

Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Aile İşlevleri ve Bazı Demografik-Özlük Değişkenlere Göre İncelenmesi

Feyzanur Köşker

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ağustos 2021
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Canan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Prof. Dr. Alim Kaya
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Alim Kaya

2. Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ

3. Yrd. Doç. Dr. Şerife Özbiler

ÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinde flört şiddetine yönelik tutumlarının arkasındaki ailesel dinamikleri ortaya koyma amacını taşımaktadır. Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesinde eğitim gören 179'u kadın 126'sı erkek toplam 305 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplama araçları Kişisel Bilgi Formu, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ) kullanılmıştır. Bu araştırma betimsel nitelikte bir nicel çalışma olarak tasarlanmıştır. Tüm veriler SPSS 22 paket programına kaydedilerek analiz edilmiştir. Araştırmada sağlıklı aile işlevlerine sahip bireylerin flört şiddetine yönelik daha destekleyici bir tutuma sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda aile işlevinin flört şiddetine yönelik tutumu yordayıp yordamadığı incelendiğinde gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutlarının flört şiddetine yönelik tutumu %26 oranında yordadığı bulunmuş, ailesi gereken ilgiyi gösterme ve iletişim işlevini yerine getiren bireylerin diğer bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları ile cinsiyet, şu anki ilişkilerinde şiddete maruz kalma, şu anki ilişkilerinde şiddete başvurma, geçmişteki ilişkilerinde şiddete maruz kalma, geçmişteki ilişkilerinde şiddete başvurma, yaş, yerleşim yeri, anne-baba ilişki durumları, aile tipi, babanın anneye şiddet gösterme durumu, annenin babaya şiddet gösterme durumu, aile huzuru algısı, babanın aile üyelerine karşı tutumu, annenin aile üyelerine karşı tutumu, yaşanan bölge gibi demografik değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunmuş; şu an ve daha önce romantik ilişki içersinde bulunma, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk oldukları gibi demografik değişkenler arasında ise anlamlı bir fark bulunamamıştır. Tüm bulgular

değerlendirildiğinde öğrencilere akademik eğitimin yanında okullarda empati, kişilerarası iletişim becerileri geliştirme, değerler, flört iletişimi, şiddet, akran zorbalığı, hayır diyebilme, özgüven, cinsellik, yaşam doyumu, problem çözme becerisi gibi konularda rehberlik hizmeti sunabilecek Okul psikolojik danışmanlarına aktif çalışabilecekleri olanaklar sağlayarak öğrencilerin genç yetişkinlik dönemlerini daha sağlıklı yaşayabilmelerine yardımcı olmak gerekmektedir. Bu tutum ve davranışları kapsayan bir yönerge oluşturularak hem aileler hem de öğrenciler için önleyici ve koruyucu rehberlik hizmetleri desteklenmeli ve özendirilmelidir. Ayrıca gençlere hangi tutum ve davranışların flört şiddeti olduğu, bireylerin flört şiddetinden kendilerini nasıl koruyabilecekleri, sağlıklı aile işlevlerinin önemi konularında duyarlılık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Flört, Şiddet, Flört Şiddeti, Flört Şiddeti Tutumu, Aile İşlevi

ABSTRACT

This research aims to reveal the familial dynamics behind the attitudes of university students towards dating violence. This research was carried out with the participation of 305 students, 179 of whom were female and 126 of whom were male, studying at Eastern Mediterranean University in the 2020-2021 academic year. Personal Information Form, Family Evaluation Scale (FAS) and Dating Violence Attitude Scale (FSTS) were used as data collection tools within the scope of the research. This research was designed as a descriptive quantitative study. All data were recorded and analyzed by using the SPSS 22 package program. In this study, it was concluded that individuals with unhealthy family functions have a more supportive attitude towards dating violence. At the same time, when it was examined whether the family function predicted the attitude towards dating violence, it was found that the sub-dimensions of showing the necessary attention and communication predicted the attitude towards dating violence by 26% and also, it was concluded that the attitudes of the individuals whose family fulfills the necessary attention and communication function towards dating violence, don't support the dating violence compared to other individuals. A significant difference was found between the participants' attitude scale scores towards dating violence and some demographic variables such as gender, exposure to violence in their current relationships, resorting to violence in their current relationships, being exposed to violence in their past relationships, resorting to violence in their past relationships, age, living place, parent relationship status, family type, father's violence against mother, mother's violence to father, sense of family peace, father's attitude towards family members, mother's attitude towards family members. However, there was no

significant difference between demographic variables such as being in a current or previous romantic relationship, number of siblings, and number of children. When all the findings are evaluated, besides academic education, it is necessary to help the students to live their young adulthood periods in a healthier way by providing opportunities for the School Psychological Counselors to work actively who can provide guidance services such as empathy, development of interpersonal communication skills, values, dating communication, violence, peer bullying, saying no, self-confidence, sexuality, life satisfaction, problem solving skills in schools. Preventive and protective guidance services for both families and students should be supported and encouraged by creating a directive covering these attitudes and behaviors. In addition, sensitivity should be created about which attitudes and behaviors are dating violence, how individuals can protect themselves from dating violence, and the importance of healthy family functions.

Keywords: Dating, Violence, Dating Violence, Attitude Towards Dating Violence, Family Function

TEŞEKKÜR

“Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Aile İşlevleri Ve Bazı Demografik- Özlük Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmamda her türlü bilgi ve deneyimi ile tüm tez süreci boyunca desteklerini esirgemeyen, yol gösteren, başarı için çalışmanın ve araştırmanın önemini sürekli olarak vurgulayan sevgili hocam aynı zamanda tez danışmanım Prof. Dr. Alim KAYA’ya teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans sürecim boyunca akademik gelişimime katkıda bulunan Doğu Akdeniz Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Ana Bilim Dalı’ndaki değerli hocalarıma emekleri için teşekkür ederim.

Eğitim-öğretim hayatım boyunca sabır, anlayış, emek, motivasyon ve sevgileri ile her eğitim dönemimde olduğu gibi yüksek lisans eğitimim boyunca da maddi- manevi ve psikolojik desteklerini esirgemesiz yanıtında olan, hayatıma anlam katan, eğitimim için her türlü imkanı zorlayarak bana her şeyin en güzelini sunan, beni dinleyen, tüm stresimi sırtlanan canım babam Ali KÖŞKER ve canım annem Hatice KÖŞKER’e onların çocukları olduğum için çok şanslı olduğumu bildiğimi belirterek, anlayış sabır ve emekleri için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez süresince motivasyonum her düştüğümde en güzel desteği veren, benim için çabalayan, sevgilerini eksik etmeyen, en az benim kadar motive olan aile üyelerime ve arkadaşlarıma emek, sabır ve anlayışları için teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
KISALTMALAR	xii
TABLO LİSTESİ	xiii
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Kavramsal Çerçeve	8
1.2.1 Şiddet	8
1.2.1.1 Şiddete Neden Olan Faktörler	9
1.2.1.1.1 Bireysel Faktörler	10
1.2.1.1.2 Çevresel Faktörler	11
1.2.1.1.3 Toplumsal Faktörler	12
1.2.1.1.4 Ailesel Faktörler	13
1.2.1.2 Şiddet Türleri	14
1.2.2 Flört Şiddeti	15
1.2.2.1 Fiziksel Şiddet	20
1.2.2.2 Psikolojik/Duygusal Şiddet	21
1.2.2.3 Cinsel Şiddet	22
1.2.2.4 Ekonomik Şiddet	23
1.2.3 Flört Şiddetine Yönelik Tutum	23
1.2.3.1 Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumu	26
1.2.4 Aile	28

1.2.5 Aile İşlevi	29
1.2.5.1 Problem Çözme	32
1.2.5.2 İletişim	32
1.2.5.3 Roller	32
1.2.5.4 Duygusal Tepki Gösterme	33
1.2.5.5 Gereken İlgii Gösterme	34
1.2.5.6 Davranışsal Kontrol	34
1.3 Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler	35
1.4 Sayılılar	36
1.5 Sınırlılıklar	36
1.6 Tanımlar	36
1.7 Araştırmanın Önemi ve Gereçesi	37
2 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	40
2.1 Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar	40
2.2 Aile İşlevi ile İlgili Araştırmalar	44
3 YÖNTEM	49
3.1 Araştırmanın Modeli	49
3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu	49
3.3 Veri Toplama Süreci	53
3.4 Veri Toplama Araçları	53
3.4.1 Kişisel Bilgi Formu	53
3.4.2 Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği (FŞTÖ)	53
3.4.3 Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)	55
3.5 Verilerin Analizi	57
4 BULGULAR	60

4.1 Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi	60
4.2 Aile Değerlendirme Ölçeğinin Alt Boyutlarının Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi	61
4.3 Flört Şiddetine Yönelik Tutum İle Aile İşlevleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	62
4.4 Aile İşlevlerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumu Yordamasına İlişkin Bulgular	63
4.5 Cinsiyet ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	66
4.6 Yaş ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	67
4.7 Şu Anda Bir Romantik İlişkinin Olup Olmaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	68
4.8 Daha Önce Romantik Bir İlişkinin Olup Olmaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	69
4.9 Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	69
4.10 Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	70
4.11 Şu Anki İlişkide Şiddete Başvurup Başvurmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	71
4.12 Daha Önceki İlişkide Şiddete Başvurup Başvurmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	72
4.13 Yaşanılan Bölge ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	73
4.14 Yaşamın Çok Büyük Bir Kısımının Geçirildiği Yerleşim Yeri ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	74

4.15 Anne- Babanın Birliktelik Durumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	75
4.16 Anne-Baba Arasındaki İlişki ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	76
4.17 Aile Yapısı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	77
4.18 Kardeş Sayısı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular.....	78
4.19 Doğum Sırası ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular.....	79
4.20 Babanın Anneye Şiddet Uygulayıp Uygulamaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	80
4.21 Annenin Babaya Şiddet Uygulayıp Uygulamaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	81
4.22 Aile Huzuruna İlişkin Algı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	82
4.23 Babanın Aile Üyelerine Karşı Tutumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	83
4.24 Annenin Aile Üyelerine Karşı Tutumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular	84
5 TARTIŞMA VE YORUM	86
6 SONUÇ VE ÖNERİLER	95
KAYNAKLAR.....	105
EKLER	125
Ek 1: Bilgilendirilmiş Onam Formu	126
Ek 2: Kişisel Bilgi Formu.....	127
Ek 3: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ).....	129
Ek 4: Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ).....	131

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADÖ	Aile Değerlendirme Ölçeği
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
DAU	Doğu Akdeniz Üniversitesi
FŞTÖ	Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS	Statistical Package For Social Sciences
UNICEF	Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	50
Tablo 2: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeğinin Puanlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları	54
Tablo 3: Aile Değerlendirme Ölçeğinin Puanlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları	57
Tablo 4: Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	60
Tablo 5: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Analiz Sonuçları.....	61
Tablo 6: Flört Şiddetine Yönelik Tutum ile Aile İşlevleri Arasındaki İlişkiye Dair Analiz Sonuçları	62
Tablo 7: Aile Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Flört Şiddetine Yönelik Tutum Puanını Yordayıp Yordamamasına İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları.....	63
Tablo 8: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanını Yordamasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Model Özeti Sonuçları	64
Tablo 9: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanını Yordamasına İlişkin Analiz Sonuçları	64
Tablo 10: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	66
Tablo 11: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşa Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	67

Tablo 12: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anda Romantik Bir İlişkinin Olup Olmamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	68
Tablo 13: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önce Romantik Bir İlişkinin Olup Olmamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	69
Tablo 14: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	70
Tablo 15: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	71
Tablo 16: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Başvurup Başvurmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	71
Tablo 17: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Başvurup Başvurmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	72
Tablo 18: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşanılan Bölgeye Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	73
Tablo 19: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşamın Çok Büyük Bir Kısımının Geçirildiği Yerleşim Yerine Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	74
Tablo 20: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Anne- Babanın Birliktelik Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	75
Tablo 21: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Anne-Baba Arasındaki İlişkiye Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	76
Tablo 22: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Aile Yapısına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	77
Tablo 23: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Kardeş Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	78

Tablo 24: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Doğum Sırasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	79
Tablo 25: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Babanın Anneye Şiddet Uygulayıp Uygulamamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	80
Tablo 26: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Annein Babaya Şiddet Uygulayıp Uygulamamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	81
Tablo 27: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Aile Huzuruna İlişkin Algıya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları	82
Tablo 28: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Babanın Aile Üyelerine Karşı Tutumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	83
Tablo 29: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Annenin Aile Üyelerine Karşı Tutumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları.....	84

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Şiddet, bireyin kendine ya da bir başkasına, bir topluluğa veya bir topluma yönelik gerçekleşen, kişinin yaralanmasına, ölümüne sebep olan, kişiye psikolojik anlamda zarar veren, gelişim bozukluğuna yol açan, kişi üzerinde tehdit yaratan ya da kişiyi mahrum bırakan psikolojik, ekonomik, cinsel ya da fiziksel zor kullanımıdır. Başka bir ifadeyle şiddet; huzur bütünlüğünü bozan, tartışmalara sebebiyet veren, fiziksel veya fiziksel olmayan davranışlar sonucu acı veren eylem bütünüdür (Sakarya, 2013).

İnsan hayatının bütün noktalarında bulunan şiddet, bireye ve topluma çok büyük zararlar verdiği için önemli ve ciddi bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukluk çağında başlayarak neredeyse yaşamın bütün evrelerinde uygulanan şiddet, öğrenilmiş bir davranıştır (Sarıhan, 2019). Şiddetin türü ile uygulanma şekli başka bireylerden görme ve dinleme ile öğrenilir. En basit şekli çocukluk çağında fiziksel şiddet olarak uygulanmaktadır. Şiddetin diğer türleri ise yaş ilerledikçe ve deneyim arttıkça kullanım alanına girmektedir. Şiddet yaşamımızda aile, okul, iş, sosyal çevre, gündelik işler ve özel ilişkilerde dahi görülmektedir (Ayyıldız, 2019).

Şiddetin tarihi de insanlık tarihi kadar geçmişe dayandığından, şiddet üzerinde kişilerarası ilişkilerin etkisinin son derece önemli olduğu görülmektedir. İnsanlar günlük hayatlarındaki ilişkilerden etkilenmektedirler. Bireylerin başkalarıyla

kurdukları ilişkiler, kişilerarası ilişki tarzlarını oluşturmakta, insanların standartlarını ve yaşam doyumlarını etkilemektedir. Kişiler arası ilişkilerin başlaması, geliştirilmesi, ben ve diğeri kavramları arasındaki ilişkinin algılanması ve değerlendirilmesi önemli bir yere sahiptir. Bu deneyimler bireyin kendisi ve diğeriyle ilişkilerindeki tutum ve davranışını doğrudan etkilemektedir. Birey ilişki tecrübelerinde başarıyı ve başarısızlığı öğrenmekte ve geleceğinde oluşacak ilişkilerinin, hayatının provasını yapmaktadır (Erözkan, 2009).

Kişilerarası ilişkilerde şiddet ile özellikle de flört şiddeti ile erken yaşta karşılaşılması büyük bir problemdir. Bu durum bireylerde telafi edilemez hasarlar bıraktığı varsayılmaktadır. Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerinde bireylerin özellikle flört ilişkilerinde partnerleri tarafından şiddete maruz kalması gelecek yaşamlarında şiddet görme ihtimallerini büyük boyutlarda arttırmaktadır. Romantik ilişkilerde görülen şiddet üzerine yapılan araştırmalarda çalışmaların evliliklerdeki şiddete odaklandığı, genç yetişkinler üzerindeki flört ilişkileri ve flört şiddetinin ise ilk zamanlarda ikinci plana atıldığı, ancak yakın zamanlarda flört şiddeti konusunun önem kazandığı görülmektedir.

Şiddet yalnızca evli kişilerce değil, evlilik bağı olmayan partnerler tarafından da gerçekleştirilebilmektedir. Flört şiddeti; “ilişki içerisinde bir kişi tarafından ya da karşılıklı olarak evlilik bağı olmayan diğeri kişiye şiddete bağlı gerçekleştirilen hareket veya tehdit etme durumudur.” (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008). Şiddetin tanımının yanı sıra tanımı kadar şiddetin algılanabiliyor ya da yorumlanabiliyor olması da ciddi bir konudur. Toplumumuzda cinsiyet rolleri ve ataerkil düzen nedeniyle şiddet olarak görülmesi gereken bazı davranışlar toplumumuzun bazı kesimleri tarafından şiddet olarak görülmemekte, bu davranışlara karşı alınması gereken önlemler alınmamakta (Harcar ve ark., 2008), ve

şiddet kabullenilmektedir. Flört şiddeti; fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet olarak ortaya çıkmaktadır.

Flört şiddetinin sıklığı ve yaygınlığı sürekli olarak artmaktadır. ABD Hastalıkları Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC) her yıl 5,3 milyon kadının flört şiddetine maruz kaldığını saptamıştır. Özellikle üniversite öğrencileri arasında flört şiddetinin görülme oranlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde araştırmalar üniversite öğrencilerinin %10 ile %65 arasında değişen oranda hem fiziksel, hem de psikolojik flört şiddetine maruz kaldıklarını göstermektedir (akt. Gündüz, 2019). Türkiye’de yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Özcebe, Aslan, Karabiber, Küçüköztaş, Oransa ve Ölmez (2002) genç yetişkinlerin %8,1’inin flört ilişkisinde herhangi bir türde şiddete maruz kaldığını saptamıştır. Aynı araştırmada genç yetişkinlerin flört şiddetine %31,6’sının yakın arkadaşlarının maruz kaldığını, flört şiddetine uğrayan kişilerin %87,8’inin cinsiyetinin kadın olduğunu vurgulamışlardır.

Şiddet, bireylerin doğumlarından itibaren yaşamının sonuna kadar kişilerarası etkileşimini, düşünce ve davranışlarını etkiler. Genç yetişkinlik dönemi bireyin gelişiminde önemli bir geçiş basamağıdır. Aynı zamanda genç yetişkinlik döneminde bireylerin davranış biçimleri şekillenmesi, bağımsızlığın ön plana çıkması gibi yaşanan değişimlerle birlikte şiddete yönelimlerinin yanı sıra flört ilişkilerinin de yaşanmaya başlanması, romantik ilişkilerde şiddet konusunun öneminin artmasına neden olmuştur. Üniversite dönemindeki öğrenciler, üniversiteye gelerek yaşadıkları değişimlere uyum sağlamaya çalışırken aileleri ve çevrelerindeki bireyler ile olan ilişkileri, akademik yaşamları ve yaşam doyumlarını etkileyen birçok dış etken nedeniyle yüksek seviyede stres ve uyumsuzluk yaşayabilmektedirler (Birlik, 2019). Genç yetişkin grubun baskı ve kontrol odaklı tutumları, flörtler arasında saldırgan bir

tutuma neden olabilmekte, saldırgan tutumlar da yanında flört şiddetini getirmektedir. Flört şiddeti, fark edilmesi ve müdahalesi zor, genç yetişkinlerin genel olarak kendi kendilerine çözebileceklerini düşündüğü, çözmek için çabaladıkları ve gizlemeleri gerektiğini düşündükleri bir konu olarak görülmektedir. Flört ilişkisi içerisinde şiddeti saklamanın genel olarak nedenlerinden en ciddi olanı farkındalıktır. Kişiler, kendilerine uygulanan veya başkalarına uygulamaktan çekinmedikleri davranışların, şiddet içeren davranışlar olduğunu, kendilerine ya da başkalarına zarar verdiğini algılamakta zorlanmaktadır (Sarıhan, 2019). Bir diğer sebebi ise bireylerin uğradıkları şiddet tutumlarıyla nasıl başa çıkabileceklerini, durumu nasıl çözebileceklerini bilmemeleridir (Aslan ve ark., 2008). Bunun yanı sıra flört şiddetinin sadece erkeklerin kadınlara uyguladığı şeklinde düşünülse de kadınların da erkeklere karşı uyguladığı şiddet tutumları görülebilmektedir.

Flört şiddeti genç yetişkinlik döneminde yaşandığı için ve yetişkin dönemdeki şiddet davranışlarının belirleyicisi olduğu için ciddi bir toplumsal sorun olarak görülmelidir. Aynı şekilde flört şiddetinin ilerleyen zamanlarda aile içi şiddete dönüşme olasılığının yüksek olduğu düşünülmektedir. Flört şiddeti tutumunun, aile içi şiddet haline gelmesi işlevsel bir sosyal ortamın oluşmasında ve devam etmesindeki en önemli engel olduğu varsayılmaktadır.

Günümüzde şiddetin şiddete yol açtığıyla ilgili bir yargı bulunmaktadır. Şiddet edinilen değil öğrenilen bir davranıştır. Birey ilk olarak ebeveynlerinden şiddet görmüş ya da ailesinde şiddete tanıklık etmişse hayatında şiddet içeren ya da şiddet içerisinde değerlendirilebilecek duygulara eğilimli olması beklenmektedir. Bireylerin küçük yaşlarda anne ve babalarını rol model olarak görmeleri de şiddetin aktarımına neden olmaktadır (Ayyıldız, 2019).

Şiddetin kaynakları arasında en önemli sebeplerden birisi olarak ifade edilen aile, yetişkin bir birey olana kadar çocukların bütün davranışlarına rol model olmaktadır (Vahip, 2002). Birey kişiliği oluşurken aileyi taklit eder, örnek alır. Ailede çocuğun istenmesi ve çocuğa karşı tutum ve davranışlar, çocuğun gelecekteki yaşamını fazlasıyla etkileyecektir. Ailenin parçalanmış ya da tutucu olması, çocuğun ailedekilerle ilişkisi gibi faktörler çocuğun gelişim düzeyini etkilemektedir. Aileyle alakalı tüm unsurların çocuğun gelişim sürecine yön vermesinden dolayı şiddetin aile ile olan ilişkisini incelemek gerekir. Aile, kuşaklararası saldırganlık döngüsünün en önemli etkenidir. Şiddet ailede 4 taraflı gerçekleşir; bunlar, ebeveynlerden çocuklara, çocuklar arasında, çocuklardan ebeveynlere ve bir ebeveynden diğerine karşı uygulanan şiddet şeklidir.

Şiddet bir çocuğun görsel ve duygusal hafızasına kazındığında gelecekte o çocuğun şiddet uygulamasına neden olduğu varsayılmaktadır. Çocuklar onaylanmayan davranışları sonrasında, ebeveynleri tarafından fiziksel olarak cezalandırılması, duygusal şiddet görmesi çocuğun şiddeti aile içerisinde öğrenmesine ve kızgınlık, yorgunluk, gerginlik gibi durumlarda şiddetin uygulanabileceği fikrine sahip olmaları daha da önemlisi bir konuda haklı olduklarında şiddetin uygulanabileceğini düşünmelerine sebep olmaktadır (Ayyıldız, 2019).

Türkiye’de üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruz kalma ya da uygulamaları ile ilgili çalışmalara bakıldığında, flört şiddetine maruz kalma oranlarının yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Kayı vd. (2000) tarafından yapılan bir çalışmada 700 üniversite öğrencisi kadınların cinsel şiddet mağduru olup olmama durumları incelenmiştir ve kadınların %84’ünün cinsel şiddet mağduru oldukları, şiddet gördükleri kişiler arasında ise sevgililerinin birinci sırada olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Polat vd. (2006), 164 üniversite öğrencisiyle yaptıkları bir çalışmada erkek öğrencilerin %41'inin, kadın öğrencilerin ise %50'sinin sevgililerinden en az bir defa fiziksel şiddet gördüğü, katılan tüm öğrencilerin %36'sının ise sözel şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan birçok araştırmada elde edilen sonuçlara göre erkeğin kadına şiddet uygulamasındaki en büyük etmen erkeğin büyüdüğü ortamda da şiddet içeren olayların yaşanmış olmasıdır. Bu Bandura'nın gözlem yoluyla öğrenme modelidir. Özellikle babanın anneye saldırganca tavırlarda bulunması buna örnektir. Yapılan bazı araştırmalara göre erkeğin kadına şiddet uygulama sebeplerinden biri de kadının eğitim düzeyinin erkekten yüksek olması olduğı ortaya çıkmıştır. Erkeğin şiddete başvurması güç dengelerini değiştirmek adına yaptığı bir eylem olarak düşünmüştür (Akt. İnce ve Page, 2008). Salman (2015)'ın yaptığı bir araştırmada şiddetin bireylerin kendilerini ifade etmek için kullandıkları görülmüştür. Şiddete maruz kalmak, kötü aile yaşantısı ve aile içi şiddet gibi yaşantılar kişilerin şiddet içeren tutumlar sergilemesine neden olabilmektedir. Kişi ailesinden model alma yoluyla öğrendiğı bir davranış örüntüsü oluşturabilmektedir. Bu nedenle bu şekilde bir çocukluk dönemi yaşayan bireyler şiddeti normalleştirerek romantik ilişkilerinde uygulayabilmekte ve sağlıklı bir ilişki yaşamakta zorlanabilmektedir (Akt. Yolcu, 2019). Farklı bir araştırmaya göre, anne ve babaların çocuklarıyla ilişkisi ne kadar olumlu ise çocukların da şiddete maruz kalma ya da şiddet uygulama ihtimalleri o kadar azalmaktadır. Çocukların okul içinde ya da dışındaki tüm problemleriyle daha fazla ilgilenen ailelerin çocuklarında şiddet ve saldırganlık davranışı daha az görülmektedir. Aile içerisinde ebeveynlerin tutumları, çocukların ileriki yıllardaki davranışlarına bir altyapı oluşturmaktadır (Totan ve Yöndem, 2007).

Konu ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar aile içindeki Şiddet öyküsünün, yetersiz ve soğuk iletişimin Şiddeti sürdürdüğünü göstermektedir. Kişilerarası ilişkilerin temelini aile oluşturur. Birey, gelişimsel olarak en kritik dönemlerini yaşadıkları çocukluk çağında anne-babalarını model alarak ve aile yapısının oluşturduğu sınırların içerisinde sağlanan olanaklardan yararlanarak gelişimlerini sağlar, öğrenir ve kişiliklerini oluştururlar. Bu nedenle aile, kişinin yaşamının tamamında etkili olan ve yaşamını Őekillendiren unsurları etkileyen önemli bir etkidir. Ebeveynleri tarafından duygusal desteği ve ilgiyi hissetmeyen bireylerin kabul görme ve sevgi alma konusundaki duygusal ihtiyaçlarının karşılanmayabileceği tahmin edilmektedir. Bu nedenle sevgi ve ilgi görme bakımından duygusal ihtiyaı karşılanmayan bireylerin romantik ilişkilerinde, kontrol altına alma ve g gösterme ile ilişkilendirilen davranışları bu ihtiyaçla değerlendirebileceği düşünülmektedir.

Aile içinde sergilenen Şiddet ocuğun yetişkin olduğunda Şiddeti daha fazla tolere edebileceğini düşündürmektedir. Özellikle Şiddet mağduru bireylerin flört ilişkilerinde Şiddeti onaylayan, karşı gelmeyen davranışlar sergilemesi Şiddetin sürmesini sağlamaktadır. Çocuğun aile içinde duygularını ifade edebilmesi, aile bireyelerinin esnek ve sıcak bir iletişim içinde olması Şiddetin nlenmesi için elzemdir.

Şiddetin en yaygın alt türlerinden biri olan flört Şiddeti sıklıkla gözlenebilen bir durumdur. Üniversite dönemi genlerin flört ilişkilerini yoğun olarak yaşadıkları bir evredir. Bu dönemde kişiler eş seçimlerine yönelik flört denemeleri yaparak yakın ilişkiler yaşarlar. Yakın ilişkilerde flörte sergilenen Şiddet davranışları kişinin yetişmiş olduğu ailenin etrafında Őekillendiėi düşünülmektedir.

1.2 Kavramsal Çerçeve

1.2.1 Şiddet

Günümüzde insanların birçoğunu etkilemekte olan şiddet olgusu, halk sağlığının önemli bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişten günümüze şiddet olgusu, her daim insan yaşamında yer almış, gün geçtikçe de daha fazla insanın hayatını etkileyerek ölümüne sebep olan bir problem haline gelmiştir (DSÖ, 2002).

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti; bireyin kendine, bir başkasına, çevresine ya da topluma karşı uyguladığı yaralanmaya, ölüme, psikolojik zarar ya da mahrumiyete sebep olan fiziksel güç kullanımı şeklinde tanımlamıştır (DSÖ, 2002). Farklı bir bakış açısıyla şiddet; bireyin huzuru bozan, kişilerarası tartışmaya neden olan, fiziksel, duygusal, psikolojik, ekonomik cinsel tutum ve davranışları kapsayan, sonucunda ise fiziksel veya duygusal olarak acı veren hareketlerdir (Aslan ve ark., 2008). Birçok araştırmada şiddetin net bir tanımının yapılmasının güç olduğundan bahsedilmiştir. Bu durumun nedeni şiddet eğiliminin toplumdan topluma, geçen zamana, uygulayan ya da uygulanan kişilere ve gerçekleştiği kültüre göre değişiklik gösterebilmesidir (Bal, 2014). Fakat genel olarak bireylerin öfke patlaması yaşaması, vurması, tekmelemesi, itmesi, tehdit etmesi, eşyalara bilinçli zarar vermesi şiddet eğilimli davranışları arasında gösterilebilir (Ögel, Tarı ve Eke, 2005). Şiddet, toplumda yalnızca fiziksel, maddi ve manevi hasara neden olan fiziksel şiddet olarak bilinmektedir, kişi bedensel bir zarar görmüşse ve bu zarar görünür bir durumda ise şiddetin var olduğu düşünülmektedir (Bal, 2014). Fakat şiddet yalnızca bu anlamda kullanılmamaktadır. Bireylere zarar vermek için gösterilen psikolojik ve sözel davranışlar da şiddet tanımı içerisinde yer almaktadır. Şiddet eğiliminin kişilerarası ilişkilerin olduğu her alanda var olması nedeniyle gündelik hayatın bir parçası haline

geldiği söylenebilir (Sakarya, 2013). Şiddet evde, okulda, trafikte görülebilir. Günlük hayatta Şiddet eğiliminin bu şekilde var olması Şiddetin benimsenerek normalleştirilmesine sebep olmaktadır (Sakarya, 2013).

1.2.1.1 Şiddete Neden Olan Faktörler

İnsanlık tarihiyle birlikte başlayan ve gündemden düşmeyen bir konu olan Şiddet konusu hem bireysel hem de toplumsal açıdan göz ardı edilemez bir öneme sahiptir. Şiddet karmaşık bir yapıya sahip olduğundan tanımı ve ortaya konulması kolay olmamıştır, doğasını anlamak ve Şiddet faktörüne karşı önlemler alabilmek adına Şiddetin risk faktörlerini ve nedenlerini bilmek gerekmektedir (Aküzüm ve Oral, 2015). Karmaşık bir yapıya sahip olan Şiddet faktörünün tek bir sebeple açıklanması mümkün değildir, Şiddetin sebepleri arasında birçok faktör olduğunu söyleyebiliriz. Literatürde Şiddet yöneliminin kaynakları hakkında birçok farklı görüş mevcuttur (İnandı ve Yıldız, 2014). Şiddetin artışında biyolojik faktörlerin önemini savunan görüşlere göre; sağlıklı bir ruh hali ve kalıtsal faktörler etkiliyken, Şiddetin artışında sosyal unsurların önemini savunan görüşlere göre ise bireyin yaşadığı ortam, koşul ve durumlar etkilidir (İnandı ve Yıldız, 2014). Şiddetin sebeplerini daha iyi açıklamak adına 1970’li yıllarda geliştirilen ekolojik modele göre Şiddet, “birden fazla faktörün bir araya gelmesi sonucu meydana çıkan karmaşık bir problemdir” şeklinde tanımlanmıştır. Şiddet; bireyi bireysel, çevresel, toplumsal ve kültürel faktörlerin birlikte etkilemesi sonucu oluşmaktadır ve bu şekilde bakıldığında Şiddetin tek bir sebebi olduğunu düşünmemek gerekmektedir (İftar, 2016). Başka bir şekilde Şiddet, “psiko-biyolojik faktörlerin dış çevre ile etkileşiminin bir sonucudur”. Bu faktörler Ekolojik Model’e göre, Şiddete neden olan faktörler arasında yer almakta ve risk oluşturmaktadır. Risk faktörlerini bireysel, çevresel, ailesel ve toplumsal faktörler olarak sıralayabiliriz (İftar, 2016).

1.2.1.1.1 Bireysel Faktörler

Şiddet, türü ve yönü bakımından kişiden kişiye farklılaşabilmektedir. Aynı koşullar altında bireylerden biri şiddet davranışı gösterirken, diğerinin şiddete başvurmaması bireysel özelliklerin şiddet üzerinde etkili olduğunu düşündürebilir (Haskan, 2009). Dolayısıyla şiddet eğiliminin ortaya çıkmasında kişiden kişiye değişen faktörler ve kişisel özellikler önemli bir yer tutmaktadır. Şiddet eğiliminin oluşmasındaki bireysel faktörler; bireylerin biyolojik, davranışsal ve psikolojik özellikleri olarak sıralanabilir.

Bütün bu faktörlerin yanında bireylerin yaşamlarındaki olağan krizlerle mücadele edememeleri de şiddet eğiliminin nedenleri arasında yer almaktadır. Bireylerin yaşadığı hastalık, işsizlik, kardeşinin olması, yalnızlık, boşanma, evlilik problemleri, sevdiklerinden uzaklaşma ve ölüm gibi nedenler krize neden olmaktadır. Bireylerin karşılaştığı bireysel ve toplumsal engellerle başa çıkamamasıyla oluşan engellenmişlik ve yoksunluk duyguları da şiddetin nedenleri arasında sayılabilir (Yakut, 2012). Bu durum bireylerin bastırıldığı travmaların şiddet eğilimine neden olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bireylerin çocukluk dönemlerinde şiddete şahit olmaları ve şiddet görmeleri yetişkinlik dönemlerinde şiddet eğilimli olma ihtimalini arttırmaktadır ve aile üyelerine uygulanan şiddete tanıklık etmek de ilerideki davranışları üzerinde önem taşımaktadır (İncecik vd., 2009). Şiddet eğilimli kişilere sürekli maruz kalmak bireyin hayatında şiddetin normalleşmesine ve uygulamasına neden olmaktadır. Şiddetin türleri ve risk faktörleri düşünüldüğünde yalnızca bireysel faktörlerin değil çevresel faktörlerin de üzerinde durulmalıdır çünkü bireyin gelişiminde, davranış ve alışkanlıklarında çevrenin de etkisi büyüktür.

1.2.1.1.2 Çevresel Faktörler

Birey, içinde bulunduğu çevre ile etkileşim halinde olduğundan çevresini etkilerken aynı zamanda çevresinden de etkilenmektedir. Bireyin bulunduğu çevrede şiddet eğilimi ya da doğrudan şiddet içeren unsurların olması, bireyin şiddet eğilimine yatkın bir hale gelmesine neden olmaktadır, bu durumdan dolayı da çevrenin birey davranışları üzerindeki gücü ve etkisi ortaya çıkmaktadır (Ögel vd., 2006). Birey çevresinin standartlarına ve yaşam şekline ayak uydurmaktadır. Şiddet eğiliminin nedenlerine bakıldığında toplum ve medyanın şiddet faktörüne karşı duyarlılıkları çevresel faktörler içerisinde yer almaktadır (Ögel vd., 2006). Bireyin çevresinde bahsedilirken akla ilk olarak bireyin ailesi ve arkadaş çevresi gelmektedir.

Ekolojik Sistemler Kuramı'na göre birey yaşadığı çevreden etkilenmekte aynı zamanda bireyin gelişimi sosyoekonomik düzey, eğitim seviyesi, yaşanılan çevre ve kültür gibi makro düzeydeki etkilerin yanı sıra aile içi destek algısı, iletişim, aile içi şiddet gibi mikro düzeydeki aile içindeki dinamikler ile de sağlanmaktadır (Bronfenbrenner, 1979). Bu nedenle insan ilişkileri ve bireyin tutumları bir sistemin parçası olarak düşünülmektedir (Akçınar, 2017).

Bütün çağlarda arkadaşlık ilişkileri değerli olsa da günümüzde ailelerin çekirdek aileye dönüşmesi, okulda geçirilen zamanın artması ve okul dışında faaliyette bulunan grupların sayılarının çoğalması ile daha değerli hale gelmektedir (Hortaçsu, 2003). Çocuklar okula başladıkları andan itibaren sosyal çevreleri aile dışına çıkmaktadır özellikle ergenlik döneminde kendi ortamlarını kuran çocuklar sevilmeyi ve saygı duyulmayı amaçlamakta, çevrelerinden sürekli olarak ilgi beklemektedirler (Saygılı, 2011). Bunun sonucunda çocuklar herhangi bir gruba dahil olmak ve grup içerisinde kalıcı olmak adına kendinde olmayan davranışlarda

bulunmaktadır. Çocuğun tutunmaya çalıştığı grup eğer şiddete eğilimli olması çocuk için risk taşımaktadır.

Kitle iletişim araçları da şiddete sebep olan çevresel faktörler arasında sayılmaktadır (Demirkan, 2014). Aynı zamanda toplumun yaşam biçimini gençlere aktararak, gençlerin topluma ayak uydurmasında önemli bir yere sahiptir. Günümüzde eğitim öğretim süreçlerine aile ve okulun yanında kitle iletişim araçları da katkı sağlamaktadır (Taylan, 2011). Özellikle televizyon ve bilgisayarda görülen şiddet içerikli yayınların çocuk ve yetişkinleri şiddete yönelttiği sonucuna varılan birçok araştırmaya rastlanmıştır. Bu araştırmalar sonucunda fazlaca saldırganlık içeren programları izlemenin yetişkin ve çocukların şiddete eğilimini arttırdığı görülmüştür (Burger, 2006). İzleyicilerin sürekli olarak şiddet içeren sahnelere maruz kalması şiddeti günlük hayatta normalleştirdikleri sonucunu doğurmuştur.

Şiddete neden olan çevresel faktörler arasında toplum ve ailenin de önemli yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu sebeple çevresel faktörler incelenirken toplumsal ve ailesel faktörlerin de araştırılması gerekmektedir.

1.2.1.1.3 Toplumsal Faktörler

Bireylerin ailesinde ya da çevresinde şiddet problem çözmek amacıyla kullanılıyorsa birey şiddetin problem çözmede kullanılabileceğini benimsemektedir çünkü topluma yeni katılan bireyler toplumu ve toplumun davranışlarını taklit ederek yer edinmekte ve sosyalleşmektedirler (Can, 2013). Bir toplumda göç, yoksulluk, işsizlik ve parçalanmış ailelerin olduğu düzensiz çevre gibi sosyo-ekonomik sebepler şiddet eğiliminin oluşmasında risk faktörleri arasındadır (Ögel vd., 2006). Literatürde, düşük kültürel düzey ve sosyo-ekonomik seviye ile şiddet eğilimi arasında yakın bir ilişkiden söz edilebileceği, gelir seviyesi düşük, eğitimi ve işi olmayan bireylerin oluşturduğu grupların şiddet eğiliminin daha fazla olduğu

bulgulara rastlanmıştır (Can, 2007). Şehirleşme ile birlikte toplumsal denetimin güçsüzleşmesi, kişilerarası ilişkilerin giderek yüzeyselleşmesi de suç, saldırganlık ve şiddet eğilimini arttırabilmektedir (Karasu, 2008). Sosyal öğrenme kuramında şiddet/saldırganlık, rol model alınarak ve taklit edilerek öğrenilmekte ve birey ne kadar çok gözlemlerse o kadar şiddet eğilimi göstermektedir. Sosyal öğrenme kuramında kişi şiddete uğramasa da televizyonda, haberlerde ya da filmlerde şahit olduğu şiddet unsurlarının problem çözmek için kullanıldığını düşünmektedir ve şiddeti normalleştirerek hayatına almaktadır (Kapıcıoğlu, 2008).

Her toplum bir kültüre sahip olduğundan kültür olgusu da şiddetin sebepleri arasında gösterilebilir. Şiddet kullanılarak çözülmeye çalışılan problemler kültürel temellere dayanmaktadır. Ataerkil yapıya sahip toplumlarda cesaret, intikam ve cesur olma gibi konularda şiddet kullanıldığı görülmektedir (Göktaş, 2010). Toplumun sosyo-demografik yapısında değişimler, ekonomik ve cinsiyet eşitsizlikleri, yoksulluk, aile ve çocuk politikaları, yasalar, adalet sistemi gibi konular, bir toplumdaki şiddet eğilimini oldukça etkilemektedir (Güler ve Akın, 2012). Toplumlarda sıklıkla görülen ve insanları olumsuz etkileyen şiddet faktörü, bireylere fiziksel ve psikolojik zararlar vermektedir (Özkan, 2008).

1.2.1.1.4 Ailesel Faktörler

Bireylerin üzerindeki aile etkisi anne karnında başlamaktadır ve çocuk sosyal deneyimlerini ilk olarak ailede yaşarlar. Ailenin çocuğu istemesi, çocuğa karşı tutum ve davranışları ileri yaşlarında çocuğun hayatını oldukça etkilemektedir. Parçalanmış aile, ataerkil yapı, ebeveyn çocuk ilişkisi çocuğun gelişim dönemlerini etkilemektedir (Yavuzer, 1998). Çocuğun yetişkinliğine kadar davranışlarına rol model olan ve kuşaklararası şiddet döngüsünün etkenlerinden olan aile, şiddetin en önemli kaynağı olarak gösterilmektedir (Vahip, 2002). Şiddet ailede dört taraflı gerçekleşmektedir.

Bunlar; ebeveynlerden çocuklara, çocuklar arasında, çocuklardan ebeveynlere ve bir ebeveyniden diğerine karşı uygulanmaktadır.

Günümüzde bir ebeveyniden diğerine karşı uygulanan şiddetten daha çok ebeveynlerin çocuklarına karşı uyguladığı şiddet yaygındır. Ailede şiddetin varlığı çocukların görsel ve duygusal hafızasında yer edinerak şiddet uygulamaya eğilimli hale gelmesine sebep olmaktadır. Onaylanmayan davranışlar sonucu ebeveynlerin çocukları şiddet göstererek cezalandırmaları, çocukların şiddeti öğrenmesine, problem çözme aracı olarak görmesine, kızgınlık, yorgunluk ve gerginlik durumlarında şiddetin uygulanmasının normal olduğunu düşünmesine yol açmaktadır (Uçar, 2016).

Aile içerisinde yaşanan ve başa çıkılmaya çalışılan şiddet olayları hayata hazırlanarak gelişim göstermesi gereken dönemlerinde çocukların yaşam kalitesini düşürmektedir (Özgentürk, 2012). Yaşam kalitesi düşen çocuk tedirgin, güvensiz ve saldırgan tutumlar sergilemeye başlamaktadır. Aile içerisinde gerçekleşen şiddet olayları sebebi ne olursa olsun toplumsal bir problemdir (Ayan, 2007). Gerekli önlemler zamanında alınarak, gelecekte oluşacak daha büyük toplumsal problemlerin önüne geçilmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

1.2.1.2 Şiddet Türleri

Uygulanan kişiye göre değişen şiddet davranışı üç şekilde incelenir. Bunlar kendine yönelik, kişilerarası ve kolektif şiddettir.

Kendine yönelik şiddet; kişinin kendi bedenine şiddet içeren davranışlarda bulunmasıdır, bunlar intihar girişiminde bulunmak, intihar düşünesi, intihar etmek, kendini yaralamak ve kendini kesmek gibi davranışlar olabilir (İftar, 2016).

Kişilerarası şiddet; bireyler arasında uygulanır ve aileye/flörte karşı ve topluluğa karşı olmak üzere ikiye ayrılır (İftar, 2016). Aile/ flört şiddeti; çocuğa,

flörtlere ve yaşlılara karşı uygulanan şiddetken (DSÖ, 2018), topluluk şiddeti ise; tanıdık biri ya da tanınmayan birinin uyguladığı şiddettir. Kişilerarası şiddet türleri arasında kadına yönelik şiddet, çocuk istismarı, yaşlı istismarı, mobbing ve flört şiddeti de bulunmaktadır.

Kolektif şiddet; sosyal şiddet, ekonomik şiddet ve politik şiddet türlerini içermektedir (DSÖ, 2018). Kolektif şiddet içerisinde terör örgütü saldırıları, mafyaların ve çetelerin çatışma olayları, savaş, kan davası ve etnik gruplar arasında geçen çatışmalar, darbeler ve ayaklanmalar da yer almaktadır (Bal, 2014).

Şiddet türlerinin birinin görüldüğü durumlarda diğer türlerin de görülmesi mümkündür.

1.2.2 Flört Şiddeti

Flört ilişkisini Straus (2004) çiftlerin evlilik olmadan, partnerlerden bir tarafın ya da her iki tarafın ilişkiyi bitirme kararına kadar sosyal ortamlara ve etkinliklere birlikte katılarak sosyal ilişkileri birlikte devam ettirmesi şeklinde belirtmiştir. Flört şiddeti, çiftlerin flört ilişkisinde birbirlerine karşı sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulaması ve birbirlerinin davranışlarına sosyal kısıtlamalar getirilmesi gibi çeşitli istismar biçimlerini içeren endişe verici ve halk sağlığı yaklaşımı gerektiren önemli bir sosyal sorundur (DSÖ, 2002).

Aslan ve ark. (2008) çalışmalarında flört şiddetini kişilerarası şiddet türlerinden biri olarak belirtmiş, partnerlerin flört ilişkisi içerisinde birbirlerine sözel, duygusal, fiziksel, cinsel şiddet uygulamaları aynı zamanda sosyal engeller getirmeleri olarak tanımlamışlardır.

Flört ilişkisinde tutum ve davranışlardaki değişimler hızlı yaşanırken flörtler arasında aktarılan değerler, beklentiler, amaçlar, düşünce ve duygular daha kolay ve çabuk benimsenmektedir. Flört ilişkisi bireylerin motivasyon ve dirençlerini

arttırmasının yanı sıra engellerin ve problemlerin aşılmasında yaratıcılıklarının artmasında olumlu etkiye sahiptir (Dinçer, 2008). Bireyin gelişiminde önemli bir yere sahip olan flört ilişkisinin genç yetişkinlik döneminde son derece etkili olduğu söylenmektedir.

Flört ilişkisinin özellikle üniversite yıllarında her iki cinsiyet için de destekleyici bir nitelik taşımaktadır. Arkadaş ortamlarının yanında flörtleriyle de zaman geçiren bireylerin, bağımsızlıklarını korudukları ve bakış açılarını ifade ederken daha rahat oldukları gözlenmiştir. Samimi ve düzenli flört ilişkisi olmayan bireylerin çok sosyal olmadıkları söylenmektedir (Furman ve Buhrmester, 1992).

Flört ilişkisi, bireylerin hayatlarının farklı dönemlerinde farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Ergenlik döneminde flört ilişkisi tecrübe edinmeye dayalı ve geçiciyken genç yetişkinlik ve genç ergenlik dönemlerinde oldukça önemli bir bölüm olduğu söylenebilir. Genç ergenlik ve genç yetişkinlik dönemleri üniversite zamanlarına denk gelmekte ve bu dönemlerde bireyler flört ilişkileriyle üç temel gelişim aşamasını geçmektedirler; bireysel kimlik oluşturmak, karşı cinsle duygusal ilişki yaşamak ve ilişki kurmada daha becerikli olmak, cinsel dürtülerle sağlıklı şekilde başa çıkabilmektir (Saraç vd., 2015). Flört ilişkilerinin etkinliği bu durumda ortaya çıktığı söylenebilir. Bireylerin kendileri ve çevresi hakkında bilgi sahibi olmaları konusunda da flört ilişkileri önemli bir yere sahiptir. Flört ilişkisi yaşayan bireyler, flörtlerinin çekici gelen ve rahatsız eden özellikleri keşfetmektedir. Aynı zamanda kendi kişilikleri hakkında bilgi edinmek ve kendini nasıl değerlendirdiklerini öğrenmek için flörtlerinin kendinde neyi çekici bulup neyden rahatsız olduğunu sorabilmektedir (Atak ve Taştan, 2012). Flört ilişkisi kişinin kendini ifade etme becerisini geliştirmesinde önemli bir unsurdur.

Flört şiddeti, evlenmeden önce yaşanan duygusal ilişkilerde partnerlerden birinin veya her ikisinin birbirlerine uyguladığı tokat ve tekme atma, itme ve vurma davranışları sergilemesi; birbirilerine ya da birinin diğerine küsmesi, gözle süzme ya da taciz etme, kıskançlık yapma gibi psikolojik baskı uygulaması şeklinde meydana gelmektedir (Yumuşak, 2013). Flört şiddeti de şiddet kavramı gibi birçok boyuta sahiptir. Tek farkı ise iki kişi arasında görülmesidir. Şiddetin kişilerarası türlerinden birinde yer alan flört şiddeti; duygusal, fiziksel, cinsel ve sözel şiddet ile partnerlerin birbirlerini sosyal olarak kısıtlamaları ve şiddeti gizli ya da görünür şekilde uygulamalarıdır (Aslan vd., 2008).

Makepeace'ye göre (1981) bireylerin birbirine vurma, tokat ya da tekme atma, kıskanma, kısıtlama, taciz, zorlayıcı davranışlarda bulunma şeklinde uyguladıkları şiddet türüdür. Flört şiddetiyle ilgili diğer tanımlara baktığımızda; psikolojik, duygusal, fiziksel yada cinsel yönden bireylerin eşi ya da romantik ilişki yaşadığı partneri tarafından şiddete maruz kalması olarak ifade edilmiştir (Atakay, 2014).

Yumuşak(2013)' e göre flört şiddeti, şiddetin kişilerarası türlerinden biri olup, şiddetin hem bireysel hem de toplumsal boyutunu içermektedir. Bu bağlamda kişisel etmenlerin yanı sıra; bireylerin içinde yaşadığı toplum, toplumun değerleri, kültürün cinsiyete yüklediği roller ve beklentiler, flört şiddetini ve flört şiddetine yönelik tutumun en önemli belirleyicileri olduğu söylenebilir. Yaş, cinsiyet, ırk, eğitim ve ekonomik düzey fark etmeksizin her türlü bireyin maruz kaldığı flört şiddeti önemli bir halk sağlığı sorunudur (Alpar, 2014).

Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi flört şiddetini, ‘Flört ilişkisi içerisinde gerçekleşen fiziksel şiddet, cinsel saldırı, duygusal ve sözel kötü muamele’ olarak belirtmektedir (Ramisetty-Mikler vd., 2006: 423). Bu

açıklamalarda sonra flört şiddeti, güç, baskı ve yıpratma ile bireylere duygusal, psikolojik ve fiziksel olarak zarar veren davranışlar bütünü olarak tanımlamak uygun olacaktır (Norşenli, 2009). Bu noktada flört şiddeti hakkında farklı açılardan birçok yorum yapıldığı görülmektedir.

Flört şiddeti konusunda risk ve koruyucu faktörlere bakıldığında; risk faktörlerini açıklayan literatürde en fazla kabul gören modellerden biri ekolojik model Bronfenbrenner (1977) tarafından önerilmiştir. Risk faktörleri sosyodemografik faktörler, bireysel faktörler, durumsal faktörler ve bağlamsal faktörler olarak dört kategoride tanımlanmıştır. Sosyo-demografik faktörler, cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik durum ve din; bireysel faktörler, bireyin gelişimsel tecrübeleri (çocukluk çağında istismara uğrama ve ebeveynler arasındaki şiddet olaylarına şahit olma), şiddeti kabul edici tutum ve kişisel özellikleri, problem çözme ve iletişim becerileri eksiklikleri; durumsal faktörler, partnerler arasındaki ilişkinin özellikleri, partnerler arasındaki ilişki süresi, ilişkide yalıtılmış hissetme, algılanan güç farklılığının olması ve düşük ilişki doyumu; bağlamsal faktörlerde ise ilişkinin dışında ortaya çıkarak ilişki dinamiğini etkileyen stresli yaşam olayları ve sosyal destek gibi değişkenlerin flört şiddetinin yaşanma riskini artırdığı bulunmuştur (akt. Gündüz, 2019).

Flört şiddeti çalışmalarında genel olarak risk faktörlerinin belirlenmesine odaklanıldığından, koruyucu faktörler üzerinde yeterince durulmadığı düşünülmektedir. Koruyucu faktörlerle ilgili çalışmalardan birinde Brown (2004) koruyucu faktörleri psikolojik sağlamlık, psikolojik iyi oluş, baş etme becerileri, sağlıklı ilişkiler kurma, aile bağlılığı, şiddet geçmişinin olmaması ve yüksek sosyal desteğe sahip olma şeklinde değişkenlerle nitelendirmiştir. Tüm bu özelliklerin yanında eğitim düzeyinin iyi oluşu, olumlu ve destekleyici ebeveynlere sahip olma,

geniş ailede bulunma, bir topluluğa aitlik, okul bağlılığı, olumlu sosyal katılım, riski öngörme becerisi gibi değişkenlerin flört şiddetine maruz kalmada koruyucu olduğu belirtilmektedir (akt. Gündüz, 2019).

Flört şiddeti, bir flört ilişkisine dahil olan partnerlerden birinin diğerine ya da her ikisinin de birbirine karşı bilinçli olarak fiziksel, cinsel, ekonomik ya da psikolojik şiddet uygulamasıdır (Sezer, 2008). ABD Adalet Bakanlığı flört şiddetini evli olmayan fakat duygusal bir ilişki içerisinde olan bireylerden bir kişiden partnerine ya da her iki partnerin birbirlerine uygulamakta olduğu şiddet içerikli davranışlar veya tehdit unsurları şeklinde belirtmiştir (Aslan ve ark., 2008). Literatüre bakıldığında flört şiddeti; aynı zamanda partner istismarı, yakın partnerin şiddeti, yakın partnerin istismarı, eş istismarı ya da eş şiddeti şeklinde birçok kavram kullanılabilir. Flört şiddetindeki bariz amaç, şiddet içerikli tutumlar sergileyen partnerin diğerine güç göstermesi ve kontrol sağlamak istemesidir (Aslan ve ark., 2008).

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı şiddetin 3 aşamalı döngüsünden bahsetmiştir. Bunlar; gerginliğin tırmanması, şiddet aşaması ve balayı evresi olarak sıralanabilir. Gerginliğin tırmanması aşamasında partnerlerden biri kıskançlık, kontrolü elinde tutma, psikolojik şiddete başvurma şeklinde aradaki gerginliği arttırmaya neden olacak hareketler sergiler. Şiddet aşamasında gerginliği arttıran taraf öfkesini kontrol altında tutmaz ve şiddet uygulamaktan çekinmez sonrasında işe uygulanan şiddet için bahaneler sıralar. Balayı evresinde şiddet uygulayan partner, tamamen pişman olduğunu belirtir, karşı taraftan özür diler ve zarar verme davranışının değişeceği hakkında sözler verir, partnerine olumlu tutum sergilemek konusunda özen gösterir. Son evre olan balayı evresi bir ilişkinin devam etmesini sağlayan ve mağdur kişinin ilişkiyi bitirmesini zorlaştıran bir evre olarak karşımıza çıkmaktadır çünkü mağdur

olan taraf ilişkinin ve karşı tarafın deęiŖeceęine inanır fakat bu döngü içerisinde Ŗiddet artarak devam eder (Aslan ve ark., 2008).

KiŖilerarası Ŗiddet türlerinden biri olan flört Ŗiddeti diğer Ŗiddet türleri arasındaki en yaygın olanıdır (Uluocak, Gökulu & Bilir, 2014). ABD’de flört Ŗiddeti hakkında yürütülen bir alıŖmada kadın katılımcıların %25’inin fiziksel Ŗiddete ve cinsel Ŗiddete uğradığı sonucuna ulaŖılmıŖtır (Tjaden ve Thoennes 1999). Aynı zamanda Türkiye’de gerekleŖtirilen farklı bir alıŖmada araŖtırmaya katılan öğrenciler %28,6 oranında Ŗu andaki ve gemiŖ iliŖkisinde partnerleri tarafından Ŗiddete maruz kaldığını belirtmiŖtir (Aslan ve ark., 2008).

Görüldüğü üzere flört Ŗiddeti farklı Ŗekillerde uygulanmakta ve Ŗiddetin birden fazla türünü barındırmaktadır. Bunlar aŖaęıda kısaca aıklanmıŖtır.

1.2.2.1 Fiziksel Ŗiddet

Fiziksel flört Ŗiddeti, kiŖinin flrtne yönelik kaba kuvveti ile korkutması, sindirmesi ve fiziksel gücünü yaptırım aracı olarak kullanması durumudur. Fiziksel flört Ŗiddetinde bireyin fiziksel olarak zarar görmesinin yanı sıra psikolojik ve duygusal olarak da bireyde ağır sonuçlar doğurabilmektedir.

Ŗiddetin en kolay fark edilen Ŗekli fiziksel olanıdır. Mağdurun bedeninde somut bir kanıt olarak kalan izler fiziksel Ŗiddetin en kolay ayırt edici tanılardır. Hırpalamak, tokatlamak, tekme atmak, yumruk atmak, boğazına sarılmak, sa yolmak, bağlamak, kezzap ya da kaynar suyla yakmak, kesici ya da alet yardımıyla yaralamak, elini ve ayağını ezmek, vücudunun üzerinde sigara basmak, sakat kalmasını sağlamak, sağlıksız koŖullarda yaŖama terk etmek, sağlık hizmetlerinde mahrum bırakmak, iŖkence etme ve kiŖinin bedensel olarak zarar görmesine neden olmak fiziksel Ŗiddettir (Uluocak ve ark., 2014).

DSÖ (2012)'de 10 ülkede 24.000 kadın katılımcı ile gerçekleştirdiği araştırmada kadın katılımcıların %13-61 oranında flörtleri tarafından fiziksel şiddete uğradığını, %4-49 oranında ise flörtleri tarafından ciddi şekilde fiziksel şiddete uğradıklarını belirtmişlerdir.

1.2.2.2 Psikolojik/Duygusal Şiddet

Duygusal flört şiddetinde, kişilerin flörtlerinin özgüvenine zarar verecek ve onları korkutacak şekilde tutum ve davranış sergilemesidir. Psikolojik ve duygusal flört şiddetinde; lakap takmak, bağırarak, iftira atmak, hakaret etmek, küfür etmek, ne yapması ve ne giymesi gerektiğine karışmak, bir başkasının önünde küçük düşürmek, tehdit etmek, kötülemek, suçlamak, karşıdaki insanın iyiliğini düşünmeden eleştirmek. Partnerini koruma altına alıyormuş gibi hissettirerek bu bahane ile yönlendirmek, isteklerini yaptırmak ve partnerler arasındaki sınırlarını başkalarına söylemek gibi davranış örnekleri verebiliriz (Özcan, 2009).

Psikolojik şiddet yani başka bir söylemle duygusal şiddet toplumumuzda en az fiziksel şiddet kadar görülmektedir. Tanı konması ve anlaşılması zor bir şiddet türüdür çünkü fiziksel şiddet gibi somut bulguları yoktur. Somut bulgusu olmaması çoğu zaman insanlarımız tarafından şiddet türlerinden olan psikolojik şiddeti daha önemsiz kılabilir.

Eşlerini/ partnerlerini fiziksel olarak şiddete maruz bırakılan kişiler aynı zamanda olay esnasında sözlü olarak da müdahalede buldukları ve ruhen de karşılarındaki partnerlerini aşağıladıkları için mağdura aynı zamanda psikolojik şiddette uygulamış olur. Bu durumda psikolojik şiddet ile fiziksel şiddetin iç içe geçtiği söylenebilir (Özcan, 2009).

Literatürde genellikle fiziksel şiddet çalışmaları yer alsa da psikolojik ve duygusal şiddet üzerine çalışmalar da bulunmaktadır. Literatürde bir çalışmada yaş

ve cinsiyet değişkenlerinin duygusal şiddete etkileri incelenmiştir, çalışma sonucunda genç grubundaki erkeklerin yaşlı grubundaki erkeklere göre daha fazla duygusal şiddet gördükleri ortaya çıkmıştır (Karakurt ve Silver, 2013).

1.2.2.3 Cinsel Şiddet

Cinsel şiddeti, DSÖ (2002), cinsel bir yakınlaşma amacı ile yapılan davranışlar, cinsel içerikli yapılması istenmeyen hareketler, konuşmalar veya maddi kazanç amacıyla kişiyi cinsel anlamda kullanma, şiddete maruz kalan kişi ile yakınlığına bakılmaksızın herhangi bir ortamda gerçekleştirilen cinsel içerikli davranışlar olarak tanımlamıştır. Bireye uygulanan baskı ve fiziksel gücün yanı sıra şantaj uygulanması, sindirmeye çalışma, işe almama ya da işten kovma gibi durumlar kapsamaktadır (Toplu Demirtaş ve ark., 2017).

Bireyin rıza göstermekten aciz olduğu durumlarda, örneğin uyuşturucu madde etkisindeyken, sarhoşken veya içinde bulunduğu durumu kavrayamayacak durumda bireye karşı cinsel münasebet, cinsel şiddet içerisinde yer almaktadır. Cinsel şiddet genel olarak erkeklerden kadınlara karşı uygulanmakta ve cinsel doyum, kadına hükmetmek, kadını kontrol altında tutmak ve aşağılamak kadına hükmetmek amacıyla sergilenen davranışlar bütünüdür (Toplu Demirtaş ve ark., 2017).

Flörte yönelik cinsel şiddet, bireyin flörtüne karşı aşırı kıskançlık göstermesi, şüpheli davranması, cezalandırma yöntemi olarak cinselliği kullanması, başka bir karşı cinsine ilgi göstermesi veya aldatması, kaba kuvvet kullanarak veya duygusal baskı ile cinsel ilişkiye zorlaması, tecavüz etmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır (Toplu Demirtaş ve ark., 2017).

Literatürde yer alan çalışmalarda cinsel şiddet davranışlarının fiziksel ve psikolojik şiddet davranışları kadar yüksek bir orana sahip olduğu gözlenmektedir. Kadın Dayanışma Vakfı'nın yaptığı bir araştırmada; kadın katılımcıların %20'sinden

fazlası rahatsız edici cinsel içerikli davranışlara maruz kaldığını, %50'si de istemediği halde cinsel ilişkiye zorlandığını belirtmiştir (Özcan, 2009). DSÖ (2012)'nün çalışmasına katılan bireylerin %6-59'u flörtlerinin kendilerine cinsel şiddet uyguladığını belirtmişlerdir. Garcia-Moreno ve ark. (2006) flört ilişkilerindeki fiziksel ve cinsel şiddetin flört şiddetindeki sıklığını inceledikleri araştırmada cinsel şiddete maruz kalmanın sıklığı %13 ile %61 arasındayken; cinsel ve fiziksel şiddetin ikisine de maruz kalmanın sıklığı ise %15 ile %71 arasında olduğu sonucuna ulaşmıştır.

1.2.2.4 Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, özellikle kadın yaşamını önemli bir oranda etkilemekte olan, kişiyi fakir ve bağımlı olmasına neden olmaktadır. Ekonomik şiddet, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin ekonomik ve toplumsal kalkınmalarını engellemektedir. Dünya üzerinde fakirlik, ekonomik şiddetin hem nedeni hem de sonucudur. Aynı zamanda ekonomik şiddet para ve ekonomik kaynakların birey üzerinde tehdit, kontrol ve yaptırım aracı haline gelmesi ve bu şekilde kullanılması olarak gerçekleştirilebilmektedir.

Flörte yönelik ekonomik şiddet davranışları karşı cinsin çalışmasına izin vermeme, çalışıyorsa iş hayatını olumsuz yönde etkileyecek kısıtlamalar getirme, istemediği bir işte çalışmaya zorlama, iş yerinde sık sık olay çıkararak çeşitli gerekçelerle işe girmesini engelleme, çalışma hayatında ilerlemesine ve yükselmesine engel olma, gibi davranışları içinde barındırmaktadır (Gürkan ve Coşar, 2009).

1.2.3 Flört Şiddetine Yönelik Tutum

Flört ilişkisinin giderek önem kazandığı gençlik döneminde yaşanan flört, yetişkinliğe ulaşmanın ve duygusal olarak olgunlaşmanın en önemli araçlarından

biridir. Çoğu araştırmalarda bu dönemi en iyi tanımlayan kavram Beliren Yetişkinlik (18-25) olarak adlandırılmaktadır (Arnett, 2004). Bu dönemde yaşanan yeni koşullara ve çevreye uyum sağlama, kişilik gelişimindeki belirsizlik, yeni Şeyler keşfetme işteği, gelecek kayęısı, meslek ve eş seğimi, flört ilişkisi ile ilgili konular oldukça önem taşımaktadır (Aslan ve ark., 2008).

Flört ilişkisi ergenlerin ve genç yetişkinlerin gelişimi açısından olumlu nitelikler taşımaktadır (İftar, 2016). Olumlu etkilerin varlığı ortada olsa da gelişim dönemlerinde kendine has özellikler taşıyan genç yetişkinler ve ergenler hata da yapabilirler ve bu hataların ilki flört Őiddetidir. Bireyler zaman zaman diğer insanlarla anlaşamadığı gibi romantik ilişki yaşadıkları partnerleriyle de çatışma yaşayabilmektedir. Flört ilişkisi esnasında bu anlaşmazlığı çözebilmek adına kişiler bazen partnerlerine karşı Şiddet uygulayabilirler (Atakay, 2014). Flört ilişkilerinde partnerlerin aralarındaki sorunları çözmek için Şiddet ve saldırganlığa başvurmaları olumsuz sonuçları da beraberinde getirmektedir (Straus, 1979).

Flört Şiddeti tutumu, romantik ilişki içerisinde olan partnerlerin karşılıklı ya da tek taraflı olarak cinsel, fiziksel, sözel ve psikolojik Şiddet içeren tutum sergilemesi ya da sosyal kısıtlamalar getirmesi gibi davranışların bütünüdür. Bu noktada flört ilişkisinde mevcut olan fiziksel, cinsel, psikolojik, sözel, duygusal Şiddet de flört Şiddeti içerisinde incelenmektedir (Ulusal Gençlik Şiddeti Önleme Araştırma Merkezi, 2001). Duygusal, psikolojik, fiziksel ve cinsel istismarı da kapsayacak Şekilde partnerlerine Şiddet uygulamak ve partnerlerinin zarar görmesine neden olmak da flört Şiddeti olarak değerlendirilebilir (Hatipoğlu, 2010). Kişiler arası Şiddet türlerinden olan flört Şiddeti partnerlerin karşılıklı olarak duygusal, sözel, fiziksel ve cinsel Şiddet davranışlarını açık bir Şekilde ya da üstü kapalı Şekilde uygulaması ve partnerlerin birbirlerine engeller koymasıdır (Aslan ve ark., 2008).

Başka bir ifadeye göre, flört ilişkisinde partnerlerden birinin diğerine kasıtlı bir şekilde acı vermek ve yaralamak istemesi, güç kullanması ve tehdit etmesi, taciz, tecavüz, psikolojik ve ekonomik baskı gibi davranışların tümüdür (Lewis ve Fremouw, 2001). Flört şiddeti, partnerler arasında istemsiz ve fark edilmeden başlar. Partnerler öncelikle hoşlanma ve kıskanmayı aşk ile karıştırmaktadır, birbirlerinin davranışlarını kontrol etme, giyimine, nerede olduğuna ve yaşam tarzına müdahalede bulunma olarak başlayan olumsuz davranışlar bir süre sonra kontrol ve güç sahibi olmaya, hakimiyet sürmek istemeye dönüşmektedir (Finley, 2011).

Fakat bu dönemde flört şiddetinin çoğunlukla gizlendiği belirtilmektedir (Aslan ve ark., 2008). Bu gizlemenin nedenleri arasında genel olarak gençlerin romantik ilişkiler konusunda deneyimsiz olması, ilişkilerini bu dönemde yoğun olarak yaşadıkları için etrafındaki kişilerin etkisinde kalıp olumsuz değerlendirilmekten korkması ve toplumda kabul görmek için sosyal onay ihtiyacı hissetmesi önemli faktörler arasında gösterilebilir. Buna ek olarak toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal değerler ve kültürel faktörler de şiddete yönelik tutumu etkileyen faktörler arasında gösterilebilir (Aslan ve ark., 2008).

Heisse (2011) flört şiddeti konusunda önemli noktalara değinmiştir. Bunlar; flört şiddeti bir kadının yaşamında her türlü şiddet türünden fazla yer tutmaktadır; Flört şiddeti konusunda yapılan çalışmalar diğer şiddet türleri hakkındaki çalışmalardan çok daha fazladır ve bunun sayesinde daha sağlıklı değerlendirmeler yapabiliriz; bireylerin aile yaşamları boyunca maruz kaldıkları ya da şahit oldukları olaylar gelecek yaşlarda flört ilişkilerinde ortaya çıktığı için kadına yönelik şiddeti önleme çalışmalarında flört şiddeti üzerinde durulması gereken bir kavramdır; Flört şiddeti her türlü şiddetin başlangıcı olarak nitelendirilmektedir; İstismarı önlemenin yolu flört şiddetini önlemekten geçmektedir.

1.2.3.1 Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumu

Bireyler üzerinde fiziksel, ruhsal ve sosyal boyutları olan, sağlık konusunda oldukça büyük zararlara neden olabilecek flört şiddeti ilişkide pek çok problemi de beraberinde getirmektedir.

Flört ilişkisi genç yetişkinlerin sosyalleşmesini ve kimlik kazanımını önemli düzeyde etkilemektedir. Genç yetişkinler flört ilişkisi içerisinde işbirliğini, sorumluluk almayı ve karşı cins ile beraber yaşamayı öğrenmektedirler (Sakarya, 2013). Genç yetişkinler için olumlu etkilere sahip olan flört ilişkisi içerisinde çiftler zaman zaman çatışma yaşayabilmektedirler. Flört ilişkisi içerisinde çiftler yaşadıkları sorunları şiddete başvurarak çözmeye çalışabilmektedirler (Atakay, 2014).

En çok 16-24 yaş arasında görüldüğü belirtilen flört şiddeti üniversite yıllarına denk gelmekle birlikte, öğrenciler üzerinde riskli bir dönem oluşturmaktadır (Karatay, Karatay, Baş ve Baş, 2018). Bu dönem içerisinde genç yetişkinler için ilişki algıları da önemli bir yere sahiptir çünkü bazı bireyler şiddeti olağan bir durum olarak görmekte bazıları da şiddeti fark edemediği bilinmektedir. Üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti genellikle fark edilmeden ortaya çıkar, kıskançlık ve ilgi aşk ile karıştırılırken ilk dönemlerde flörtün davranışlarını kontrol altında tutma, kimlerle görüştüğüne, nerelere gittiğine, neler yediğine kadar karışma şeklinde başlayan davranış ve eğilimlerin (Ayyıldız, 2019) ilerleyen süreçlerde davranış kontrolü, denetim, hakimiyet ve güç gösterisi şeklinde şiddet ve tacize dönüştüğü ifade edilmektedir (Finley, 2011).

Yapılan incelemelerde flört sırasında şiddete eğilim gösteren kişilerin birçok olumsuz biyolojik, psikolojik ve sosyal anomalilere maruz kaldığı saptanmıştır. Özellikle erken yaşta cinsel deneyim yaşama, küçük yaşlarda aile içerisinde şiddete tanıklık etme ve şiddete maruz kalma, ataerkil sistemi kabul ederek erkek şiddetini

kabul etme gibi faktörler flört şiddetine maruz kalma ve boyun eğme eğilimini arttırmaktadır (Aslan ve ark., 2008). Üniversite dönemlerinde ailelerinden uzak üniversite öğrencilerinde alkol alma ve madde bağımlılığı, kişilerarası sağlıklı iletişim kuramama, küçüklüğünde şiddete maruz kalma, erkeklerin şiddet uygulamasını normalleştirme gibi faktörler ise bireylerin şiddete başvurma eğilimini arttırmaktadır (Subaşı ve Akın, 2005). Ayrıca flört ilişkisi içerisinde birerlerin şiddete eğilimli olması sosyal ortamda birçok etkeni sıradanlaştırarak umutsuzluğa kapılma, depresyona girme, alkol ve madde kullanımı, düşük benlik saygısına sahip olma, silah taşıma, korunmasız cinsel ilişkiye girme, intihar düşüncesine kapılma ve intihara teşebbüs etme gibi son derece tehlikeli eylemlerde eğilim gösterdiği anlaşılmaktadır (Atakay, 2014).

Üniversite öğrencileri içerisinde yapılan araştırmalarda genel olarak flört şiddetinin erkekler tarafından uygulandığı sonuçları mevcuttur. Flört şiddetinde büyük çoğunluğu erkeklerin oluşturmasının sebepleri arasında karşı cinse karşı düşmanlık besleme, saldırgan spor yapma ve baskın cins oldukları inancına sahip olduklarından söz edilmektedir. Bu sebeplerin yanı sıra testosteron, güç, kontrol ve hakimiyet inancı, toplumsal cinsiyet rollerinden de bahsedilmektedir. Kadının medyada cinsel obje olarak gösterilmesi ve erkeklerin resmediliş biçimi de flört şiddetini tetiklemekte (Özdere ve Kürtül, 2018) ve kitle iletişim araçlarının şiddet üzerindeki etkisini göstermektedir.

Flört şiddeti erkeklerin davranışı şeklinde yaygın bir ifade yer alsa da, üniversite öğrencileri arasında erkeklerin saldırgan olmasının yanı sıra flört şiddetine uğrama oranlarının da yüksek olduğu belirtilmektedir. Çalışmalara bakıldığında cinsiyet faktörüyle birlikte flört şiddetinin neden ve şeklinin değişebildiğini, şiddet uygulama ya da şiddete maruz kalma açısından cinsiyet önemli bir faktör olmazken

kadınların şiddete daha çok maruz kaldığını göstermektedir. Cinsel ve fiziksel şiddet daha çok kadınlara uygulanırken, erkekler genel olarak psikolojik ve sözel şiddete maruz kalmaktadır (Finley, 2011). Araştırmalardan da yola çıkarak flört şiddeti erkekler tarafından daha fazla uygulansa da her bireyin flört şiddetine maruz kalabildiği ifade edilebilir.

ABD’de yapılan bir çalışmada, Centersfor Disease Control (2008) raporunda, gençlerin %25’i fiziksel, psikolojik ve cinsel flört şiddetine maruz kalmaktadır. Straus’un (2004) üniversite öğrencilerini kapsayan çalışmasında kızların %31.6 oranında, erkeklerin ise % 24.4 oranında bir yıl içerisinde fiziksel flört şiddetine uğradıkları, Vagi vd. (2015) yaptığı çalışmada ise bir yıl içerisinde beş kız öğrenciden birinin ve on erkek öğrenciden birinin flört şiddetinin bir çeşidine maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır (akt. Baldan ve Akış, 2017).

1.2.4 Aile

Aile, yaşamımızın her döneminde var olmuş ve medeniyetlerin yapı taşı olarak kabul edilmiştir. Evrensel bir olgu olarak görülen aile hakkında evrensel bir tanım yapılamamaktadır (Canatan, 2013). Aile toplumda, en temel, köklü ve eski bir kurum şeklinde ifade edilebilir. Toplumların temeli denilmesindeki sebep ise ailenin görevleri arasında insani değerlerin aktarımını yapması ve neslin devamlılığını sağlaması olabilir (Lundberg, 1958; Akt. Söylemez, 2011). Aile, toplumsal ve kültürel, birey sayısı ve aile yaşam döngüsü açısından farklılıklar göstermektedir. Aile tüm bu farklılıklara rağmen içerisinde evrensel özellikler taşımaktadır. Bireylerin birbirine olan sadakat ve bağlılıkları uzun yıllar sürmektedir ve bu sebeple aileler kalıcı olmaktadır (Gülerce, 1996). Kalıcı olan bu evliliklerin güçlü bağlarla kurulması sağlıklı ailenin oluşumu için önem taşımaktadır. Başka bir tanımla aile, birbirlerine biyolojik, psikolojik, ekonomik, duygusal ve tarihsel bağlara sahip,

birlikte yaşayan bireylerden oluşur (Gladding, 2015). Toplumda en temel kurum özelliğini taşıyan ailenin sağlıklı işlevlere sahip olması ile toplumun da sağlıklı olduğu sonucuna varabiliriz.

Bakıma ihtiyacı olan çocuğun sosyalleşmesini ilk olarak aile sağlamaktadır. Aile birey ve toplum arasında köprü konumundadır. Birey ailede davranış, düşünce ve duygu kalıpları için öğrenim kazanmaktadır. Aile öncelikle bireylerin temel ihtiyaçlarını, fiziksel, duygusal, bilişsel gelişimini desteklerken, ruhsal ve sosyal ihtiyaçlarını da karşılamaktadır (Satir, 2016). Aile, toplum değerlerine bağlıdır, bu sebeple toplumsal ve kültürel değerlerdeki farklılıklar, ailenin yapısında değişikliklere sebep olmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2000). Tüm bu farklılıklar ailenin tek bir tanımdan oluşmasını zorlaştırmaktadır. Sonuç olarak aile, bireye pek çok fonksiyonu sağlayan biyolojik, sosyolojik, kültürel ve psikolojik özellikler katan ve sosyal birey bilincini kazandıran yerdir. Aynı zamanda aile, öncelikle bireyin ruhsal doyum ihtiyacını karşılayarak yaşam alanı oluşturmaktadır (Yıldırım, 2005)

1.2.5 Aile İşlevi

Toplumun yapı taşı olarak görülen aile, bireylerin yaşamını etkileyen en önemli faktördür. Çocukların yaşam doyumu sağlamaları, aile içerisindeki rollerini etkin şekilde yerine getirmeleri, sağlıklı bir birey haline gelmeleri öncelikle aile ve yakın çevresinde sağlanır. Aile, farklı kişiliklere, değerlere, rollere, sorumluluk ve yeteneklere sahip olan iki veya ikiden fazla bireyden oluşmaktadır.

Aile biyolojik, sosyolojik kültürel ve psikolojik değerlere sahiptir, ayrıca bireylerin ve toplumun en temel ihtiyaçlarından seks, üreme, korunma, barınma, sevme, sevilme, sevgiyi paylaşma, bağımlı olma, bağımsız olma, ait olma, statü edinme, güven duyma, kendini gerçekleştirme, çocukların bakımı ve eğitimi, toplumsal töre ve ideallerin, kazanılan mal ve bilgilerin bir sonraki nesile aktarımı

gibi görevleri yerine getirmektedir. Aileler her toplumda ve toplum içinde farklılıklar gösterse de genel işlevleri neslin devamlılığını sağlama, aile üyelerinin sosyal, psikolojik, ekonomik ve eğitimsel doyumlarını sağlama şeklinde ele alınabilir (Özguven, 2001). Yaşam döngüsü süresince aile bir bütün olarak yaşamak, gelişmek ve sürekli hale gelmek için genel işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmelidir.

Aileler temelde benzersizdir, her ailenin kendine has özellikleri, özgeçmişleri ve işlevleri vardır (Bulut, 1993); her ailenin güçlü ve zayıf noktaları farklı olabileceği gibi sorunları ve bu sorunlara bakış açıları da farklıdır. Bu açıdan işlevsel ailenin ölçütleri şu şekilde gösterilebilir:

1. Aile üyelerinin birbirine karşı, olumlu bir etkileşim yaratabiliyor olması,
2. Aile üyelerinin birbirlerinin kişisel gelişimlerini destekleyebiliyor olması,
3. Aile üyelerinin davranışlarının, ailedeki rolüyle uyumlu olmasına dikkat etmeleri,
4. Kişisel ve birbirleri arasındaki sorunlarıyla baş edebilmeleri,
5. Ailenin yaşadığı ortama ve ailenin yaşam tarzına uygun davranmaları,
6. Ailenin bulunduğu ortamla güzel ilişkiler içinde olması (Hallaç ve Öz, 2014).

Ailenin üyelerinin yaşam döngüsündeki değişiklikleri, ailenin yapısal değişimini oluşturmaktadır. Bireylerin aile içerisinde rol ve sorumlulukları bulunmaktadır. Yaşam döngüsünde aile üyelerinin rollerinin getirdiği sorumluluklarını yerine getirmemesi durumunda, ailede sorunlar oluşabilir (Şen, 2015). Bazı ailelerde sorunların şiddet ile çözülebileceği şeklinde görüşler vardır. Oysaki bireyin yaşadığı ailede şiddet eğilimine ya da doğrudan şiddete ait unsurların olması, bireyin şiddet eğilimine ve şiddete daha yatkın bir hale gelmesine sebep olmaktadır. Bu durum da ailenin birey üzerindeki şekillendirici gücünü ve etkisini

gözler önüne sermektedir (Ögel vd., 2006). Epstein'in Aile İşlevleri Kuramı (1993)'na göre sağlıklı işlevlere sahip bir aile bireyin problem yaşadığı süreçte harekete geçmektedir aynı zamanda bu problemlili duruma uygun şekilde rol ve kural değişikliği sağlayarak problemlili süreci aşabilmektedir. Bireyler çocukluk dönemlerini sağlıklı bir aile ortamında geçirdiklerinde, yaşamlarındaki zorluklara karşı problem çözme becerilerini geliştiremezler. Günlük veya önemli problemlili çözme davranışı üzerinde çocukluk dönemi büyük önem taşımaktadır (Geçtan, 2003).

Bir bireyin hoşgörü seviyesi, savunma anlayışı, flört şiddetini kabul edebilme durumu; bireyin şiddete karşı olumlu tutumu ile eşittir. Ebeveyn Kabul- Red Kuramı'na göre anne babalar düşmanlık, öfke, kızgınlık gibi aile işlevini olumsuz etkileyecek olumsuz duygularla hareket ettiklerinde, bireyde saldırgan davranışlar oluşmaktadır (Tezcan, 2015). Şiddet, toplumsal değerleri korumamız ile oluşan, öğrenilen ve kuşaktan kuşağa model olarak aktarılan bir şeydir. Toplumsal normların şiddeti kabul edilebilir görmesi şiddete yönelik olumlu tutumun bir yansımasıdır.

Çocuğun içine doğduğu ilk sosyal ortam olan aileden, bazı temel işlevleri yerine getirdiğinde sağlıklı bir aile olarak söz edilebilmektedir. Bowlby'nin Bağlanma Kuramı (1969)'na göre anne çocuk arasında kurulan güvenli bağ bireyin sağlıklı bir gelişim olanağı sağlamaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). Ailenin toplumsal yaşamın devamı niteliğinde ve diğer kurumlara devredilemeyecek işlevleri vardır (Çayboylu, 2002). Ailenin işlevselliğini ifade eden bazı faktörler aile içinde problem çözme, aile içindeki iletişim, aile içindeki roller, aile üyelerinin birbirine karşı gereken ilgiyi göstermesi, aile içinde duygusal tepki gösterebilme, ve aile içinde davranışsal kontrol olarak sıralanabilir (Polat,2010). Bahsedilen işlevler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

1.2.5.1 Problem Çözme

Problem çözme, ailenin günlük hayatında işlevselliğini sürdürebileceği şekilde ailenin birliğini ve işleyişini olumsuz yönde etkileyebilecek sorunları çözebilme kapasitesini ifade eder. Problemler ev ya da giderlerle ilgili günlük sorunlar, yani araçsal veya duygularla ilgili yani duygusal olabilir.

Problem çözme, problemin tanımlanmasıyla başlayan, harekete geçilmesi ve ardından sonucun değerlendirilmesini kapsayan bir süreci ve tüm aile bireylerinin bu süreçteki etkileşimini ve konumunu ifade eder. Problem çözme konusunda işlevsel görülen aileler bu süreçteki aşamaların çoğunu başarılı şekilde tamamlar; karşılaştıkları çoğu sorunu hızlıca, fazla zorlanmadan, aile işleyişini olumsuz yönde etkilemeden çözerler (Polat,2010).

1.2.5.2 İletişim

İletişim aile bireylerinin birbirine nasıl bilgi verdiği ile ilgilidir. McMaster modelinde iletişim iki farklı açıdan değerlendirilmektedir; birincisi ne kadar direkt söylendiği, yani mesaj verilmek istenen kişinin belli olması, ikincisi mesajın gitmesi gereken kişiye ulaşması ve ne kadar açık olduğu, yani verilmek istenen mesajın imalar ve dolaylı yollara başvurmadan ne kadar net ifade edildiğidir. Ailedeki iletişim ne kadar açık ve doğrudan ise ailenin bu alandaki işlevselliği de o kadar sağlıklıdır (Polat,2010).

1.2.5.3 Roller

Roller, aile işlevlerinin yerine getirilebilmesi için kurulmuş düzende aile bireylerinin devamlı olarak tekrar ettikleri davranışlardır. Aile işlevleri gerekli aile işlevleri ve diğer aile işlevleri olarak ikiye ayrılır. Gerekli aile işlevleri, ailenin birliğini sürdürebilmesi adına devamlı olarak tekrar etmesi gereken davranışlardır. Gerekli aile işlevleri duygusal ve araçsal olarak ikiye ayrılır. Ailenin yemek, barınma

ve para gibi ihtiyaçlarının karşılanması, yani kaynakların kullanımı araçsal işlevlerdir; aile bireylerinin birbirine destek olması, eşlerin cinsel tatmini gibi işlevler duygusal işlevlerdir. Bunlar dışında hem duygusal hem araçsal olarak değerlendirebilecek iki grup işlev daha belirlenmiştir. Bunlar ocukların okula başlaması, yetişkin bireylerin iş bulması gibi yaşamsal yeteneklerin geliştirilmesi ve aile içinde kurulan düzenin korunumu ve yönetimi ile ilgili karar verme, liderlik gibi işlevlerdir.

Rol paylaşımı ailedeki işlevselliğin sürmesi adına bireylere verilen sorumlulukların uygun ve adaletli olmasıyla ilgilidir. Ailedeki bir bireyin alabileceğinden fazla sorumluluk gerekir. Aynı zamanda bu tanım rol dağılımının tartışarak, yani aile içinde konuşulabilir şekilde mi yoksa dikte edilerek, tartışmaya kapalı bir şekilde mi paylaştırıldığını ifade eder. Rol sorumluluğu, sorumluluk yüklenen bireyin görevlerini ne kadar yerine getirdiği ile ilgilidir. Aile bireyelerine verilen roller ne kadar uygunsa kişinin sorumluluklarını yerine getirebilmesi de o kadar olasıdır (Polat,2010).

1.2.5.4 Duygusal Tepki Gösterme

Duygusal tepki gösterme, aile bireyelerinin uygun miktarda ve uygun şekilde duygusal tepki vermesidir. Burada iki önemli nokta vardır: ailenin ne kadar farklı duygusal tepkiler verebildiği yani tepkilerin çeşitliliği ve tepkinin miktarı, yani ne kadar tepki verildiğidir. Verilen tepkiler sevgi, mutluluk, yakınlık gibi refah ifade eden duyguları kapsadığı gibi korku, üzüntü, öfke gibi acil durum ifade eden duyguları da kapsar. Böyle bir ayırımın yapılmasının nedeni ailede bazı duyguların gösterilmesinde sıkıntı yokken diğer duyguların gösterilmesinde zorluk yaşanıyor olabilmesidir. Örneğin bir aile refah ifade eden duygularını uygun bir şekilde gösterirken acil durum ifade eden duygularını hiç göstermeyebilir ya da kısıtlayabilir.

Aile içinde verilen duygusal tepkilerin çeşitli olması, duruma uygun ve yeterli tepkinin verilmesi sağlıklı bir işleyişi gösterir (Erdem ve Safi, 2018).

1.2.5.5 Gereken İlgii Gösterme

Gereken ilgiyi gösterme, aile bireylerinin birbirlerine göstermiş olduğu ilgiyi, verdikleri değeri ve bu ilgiyi birbirlerine gösterme şekillerini ifade eder. Bu boyut, bir ucu aile bireylerinin hiçbir şekilde birbiriyle ilgilenmemesi, diğer ucu ise aile bireyleri arasında bir sınır kalmayacak şekilde ortak bir ilişkinin kurulması olacak şekilde bir yelpaze içinde değerlendirilir. Bu iki ucun da sağlıklı olduğu, en sağlıklı olan işleyişin empatik ilgi gösterme olduğu söylenmiştir. Burada kişi kendisi için o kadar önemli olmasa da diğer aile bireyi için önemli olan durumlara önem verir ve ilgi gösterir (Polat,2010).

1.2.5.6 Davranışsal Kontrol

Davranışsal kontrol, ailenin belli durumlarla nasıl baş ettiği, kuralların nasıl uygulandığı, aile bireylerinin davranışlarının nasıl düzenlendiği ve kontrol edildiği ile ilgilidir. Ailenin baş etmesi gereken durumlar üç alana ayrılmıştır: fiziksel olarak tehlikeli durumlar; yemek, uyku, saldırganlık gibi psikobiyolojik ihtiyaçlar ile dürtülerin karşılanmasına ve ifade edilmesine yönelik durumlar; aile bireyleri arasında ve aile dışındaki kişilerle sosyalleşmeye yönelik durumlardır. Her aile için kabul edilebilir davranış standartları vardır ve bunun dışındaki alanın ne kadar özgür ya da esnek olduğu da aileden aileye değişir. Davranışsal kontrol tarzını belirleyen de ailede kalıplaşan davranış seti ve davranışlar konusunda gösterilebilen esnekliktir. Katı bir kontrole sahip ailelerde durumlara karşı verilecek tepkiler kısıtlıdır. Esnek kontrolde ise durumlara karşı verilebilecek tepkiler çeşitlidir. Kişi kendini esneklikle ifade edebilir (Erdem ve Safi, 2018).

1.3 Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde flört şiddetine yönelik tutumlarının bazı özlük değişkenlere göre incelenmesi ve aile işlevleri ile ilişkilerini ortaya koymaktır. Bu amaca yönelik olarak araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile aile işlevleri arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?
2. Aile işlevleri üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarını yordamakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları;
  - a. Yaşlarına,
  - b. Cinsiyetlerine,
  - c. Şu anda bir romantik ilişkilerinin olup olmamasına,
  - d. Daha önce romantik bir ilişkilerinin olup olmamasına,
  - e. Şu anki ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmadıklarına,
  - f. Daha önceki ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmadıklarına,
  - g. Şu anki ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmadıklarına,
  - h. Daha önceki ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmadıklarına,
  - i. Yaşadıkları bölgeye,
  - j. Yaşamlarının çok büyük bir kısmını geçirdikleri yerleşim yerine,
  - k. Sosyo-ekonomik düzeylerine,
  - l. Anne babalarının birlikte yaşayıp yaşamadıklarına,
  - m. Anne-babaları arasındaki ilişkinin niteliğine ilişkin algılarına,
  - n. Aile yapılarına,

- o. Kardeş sayılarına,
- p. Doğum sırasına (kaçıncı çocuk olduğuna)
- q. Babalarının annelerine şiddet uygulayıp uygulamadığına,
- r. Annelerinin babalarına şiddet uygulayıp uygulamadığına,
- s. Ailelerindeki huzura ilişkin algılarına,
- t. Babanın aile üyelerine karşı tutumuna,
- u. Annenin aile üyelerine karşı tutumuna

göre anlamlı düzeyde fark göstermekte midir?

1.4 Sayıtlar

1. Çalışma konusunun flört şiddeti olması nedeniyle verilerin çevrimiçi toplanılmasının, bireylerin anketlere daha açık ve samimi cevaplar vereceği varsayılmaktadır.
2. Araştırmaya katılanların Kişisel Bilgi Formu, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve Aile Değerlendirme Ölçeklerini gerçekçi doldurdıkları varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan üniversite öğrencilerinden toplanan veriler ile sınırlıdır.
2. Araştırma verileri Flört Şiddeti Tutum Ölçeğinin ve Aile Değerlendirme Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.
3. Araştırma ölçekleri yanıtlayan üniversite öğrencilerinin cevapları ile sınırlıdır.
4. Araştırma yalnızca Türkçe konuşan öğrencilerle sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Flört, bireylerin tanışmak, duygusal açıdan yakın/özel hissetmek, ortak paylaşımlarda bulunabilmek için gerekli ve geliştirici olan ilişkilidir. Bireylerin

birbirlerine karşı duygusal hislerinin başlangıç aşamasında karşılıklı olarak gerçekleştirdikleri bedensel ve fikirsel bütünlüklerin tamamıdır.

Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre; "Bedensel yaralanma, duygusal olarak zedelenme, ölüm, kayıp ile sonlanan ya da bu durumlarla sonlanması mümkün olan; kişinin kendine, diğer bir bireye veya topluluğa karşı bedensel şiddete başvurma ve fiziksel gücün, tehditlerin ya da eylem olarak kasıtlı kullanımınıdır." (Ayan, 2007).

Flört Şiddeti, partnerlerin flört ilişkisi içerisinde birbirlerine karşı psikolojik, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet veya şiddet gösteren davranışlarda bulunması ve karşıdaki kişiyi kısıtlamasıdır (Polat, 2017).

Aile İşlevi, aile üyelerinin bireysel, psikolojik, fiziksel, ekonomik gereksinimleri açısından rol ve sorumluluklarını yerine getirmek, aile içerisindeki problemleri çözmek, iletişimi sağlamak, birbirlerine karşı gereken ilgiyi göstermek gibi işlevleri sağlıklı bir şekilde yerine getirmeleridir (Hallaç ve Öz, 2014).

1.7 Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Flört şiddetine yönelik tutum, partnerlerin flört etme sırasında birbirine karşı ekonomik, fiziksel, psikolojik, ve cinsel olarak şiddet içeren davranışlarda bulunmasıdır. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarının altında yatan ailesel dinamikleri araştırmakta ve bu tutumları özlük değişkenlere göre incelemektedir. Literatürde flört şiddeti konusunda çok fazla araştırma olmadığı görülmektedir. Türkiye'de yapılan araştırmalar incelendiğinde flört şiddeti tutumunun yeni sayılabilecek bir çalışma konusu olduğu gözlenmektedir. Romantik ilişkilerde görülen şiddet üzerine yapılan araştırmalar genel olarak evli çiftler arasındaki şiddet tutumuna odaklanmaktadır. Fakat flört şiddeti, bireylerin kişiliklerinin tam olarak gelişmeye başladığı ergenlik ve üniversite

dönemlerinde görüldüğünden evlilik içindeki şiddet kadar hatta daha fazla önemli olduğu düşünülmektedir çünkü bu dönemlerde kişilerin şiddete maruz bırakılmaları ya da şahit olmaları, yaşamlarının gelecek dönemlerinde başkalarını şiddete maruz bırakmalarına ya da şiddet görmelerine neden olabileceği düşünülmektedir. Aynı şekilde bireylerin şiddete maruz kalmaları ya da tanık olmaları bu durumu normal bir durum olarak kabul etmelerine neden olabilmektedir. Çift sorunlarını sadece evlilik içinde değil de evlilik öncesinde de aranılması gerektiği ve bu sorunların göz ardı edilmesinin birey yaşamında büyük sorunlar oluşturacağı sonucuna varılmaktadır. Bu sorunların tespit edilmesi ve gelişiminin önlenmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Alan yazın incelendiğinde özellikle (Yolcu, 2019), (Ayyıldız, 2019) ve (Özdemir, 2019) araştırmalarında flört şiddeti tutumlarını anlamada aile işlevlerinin incelenmesini önermiş, bu araştırmalara göre aile işlevinin yerine getirilmediğini algılayan bireylerin flört ilişkilerinde şiddet olaylarının ortaya çıkma olasılığının arttığı ifade edilmiştir. Sonuç olarak bu konuda yapılacak olan çalışmaların önemi vurgulanmıştır. Yapılan çalışma ile literatürdeki eksikliğin giderileceği varsayılmaktadır. Ayrıca çalışmanın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sınırlı sayıda olması da önemli bir eksiklik olarak görülebilir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki Doğu Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının belirlenmesi ve bu tutum düzeyinin ailenin yapısı ve işlevinden ne derece etkilendiği konusunda araştırma yapılmasının aile içerisinde problem çözme, iletişim roller, davranışsal kontrol gibi işlevlerin önemini vurgulayacağı gibi, üniversite öğrencilerinin şiddeti önleme, flört şiddeti, kişilerarası ilişkiler, çatışma çözme gibi konularda bilgi edinmeleri ve farkındalık sağlamaları açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma flört şiddeti tutumu ile ilgili yapılan sayılı çalışma arasında yer alacaktır. Çalışmanın, flört şiddeti tutumu ile aile işlevleri

bağdaştırılarak flört şiddetinin altında yatan ailesel dinamikleri araştırıyor olması ve üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumunu özlük değişkenlere göre inceliyor olmasından dolayı gelecek çalışmalara öncülük edeceği düşünülmektedir.

Bölüm 2

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

Şiddetin en yaygın alt türlerinden biri olan flört şiddeti sıklıkla gözlenebilen bir durumdur. Üniversite dönemi gençlerin flört ilişkilerini yoğun olarak yaşadıkları bir evredir. Bu dönemde kişiler eş seçimlerine yönelik flört denemeleri yaparak yakın ilişkiler yaşarlar. Yakın ilişkilerde sergilenen davranışlar kişinin yetişmiş olduğu ailenin ve kendi kişilik özelliklerinin etrafında şekillenmektedir. Flört şiddeti ile ilgili çalışmalar 1980'li yıllarda yapılmaya başlanmış, kayda değer ilk çalışmaları ise Makepeace (1981) yapmıştır.

Flört şiddetine yönelik tutumları inceleyen bir çalışmada 2143 üniversiteli çift incelenmiştir. Elde edilen veriler, şiddet uygulayan partnerlerin kendi ailelerinde de şiddetin var olduğu, bu kişilerin şiddeti daha çok uygun gördüğü yönündedir (Stith ve Farley, 1993).

Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmalarda flört şiddet uygulama ve flört şiddetine maruz kalma durumları incelendiğinde flört şiddeti seviyelerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Kayı ve diğerleri (2000)'nin araştırmasında 700 kadın üniversite öğrencisinin şiddete maruz kalma durumları incelenmiştir, 700 öğrenciden %84'ünün cinsel şiddete uğradıkları, şiddet uygulayan kişilerinse en üst sırasında sevgililerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Farklı bir çalışmada 164 üniversite öğrencisiyle araştırma yapılmış olup, erkek katılımcıların %41'inin, kadın katılımcılarına yarısının flörtleri tarafından

birden fazla fiziksel şiddete maruz bırakıldığı görülmüştür, tüm katılımcıların ise %36'sının sözel şiddete maruz bırakıldığı ifade edilmiştir (Polat vd, 2006).

Çocukluk döneminde şiddete maruz kalma ve flört şiddeti ile ilgili yapılan bir araştırmada, şiddete maruz kalmış ve şiddeti uygulayan kişilerin şiddeti daha fazla tasvip ettikleri bulgulanmıştır (McKinney, Caetano, Ramisetty-Miklerve Nelson, 2009).

Pradubmook-Sherer ve Sherer (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Yahudi, Arap ve Taylandlı erkek ve kadın ergenler arasında flört şiddetine yönelik tutumların baskınlığını ve ciddiyetini değerlendirmektir. Araştırmaya 9. ve 12. sınıf öğrencileri katılmıştır. Çalışma öğrencilerin psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetine yönelik tutumlarını değerlendirmiştir. Yahudi öğrenciler, Taylandlı ve Arap öğrencilere göre flört şiddetini daha az onaylamıştır. Taylandlı öğrenciler flört şiddetine yönelik psikolojik tutumlarda Taylandlı ve Arap öğrenciler arasında hiçbir fark olmaksızın flört şiddetine en yüksek desteği vermişlerdir. Kadınlar flört şiddetini erkeklere göre daha az onaylarken, kadınların ölçeğin 3 alt boyutu arasında flört şiddetine yönelik tutumlarında farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Erdem ve Şahin (2017) tarafından yapılan araştırmada lisans öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet, ilişki durumu, flört şiddete maruz kalma ve başvurma açısından farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini 1171 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcıların flört şiddetine yönelik tutumlarının, ambivalans cinsiyetçilik seviyeleri ile pozitif ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Erkeklere yönelik kararsızlığın, flört şiddetine karşı tutumları ile pozitif ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu belirlendi. Ayrıca üniversite

öğrencilerinin narsisistik kişilik özellikleri ile flört şiddetine yönelik tutumları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Karatay, Karatay, Baş ve Baş (2017)'ın yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde flört şiddetine yönelik tutum ve davranışlarını incelenmiştir. Çalışmaya, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ve Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı bir öğrenci yurdunda kalan 300 erkek ve 200 kız öğrenci katılmıştır. Yaş ortalamaları $22,09 \pm 2,29$ olan öğrencilerin, %51,8'i küçükken şiddete maruz kaldığını, %37,8'i sık sık şiddete tanıklık ettiğini, %28,6'sı flört şiddetine maruz kaldığını, %22,1'i ilişkisinde şiddete başvurduğunu, %13,9'u flört şiddetinden dolayı biten duygusal ilişkileri olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların tutumlarına bakıldığında kadın öğrencilerin şiddet farkındalığının erkek öğrencilerden yüksek olduğu; ihmal, alay, takip, kısıtlama, aldatma ve kıskanma gibi davranışların erkek öğrencilerin daha az şiddet davranışı olarak algıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda geçmişte şiddete maruz kalma ve tanıklık etme ile partnerine şiddet uygulama davranışları arasında anlamlı ilişki olduğu belirtilmiştir.

Cinal (2018) tarafından yapılan araştırmada, flört şiddetine yönelik tutumun, depresyon ve anksiyete ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırma, evli olmayan bireyler ve en az bir defa flörtü olmuş 289 kadın ve 32 erkek toplam 321 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma bulgularında flört şiddetine maruz kalmış kadın katılımcıların depresyon ve anksiyete puanları, flört şiddetine maruz kalmamış kadın katılımcılara göre daha yüksektir.

Silva ve Lewin (2018), üniversite öğrencisi kadınların algıladıkları ebeveynlik biçimleri ve yakın partner şiddeti mağduru olma ya da uygulama bakımından erken dönem uyumsuz şemalar ile aracı rolünü incelemiştir. Flört şiddeti mağduru olma bakımından; boyun eğme ve kendini feda ilişkili bulunmuş olup,

sadece boyun eğme şemasının ebeveynlik biçimleri ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi yordadığı tespit edilmiştir. Bu bilgidен hareketle aile içinde yeterince iletişim kurulmayan, boyun eğici davranışları içselleştiren çocukların yetişkinlikte şiddete karşı daha pasif kalabileceği düşünülebilir.

Yapılan bir başka çalışmada üniversite öğrencilerinin algılanan ebeveynlik stilleri ve flört şiddeti incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre anne ilişkisinde duygularını ifade edemeyen, aile içi ilişkilerdeki problemlerin çözülmesinde başarılı olamayan ailelerin çocuklarında şiddet deneyimi daha yüksektir (Hassija ve ark., 2018).

Özdere (2019) tarafından yapılan çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutumlarını belirlemektir. Çalışma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda eğitim görmekte olan 319 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre belirli şiddet türlerinde, erkeklerin flört şiddeti kabul seviyeleri kadınların kabul seviyesinden, flört ilişkisi olan bireylerin flört şiddeti kabul seviyeleri, flört ilişkisi olmayan bireylerin kabul seviyesinden, flört ilişkisinde şiddete uğrayan ya da şiddete başvuran bireylerin flört şiddeti kabul seviyesi, flört şiddetine uğramayan ya da başvurmamayan bireylerin kabul seviyesinden daha yüksektir. Ayrıca, aile içinde şiddete şahit olan, evde, okulda şiddete uğrayan bireylerin, flört ilişkisinde şiddete uğrama ya da başvurma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Dudular (2021) tarafından yapılan çalışmada flört şiddeti tutumlarının ve depresyon düzeyinin talep-çekilme iletişim örüntüsü üzerindeki yordayıcı etkisi incelenmiştir. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 169'si kadın ve 132'si erkek 299 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, ilgili ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelenmiş ve

örnekleme düzeyinde şiddet tutumu alt boyutlarının kendi aralarında beklenen şekilde pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Yıkıcı ve agresif iletişim örüntülerinin kendi aralarında pozitif, yapıcı ve duygusal/mantıksal iletişim örüntüleriyle negatif ilişkili olduğu bulunmuştur. Erkeklerde, kadın talep etme erkek geri çekilme ve toplam talep etme geri çekilme boyutlarının duygusal şiddete ilişkin tutumlarla anlamlı bir etkileşim içerisinde olduğu; erkek katılımcıların duygusal şiddete ilişkin pozitif tutumlarının kadın talep etme erkek geri çekilme ve toplam talep etme geri çekilme boyutlarını pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur.

2.2 Aile İşlevi ile İlgili Araştırmalar

Kars (1994)'ün çocuk istismar ve ihmalinin nedenlerini incelediği araştırmasında, aile işlevleri sağlıklı olan ailelerde çocuk istismar ve ihmalinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kars,1994; Akt; Nazlı, 1997).

Suç işleyen çocuklarla yapılan bir çalışmada, çocukların suça karışma nedenleri incelenirken bu çocukların ailelerinde şiddet içeren davranışların olduğu sonucuna ulaşılmış ve aile işlevleri sağlıklı olan bu ailelerde özellikle aile içi iletişimin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (İlke ve Arıkan, 1995; Akt; Nazlı, 1997).

Özensel (2004) yılında Türk toplumunda annelerin çocuk yetiştirilmesindeki rolünü incelemek amacıyla, Konya ilinde 360 anneyi incelemiştir. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan ölçekle toplanırken, sonuçlar ebeveynler arasında ciddi sorunların varlığı, çocuklarla ilişkilerindeki dengesizliğin varlığı, aile içindeki rollerde paylaşımcı olunmadığı, çocukların yetiştirilmesi annenin göreviyken babaların anneler kadar ilgili olmadığı, babaların annelere göre daha baskıcı ve sert olduğu, babaların çocuk yetiştirmedeki görevlerini yerine getirmediği gibi sağlıklı aile işlevlerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Kapçı ve Hamamcı (2010)'un aile işlevi algısı ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiyi araştırdıkları çalışmaya 352 üniversite öğrencisi gönüllü katılım sağlamıştır. Uyum bozucu şemalar arasından duygusal yalıtılmışlık şema alanının, aile işlevleri algısı ve psikolojik belirtiler arasında aracı bir rolü olduğu belirtilmiştir.

Bağcı (2013)'nin yaptığı çalışmada, anne baba olmayla alakalı akılcı olmayan inançlara sahip olan anne-babaların aile işlevleri ve çocuklarındaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcıları Türkiye'nin sekiz farklı ilinde çocukları ilköğretime giden 520 anne-babadan oluşmaktadır. Çalışmanın sonucunda Anne-Baba Düşünceler Ölçeği'ndeki alt boyutlardan beklentilerin, Aile Değerlendirme Ölçeği'nin alt boyutlarından iletişim ve 4-14 Yaş Çocuk ve Gençlerde Davranış Değerlendirme Ölçeği arasındaki ilişkide aracı bir rolü olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma durumları, gelirleri, meslekleri, eğitim durumları, çocuklarının sınıf düzeyleri, psikiyatrik yardım alıp almamalarına göre çocuklarındaki davranış problemlerini algılamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Ciao, Accurso, Fitzsimmons-Craft, Lock ve Grange (2014) tarafından yapılan çalışma ergen anoreksiyanervoza için iki tedavide aile işleyişini birden fazla aile üyesinin bakış açısından incelemiştir. Araştırmaya aile temelli tedaviyi (FBT) bireysel ergen odaklı tedaviyle (AFT) karşılaştıran randomize kontrollü bir çalışmadan 12-18 yaş arası anoreksiyanervozalı 121 ergen katılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre anoreksiyanervoza ile uğraşan aileler, aile işleyişinde bazı temel bozulmalar bildirmiştir, ancak ortalama derecelendirmeler, yayınlanmış işlevsellik kesintilerine kıyasla yalnızca biraz yükselmiştir. Ergenlerin aile işlevlerine ilişkin bakış açıları en fazla bozulanlardı ve genellikle daha zayıf psikososyal işlevsellik ve daha yüksek klinik şiddet ile ilişkilendirilmiştir. Aile işlevselliğinin başlangıç

seviyesinden bağımsız olarak, birkaç aile işlevi alanındaki gelişmeler hem FBT hem de AFT'de tedavinin sonunda tam remisyona benzersiz şekilde ilişkili bulunmuştur. Bununla birlikte, FBT'nin AFT'ye kıyasla aile işleyişinin bazı belirli yönleri üzerinde daha olumlu bir etkisi olduğu görülmüştür.

Halliday, Palma, Mellor, Green ve Renzaho,(2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı çocuk ve ergen aşırı kilosu ile obezite ve aile işleyişi arasındaki ilişkiye ilişkin alan yazın taraması yaparak incelemektedir.1990 ve 2011 yılları arasında Scopus, PubMed veya PsycINFO'da olan literatür, dahil edilen makalelerin referans listelerine ek olarak taranmıştır. 21 çalışma seçim kriterlerini karşılamıştır. Tanımlanan 17 kesitsel ve boylamsal çalışmadan 12'si aile işlevleri ile çocuklukta aşırı kilo ve obezite arasında önemli ilişkiler olduğunu bildirdi. Belirlenen çalışmalarda aile işleyişini ölçmek için kullanılan araçlar heterojendir.Kötü aile işleyişi, çocuklarda ve ergenlerde artan obezite ve fazla kilo riski ile ilişkilendirilmiştir ve obez çocuk ve ergenlerin, aile işlevselliğinin zayıf olduğu ailelerden gelme olasılığı daha yüksektir. Artan çocuk ve ergen obezite riski ile ilişkili aile işleyişinin boyutları arasında zayıf iletişim, zayıf davranış kontrolü, yüksek düzeyde aile çatışması ve düşük aile hiyerarşisi değerleri yer almaktadır. Belirlenen müdahale çalışmalarının yarısı, aile işleyişi ile çocuk ağırlığındaki değişiklikler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Tatal (2015)'in çalışmasında aile işlevi ile öznel iyi oluş düzeyi arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların aracılık rolünün incelenmiştir. Çalışma Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin farklı bölümlerinde eğitim gören 521 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Aile işlevi, erken dönem

uyumsuz şemalar ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelendiği modelin geçerli olduğu bulunmuştur. Yapısal modele göre erken dönem uyumsuz şemaların aile işlevi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide aracı rolü olduğu belirtilmiştir.

Ünal (2017) tarafından yapılan çalışmada yurtda ve aile yanında kalan ergenlerin bağlanma stilleri ve aile işlevi algıları arasındaki ilişkiyi ve yurtda ve aile yanında kalan iki grup arasındaki farkı incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada Kabataş Erkek Anadolu Lisesi, Zübeyde Hanım Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve Ziya Kalkavan Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde eğitim gören 176'sı erkek ve 212'si kız toplamda 388 öğrenci bulunmaktadır. Baskın bağlanma stili kayıtsız bağlanma olarak tespit edilen bireylerin ve aile işlevi algılarının sağlıklı olduğu tespit edilmiştir.

Dayıoğlu (2019) tarafından yapılan çalışmada 18-65 yaş aralığındaki obez ve obez olmayan yetişkinlerde yeme tutumları, aile işlevleri ve benlik saygısının karşılaştırması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya 76 obez ve 108 obez olmayan yetişkin olmak üzere toplam 184 kişi katılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre obez katılımcıların yeme bozukluğu düzeyleri obez olmayan gruptan anlamlı şekilde yüksektir. Bununla birlikte aile işlevlerinden kontrol, iletişim, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü ve genel işlevler obez olmayan grupta daha yüksek bulunmuştur. Benlik saygısı açısından yapılan karşılaştırmada ise obez olmayan bireylerin benlik saygısı düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sündüs (2019)'ün yaptığı çalışmada, aile eğitim programının aile işlevleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma grubu 60 katılımcıdan oluşmuştur. Çalışmada bağımsız değişken, 7-19 Yaş Aile Eğitim Programıdır ve çalışma MEB ve UNICEF (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım

Fonu) işbirliği ile yapılandırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, deney ve kontrol grubunun aile işlevlerine ilişkin ön-test puanları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda sadece davranış kontrolü ve duygusal tepki verme işlevlerine ait deney ve kontrol gruplarının ön-test puanları arasında anlamlı fark görülmüştür. Araştırmanın deney grubunda, Aile Değerlendirme Ölçeği'nin tüm alt boyutlarında ölçek son-test toplam puanları açısından istatistiksel düzeyde anlamlı farklılaşma olmadığı belirlenmiştir.

Can (2020) tarafından yapılan çalışma madde kullanan ve madde kullanmayan ergenlerin özdenetim becerileri ve aile işlevlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma evreni Hatay Samandağ'a bağlı liselerde öğrenim gören 6792 öğrenci, örnekleme ise 2017- 2018 eğitim-öğretim yılında 12 lisede eğitimine devam eden 670 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılan madde kullanan ergenlerin ADÖ alt ölçek puan ortalamaları ikinin üstünde yani sağlıksız olarak saptanmıştır. Madde kullanmayan ergenlerin ADÖ alt ölçek puan ortalamaları genel işlevler alt ölçeği hariç sağlıksız olarak bulunmuştur. Madde kullanan ve kullanmayan ergenlerin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, anne baba kavga etme durumu, ailede sigara ve alkol kullanma durumu gibi değişkenlerde istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir korelasyon tespit edilmiştir. Madde kullanan ve kullanmayan ergenlerde özdenetim becerileri ile aile işlevleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışma betimsel nitelikte bir nicel araştırmadır. Nicel araştırmaların amacı olabildikçe objektif ve nesnel olmak, neden ve sonucu açıklayabilmek, örneklem ile evreni yordayabilecek bilgilere ulaşmaktır (Gall, Borg ve Gall, 1996 akt: Türnüklü, 2001). Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde flört şiddeti tutumlarının; aile işlevleri ve bazı demografik- özlük değişkenler açısından incelenmesi ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır ve bu şekilde çalışılmıştır. İlişkisel tarama modeli, değişkenlerin iki ya da daha fazla olduğu durumlarda değişkenler arasında değişimin olup olmadığı ve/veya varsa değişimin düzeyini ortaya koymaktadır (Karasar, 2005).

3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören ve Türkçe konuşan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yönteminden kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği ile oluşturulmuştur. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği araştırmacının kolaylıkla ulaşabileceği, araştırmanın amacına hizmet eden kişilerden oluşan örneklem grubudur. Çalışmada kolay ulaşılabilir durum örnekleme, öğrencilere e- mail üzerinden ulaşılması ve gönüllü öğrencilerin katılımıyla gerçekleşecek olmasından dolayı seçilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumunun aile işlevleri ve demografik değişkenlerine göre incelendiği bu araştırmaya katılarak çalışma grubunu belirleyen katılımcıların yaş, cinsiyet, romantik ilişkilerinin geçmişte ya da şimdi olup olmaması, geçmişte ya da şimdiki romantik ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmamaları, şiddet uygulayıp uygulamadıkları, aile tipi, sosyo-ekonomik düzey, kardeş sayısı, aile içinde şiddetin olup olmaması, anne-baba tutumuna ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

		N	%
Yaş	18-20	88	28,9
	21-23	78	25,6
	24-26	139	45,6
Cinsiyet	Kadın	179	58,7
	Erkek	126	41,3
Şu anda romantik ilişki durumu	Evet	159	52,1
	Hayır	146	47,9
Daha önce romantik ilişki durumu	Evet	186	61,0
	Hayır	119	39,0
Şu anki ilişkinizde şiddete maruz kalma durumu	Evet	31	10,2
	Hayır	274	89,8
Şu anki ilişkide şiddete başvurma durumu	Evet	27	8,9
	Hayır	278	91,1
Geçmişteki ilişkide şiddete maruz kalma durumu	Evet	59	19,3
	Hayır	246	80,7
Geçmişteki ilişkide şiddete başvurma durumu	Evet	34	11,1
	Hayır	271	88,9
Hangi bölgede yaşam sürdürdüğü	Akdeniz	187	61,3
	Karadeniz	14	4,6
	Ege	19	6,2
	Marmara	33	10,8
	İç anayolu	25	8,2
	Güneydoğu Anadolu	16	5,2
	Doğu Anadolu	11	3,6
Yerleşim yeri	İl	190	62,3

	İlçe	76	24,9
	Köy	39	12,8
Anne-baba durumu	Birlikte	253	83,0
	Ayrı	46	15,1
	Diğer- vefat	6	2,0
Anne baba arasındaki ilişki	Mükemmel	59	19,3
	Mükemmele yakın	58	19,0
	İdare eder	138	45,2
	Kötü	30	9,8
Aile tipi	Çekirdek	194	63,6
	Geniş	83	27,2
	Tek ebeveynli	28	9,2
Kardeş sayısı	1,00	20	6,6
	2,00	66	21,6
	3,00	84	27,5
	4,00	69	22,6
	5,00	30	9,8
	6 ve üzeri	36	11,8
Doğum sırası	Tek çocuğum	21	6,9
	En büyük çocuğum	101	33,1
	İki kardeşten küçüğüyüm	28	9,2
	Ortanca çocuğum	88	28,9
	En küçük çocuğum	67	22,0
Babanın anneye şiddet uygulayıp uygulamaması	Kesinlikle şiddet var	35	11,5
	Bir miktar var	76	24,9
	Fikrim yok	34	11,1
	Şiddet yok	58	19,0
	Kesinlikle şiddet yok	102	33,4
Annenin babaya şiddet uygulayıp uygulamaması	Kesinlikle şiddet var	21	6,9
	Bir miktar var	58	19,0
	Fikrim yok	36	11,8
	Şiddet yok	78	25,6
	Kesinlikle şiddet yok	112	36,7
Aile huzuruna ilişkin algı	Çok huzurlu	41	13,4
	Huzurlu	159	52,1
	Biraz huzursuz	83	27,2
	Çok huzursuz	22	7,2
Babanın aile üyelerine tutumu	Otoriter	101	33,1
	Aşırı koruyucu	80	26,2
	İlgisiz- reddedici	41	13,4
	Demokratik	83	27,2

Annenin aile üyelerine tutumu	Otoriter	73	23,9
	Aşırı koruyucu	151	49,5
	İlgisiz- reddedici	27	8,9
	Demokratik	54	17,7

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan katılımcılar %28,9'u 18-20, %25,6'sı 21-23, %45,6'sı 24-26 yaş aralığındadır. Kadın katılımcıların oranı (%58,7), erkek katılımcıların oranına (%41,3) göre daha fazladır. Şu anda romantik ilişki yaşayan katılımcıların oranı %52,1 iken, daha önce hiç romantik ilişki yaşamamış katılımcıların oranı %39'dur. Şu andaki ilişkisinde şiddete maruz kalan katılımcıların oranı %89,8 iken aynı zamanda şu anki ilişkisinde şiddete başvuran katılımcıların oranı da %91,1'dir. Aynı zamanda katılımcılar geçmişteki ilişkilerinde %80,7 oranında şiddete maruz kalırken, %88,9 oranında şiddete başvurmuşlardır. Katılımcıların %61'den fazlası Akdeniz bölgesinde yaşarken %62'den fazlası yerleşim yeri olarak ilde yaşamaktadır. Katılımcıların %83'ünün anne- babası birlikte %15,1'inin anne-babası ayrıdır. Katılımcılar anne-babaları arasındaki ilişkiyi %45,2 oranında idare eder olarak tanımlamıştır. %63,6'sı çekirdek aileye, %27,2'si geniş aileye, %9,2'si tek ebeveyne sahip olduklarını belirtirken, %6,6'sı 1, %21,6'sı 2, %27,5'i 3, %22,6'sı 4, %9,8'i 5, %11,8'i 6 ve üzeri kardeşe sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %33,1'i en büyük çocuk olduğunu, %28,9'u ortanca çocuk olduğunu, %22'si en küçük çocuktur. Babalarının annelerine yönelik şiddet uygulayıp uygulamadığı hakkında %33,4'ü kesinlikle şiddet yok derken, %24,9'u bir miktar var demiştir. Annelerinin babalarına yönelik şiddet uygulayıp uygulamamasına ise katılımcıların %36,7'si kesinlikle şiddet yok demiştir. Katılımcılar aile huzurunu %52,1 oranında huzurlu, %27,2 oranında biraz huzursuz olarak tanımlamıştır. Babanın aile üyelerine karşı tutumu %33,1 oranında otoriter,

%27,2 oranında demokratik olduğu ifade edilirken, annenin tutumu %49,5 oranında aşırı koruyucu, %23,9 oranında otoriter olduğu belirtilmiştir.

3.3 Veri Toplama Süreci

Veri toplama süreci araştırmacı tarafından sürdürülmüştür. Süreç, Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'na başvuru yapılarak başlanmış, sonrasında ise akademik birim yöneticilerine başvurularak veri toplama izni alınmıştır, izinlerin alındığı andan itibaren ise öğrencilere e mail üzerinden ulaşılarak Bilgilendirilmiş Onam Formu (Bkz. Ek 1) ile araştırmanın amacı ve niteliği hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Gönüllü öğrencilere ölçekler Google Forms'dan çevrimiçi olarak uygulanmıştır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Aile Değerlendirme Ölçeği ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Aşağıda bu veri toplama araçları hakkında bilgi sunulmuştur.

3.4.1 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu (Bkz. Ek 2), uzman görüşü ve literatürden faydalanılarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olup çalışma grubuna ilişkin yaş, cinsiyet, romantik ilişkilerinin geçmişte ya da şimdi olup olmaması, geçmişte ya da şimdiki romantik ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmamaları, şiddet uygulayıp uygulamadıkları, aile tipi, sosyo-ekonomik düzey, kardeş sayısı, aile içinde şiddetin olup olmaması, anne-baba tutumu gibi konularda bilgi toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

3.4.2 Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği (FŞTÖ)

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (Bkz. Ek 3), Terzioğlu ve arkadaşları (2016) tarafından uyarlanmış olup bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarını ölçmeyi

amaçlamaktadır. Ölçek, 18 ve üstü yaşlardaki bireylere uygulanmaktadır. Bu ölçekte 5’li Likert Tipi kullanılmıştır. Cevaplar kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum şeklinde verilmektedir (Yolcu,2019).

Flört şiddeti tutum ölçeği, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve genel şeklinde 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Toplamda 28 sorudan oluşan ölçekte 1-5 Genel Şiddet Alt Boyutunu, 6- 10 Fiziksel Şiddet, 11- 16 Duygusal Şiddet, 17-21 Ekonomik Şiddet, 22-28 aralığındaki maddeler ise Cinsel Şiddet Alt Boyutlarını ölçmektedir. Ölçeğin 23 maddesi ters yönde puanlanmaktadır. Bunlar: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 28. maddelerdir. Ölçek puan ortalaması 5’e yaklaştıkça kişinin flört şiddetini destekleyen bir tutuma sahip olmadığı görülmektedir. Aynı zamanda bireylerin flört şiddetine yönelik tutum puan ortalamaları azaldıkça flört şiddetini destekleyen bir tutuma sahip oldukları söylenebilir (Terzioğlu ve ark., 2016).

Flört şiddeti tutum ölçeğinin güvenilirlik çalışmalarında test- tekrar test güvenilirliği analizi ve iç tutarlık analizi yapılmış; ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.91 şeklinde, alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ise 0.72-0.85 aralığında bulunmuştur. Buna göre ölçeğin uygun ve güvenilir bir ölçek olduğunu söylenebilir (Terzioğlu ve ark., 2016).

Bu araştırmada veriler analiz edilmeden önce Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeğinin puanlarına ilişkin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizine ilişkin sonuçlar Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeğinin Puanlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Cronbach's Alpha
Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	0,94

Tablo 2 incelendiğinde Flört Şiddeti Tutum Ölçeğinin yüksek güvenilirlik seviyesinde olduğu görülmektedir.

3.4.3 Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)

Aile Değerlendirme Ölçeği (Bkz. Ek 4), ailenin hangi alanlarda işlevlerini yerine getirip getirmediğini aile üyelerinin algılamalarına göre değerlendiren bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek 1983 yılında Brown Üniversitesi ve Butler Hastanesi tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin her boyutunun Cronbach-alfa katsayısı 0.72 ile 0.92 arasında değişmektedir. Geçerlilik çalışmasını Epstein ve ark. yapmıştır. 218 normal 98 psikiyatrik hasta ailesinden birer üyesine uygulanan ADÖ sonucunda her ölçekte normal ailelerin aldığı puan ortalamaları hasta ailelerin aldığı puan ortalamalarından daha düşük çıkmıştır. Bunun sonucunda normal ailelerin hasta ailelere göre daha sağlıklı aile işlevine sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de Bulut (1990) ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği üzerinde çalışmıştır. Bulut(1990)’un yaptığı çalışmada alt ölçeklerin Cronbach-alfa ile bulunan iç tutarlılık katsayıları 0.38 ile 0.86 arasında değişmektedir. Ölçeğin yapı geçerliliği boşanma sürecindeki aileler ve normal aileler karşılaştırılarak yapılmıştır, ölçek bu iki grupta anlamlı düzeyde ayırt edici bulunmuştur.

Aile Değerlendirme Ölçeğinin, 60 maddesi ve 7 alt boyutu bulunmaktadır. Alt boyutlar; problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterebilme, davranış kontrolü ve genel işlevler şeklindedir. ADÖ 12 yaş üzeri tüm aile üyelerine uygulanabilmektedir. Ölçekte sağlıklı aile işlevi ve sağlıklı aile işlevi şeklinde iki tür ifade bulunmaktadır.

Problem çözme; ailede bir sorun oluştuğunda aile işlevi bozulmadan çözebilme yeteneğine denir. Problem çözme alt boyutunda puan ortalamaları 4’e

yaklaştışça aile üyelerinin sağlıklı bir problem çözmeye becerisine sahip olmadıkları ortaya çıkmaktadır.

İletişim; aile üyelerin arasında bilgi aktarımı olarak tanımlanır. İletişim alt boyutunda puan ortalamaları 4'e yaklaştışça aile üyelerinin birbiriyle sağlıklı bir iletişim kuramamaları söz konusudur.

Roller; aile üyelerinin sorumluluk algısı ve bu sorumlulukların dağılımı ve yerine getirilmesi ve davranışı sürdürme becerileridir. Roller alt boyutunda puan ortalamaları 4'e yaklaştışça aile üyelerinin sorumluluk alma ve yerine getirme becerilerinin daha sağlıksız olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Duygusal tepki verebilme; aile üyelerinin duygularını açıkça aktarabilme becerisini göstermektedir. Söz konusu alt boyutta puan ortalamaları 4'e yaklaştışça aile üyelerinin birbirine duygularını açık ve sağlıklı bir şekilde aktaramamaktadır.

Gereken ilgiyi gösterme; aile üyelerinin önemli anlarına ve onları ilgilendiren durumlara dahil olma durumudur. Bu alt boyutta puan ortalamaları 4'e yaklaştışça aile üyelerinin birbirlerine karşı gereken ilgi ve alakayı gösterememesi sonucu ortaya çıkmaktadır.

Davranış kontrolü, aile üyelerinin davranış standart ve sınırlarını belirleme, bunları sürdürme becerisidir. Davranış kontrolü alt boyutunda puanlar 4'e yaklaştışça aile üyelerinin davranışlarının sınırlarını bilememe ve sağlıklı sürdürmemesi söz konusudur.

Genel işlevler ise; ailenin her alanda işlevsel olup olmadığını değerlendirir (Polat, 2010) Genel işlevler alt boyutunda puan 4'e yaklaştışça ailenin her alanda sağlıksız bir işleve sahip olduğu anlamı çıkarılabilir.

Ölçek 4'lü likert tipindedir. Ölçeğin puanlanması ve değerlendirilmesinde her maddenin 4 cevap seçeneği vardır. Bunlar; aynen katılıyorum seçeneği 1 puan,

büyük ölçüde katılıyorum seçeneği 2 puan, biraz katılıyorum seçeneği 3 puan, hiç katılmıyorum seçeneği 4 puan şeklindedir. Tüm maddelerde 1 puan sağlıklı, 4 puan ise sağlıksız cevabı gösterecek şekilde ayarlanır ve her alt boyutun puan ortalaması alınır. Bu şekilde her alt boyutun puanı belirlenmiş olur. Bu şekilde bakıldığında her birey için yedi alt ölçek puanı oluşmuş olur. Ölçekte her alt boyutta hesaplanan puanlar 4'e yaklaştıkça o boyut için sağlıksız aile işlevinin arttığı yorumu yapılabilir. Teorik olarak, 2 önemli bir sayı olarak kabul edilir, 2'nin üzerindeki ortalamalar aile işlevi açısından sağlıksızlığa doğru gidişi göstermektedir.

Bu araştırmada veriler analiz edilmeden önce Aile Değerlendirme Ölçeğinin puanlarına ilişkin güvenirlik analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizine ilişkin sonuçlar Tablo 3'de görülmektedir.

Tablo 3: Aile Değerlendirme Ölçeğinin Puanlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Cronbach's Alpha
Aile Değerlendirme Ölçeği	0,96

Tablo 3 incelendiğinde Aile Değerlendirme Ölçeğinin yüksek güvenirlik seviyesinde olduğu görülmektedir.

3.5 Verilerin Analizi

Bu araştırmanın bağımsız değişkenleri demografik ve özlük niteliklerle aile işlevleri, bağımlı değişkeni ise flört şiddeti tutumudur. Her iki ölçekten elde edilen puan dağılımları ve diğer bağımsız değişkenler aracılığıyla elde edilen veriler online olarak toplanmış olup ve veriler analize uygun hale getirilmiştir.

Tüm veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) for Windows 22 programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde ilk olarak hangi testlerin

(parametrik/nonparametrik testler) uygulanacağına karar vermek için karşılanması gereken varsayımlar test edilmiştir. Dağılımın normalliğine karar vermek için Shapiro-Wilk testi, normal dağılımın diğer varsayımları olan basıklık ve çarpıklık değerleri ve histogram grafiğinden yararlanılmıştır. Basıklık ve çarpıklık değerleri $\pm 2,0$ arasında olmasında (George ve Mallery, 2010) değerlerin normal dağıldığı kabul edilmiştir. İki grup karşılaştırmasında t-testi (Independent sample t-testi) kullanılmıştır. İlişkisiz İki'den fazla grupların karşılaştırılmasında normal dağılım sergileyen verilerde varyansların homojenlik durumu Levene testi ile kontrol edilmiş, Levene testi sonucu varyansların homojen olmasında One Way Anova testi ve çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni testi kullanılmıştır. Varyansların homojenliği sağlanmadığı durumlarda Welch testi ve gruplar arası farkın kaynağının belirlenmesi için Tamhane's T² testi kullanılmıştır.

Bağımsız değişkenin bağımlı değişkene etkisini incelemek adına regresyon analizi yapılmıştır. Bunun sonucunda elde edilen değerlerin anlamlı olup olmadığını yorumlarken 0.05 anlamlılık düzeyi ölçüt olarak alınmıştır.

Aile değerlendirme ölçeği puanlarının flört şiddeti puanını yordayıp yordamadığına basit regresyon analizi ile aile değerlendirme ölçeği alt boyut puanlarının flört şiddeti puanını yordayıp yordamadığına ve hangi alt boyutun daha fazla etkilediğine adımsal (stepwise) regresyon analizi ile bakılmıştır. Hiyerarşik regresyon analizinde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini bulmak amaçlanmaktadır. Bağımsız değişken hakkındaki bilgilerle bağımlı değişken olan tahmin edilmektedir (Eymen, 2007). Linear regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında Durbin-Watson istatistiği ile gözlemlerin bağımsızlığına bakılmıştır. Testin istatistiği 0-4 arası değişmektedir ve 2 değeri artıkların ilişkisiz olduğu yani otokorelasyon olmadığı anlamına gelmektedir. 3'ten büyük bir değer

bitişik artıklar arasında negatif bir korelasyonu belirtirken 1'in altındaki değer pozitif bir korelasyonu gösterir (Fields & Blum, 1997) . Yapılan analizde Durbin-Watson değerleri 1.65 ve 1,71 olarak bulunmuş bu değer hata terimleri arasında otokorelasyon olmadığı anlamına gelmektedir. Varyans büyütme faktörü,(VIF) 1,80 olup çoklu bağlantılılık sorunun olmadığı görülmektedir.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular, araştırmada yanıt aranan sorulardaki sıra ile sunulmuştur. Bulgular sunulurken önce verilerin parametrik testlerin varsayımlarını karşılayıp karşılamadığı incelenmiş, eğer karşılanıyorsa parametrik testler, karşılanmıyorsa non parametrik testler kullanılmıştır.

4.1 Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi

Yapılacak olan analizlerin belirlenmesi için verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk, çarpıklık basıklık katsayılarına bakılarak karar verilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğuna ilişkin sonuçlar Tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 4: Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk				
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	P	Çarpıklık	Basıklık
ADÖ	0,09	305	0,01	0,96	305	0,01	0,55	0,16
Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	0,15	305	0,01	0,90	305	0,01	-1,10	0,95

Tablo 4 incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov testlerinden elde edilen anlamlılık düzeyi 0,05’ten küçük olarak tespit edilmiştir. Basıklık ve çarpıklık

değerleri $\pm 2,0$ arasında olmasında (George ve Mallery, 2010) değerlerin normal dağıldığı kabul edilmiştir.

4.2 Aile Değerlendirme Ölçeğinin Alt Boyutlarının Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi

Yapılacak olan analizlerin belirlenmesi için Aile Değerlendirme Ölçeğinin alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk, çarpıklık basıklık katsayılarına bakılarak karar verilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğuna ilişkin sonuçlar Tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 5: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Analiz Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			Çarpıklık	Basıklık
	İstatistik	Sd	P	İstatistik	Sd	p		
Roller	0,08	305	0,00	0,98	305	0,00	0,34	-0,32
Duygusal Tepki Verebilme	0,07	305	0,00	0,97	305	0,00	0,30	-0,48
Gereken İlgii Gösterme	0,14	305	0,00	0,93	305	0,00	0,88	0,21
Davranış Kontrolü	0,09	305	0,00	0,96	305	0,00	0,77	0,80
Genel İşlevler	0,10	305	0,00	0,95	305	0,00	0,58	-0,06
Problem Çözme	0,06	305	0,01	0,97	305	0,00	0,33	-0,24
İletişim	0,08	305	0,00	0,98	305	0,00	0,34	-0,04

Tablo 5 incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov testlerinden elde edilen anlamlılık düzeyi 0,05’ten küçük olarak tespit edilmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerleri $\pm 2,0$ arasında olmasında (George ve Mallery, 2010) değerlerin normal dağıldığı kabul edilmiştir.

4.3 Flört Şiddetine Yönelik Tutum İle Aile İşlevleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Çalışmanın birinci sorusu olan flört şiddetine yönelik tutum ile aile işlevleri arasındaki ilişkilerin saptanması amacıyla bu iki değişken arasında korelasyonlar hesaplanmıştır. Bu korelasyona ilişkin sonuçlar Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 6: Flört Şiddetine Yönelik Tutum ile Aile İşlevleri Arasındaki İlişkiye Dair Analiz Sonuçları

		Flört Şiddeti Tutumu
Roller	R	-0,45
	P	0,01
Duygusal Tepki Verebilme	R	-0,44
	P	0,01
Gereken İlgiyi Gösterme	R	-0,51
	P	0,01
Davranış Kontrolü	R	-0,45
	P	0,01
Genel İşlevler	R	-0,45
	P	0,01
Problem Çözme	R	-0,35
	P	0,01
İletişim	R	-0,44
	P	0,01
ADÖ Toplam Puanı	R	-0,50
	P	0,01

Tablo 6’da görüldüğü gibi, flört şiddetine yönelik tutum ile aile işlevlerinden roller arasında $r=-0.45$ düzeyinde negatif yönde anlamlı ilişki ($p<0.01$) bulunmuştur. Aynı şekilde flört şiddeti ile aile işlevlerinin alt boyutları olan ve duygusal tepki verebilme arasında $r=-0.44$ ($p<0.01$), gereken ilgiyi gösterme arasında $r=-0.51$ ($p<0.01$), davranış kontrolü arasında $r=-0.45$ ($p<0.01$), genel işlevler arasında $r=-0.45$ ($p<0.01$), problem çözme arasında $r=-0,35$ ($p<0.01$), iletişim arasında $r=-0.44$ ($p<0.01$) düzeyinde negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Son olarak aile

değerlendirme ölçeği toplam puanı ile flört şiddetine yönelik tutum arasında $r=-0.50$ ($p<0.01$) düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

4.4 Aile İşlevlerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumu Yordamasına İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci sorusu olan aile işlevlerinin üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarını yordayıp yordamadığının saptanması amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen değerlerin anlamlı olup olmadığının yorumlanmasında 0.05 anlamlılık düzeyi ölçüt olarak kullanılmıştır.

Aile değerlendirme ölçeği puanlarının flört şiddeti puanını yordayıp yordamadığı basit regresyon analizi ile incelenmiştir. Bu basit regresyon analizine ilişkin sonuçlar Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7: Aile Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Flört Şiddetine Yönelik Tutum Puanını Yordayıp Yordamamasına İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken: Flört Şiddeti Puanı

Bağımsız değişken	B	S. Hata	B	T	p	Durbin-Watson
Sabit	5,38	0,12		43,75	0,01	
Aile Değerlendirme Ölçeği Toplam Puanı	-0,58	0,06	-0,50	-10,12	0,01	1,65
R: 0,503	F : 102,39					
Düzeltilmiş R²: 0,250 p : 0,01						

Tablo 7’ye göre aile değerlendirme ölçeği toplam puanlarının flört şiddeti puanı üzerinde anlamlı bir şekilde negatif yönde etkisinin olduğu görülmektedir. ($\beta:-0,50, p<0,05$) aile değerlendirme ölçeği toplam puanının, flört şiddeti puanına ilişkin varyansın % 25’ ini açıkladığı görülmektedir ($R^2: 0,250$). Aile değerlendirme ölçeği

puanlarındaki bir birim standart sapma değişim, flört şiddetinde -0,5 standart sapmalık bir değişime yol açabilmektedir.

Sonuç olarak; Aile işlevleri ile flört şiddetine yönelik tutum arasında -0.50'lik bir ilişki vardır. Aile işlevleri iyileştikçe flört şiddetine yönelik eğilimde azalma veya aile işlevi kötüleştikçe flört şiddetine yönelik eğilimin artması söz konusudur. Aynı zamanda aile işlevleri flört şiddetine yönelik tutum varyansının %25'ini açıklamaktadır.

Aile değerlendirme ölçeği alt boyut puanlarının flört şiddeti puanını yordayıp yordamadığına ve hangi alt boyutun daha çok yordadığı adımsal (stepwise) regresyon analizi ile incelenmiştir. Aile değerlendirme ölçeği alt boyut puanlarının flört şiddeti puanını yordamasına ilişkin hiyerarşik regresyon model özeti ve anova tablosu Tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanını Yordamasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Model Özeti Sonuçları

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	p	Durbin-Watson
Model 1	0,51	0,26	0,26	107,446	0,01	
Model 2	0,53	0,28	0,27	58,236	0,01	1,71

Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanını Yordamasına İlişkin Katsayılar Tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 9: Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanını Yordamasına İlişkin Analiz Sonuçları

	B	Std. Hata	B	t	p
Model 1 Sabit	5,17	0,10		51,51	0,01

	Gereken İlgii Gösterme	-0,50	0,05	-0,51	-10,37	0,01
	Sabit	5,34	0,12		44,84	0,01
Model 2	Gereken İlgii Gösterme	-0,39	0,06	-0,40	-6,03	0,01
	İletişim	-0,19	0,07	-0,17	-2,63	0,01

Tablo 9'a göre Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanına etkisini incelemek için yapılan adımsal (stepwise) regresyon analizi yapılmıştır. Adımsal regresyon tüm alt boyutları karşılaştırarak en anlamlı modeli bulmaya çalışmaktadır. Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarına adımsal regresyon analizi yapıldığında anlamlı iki model oluşmuştur:

1. modelde gereken ilgiyi gösterme alt boyutu flört şiddeti puanını negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır ve flört şiddetine ilişkin varyansın %26'sını açıklamıştır. (β : -0,51 Düzeltilmiş R^2 : 0,26 $p < 0,05$). Gereken ilgiyi gösterme puanlarındaki bir birimlik standart sapma değişimi flört şiddeti puanlarında -0,51'lik standart sapma değişimine etki edecektir. 1. modelde adımsal regresyon sonucunda sadece gereken ilgiyi gösterme alt boyutu anlamlı bulunmuş ve ele alınmıştır. Diğer alt boyutlar olan roller, duygusal tepki verebilme, davranış kontrolü, genel işlevler, problem çözme ve iletişim puanları anlamlı bulunamadığından modelden çıkarılmıştır. Sonuç olarak birinci modele göre bireylerin flört şiddetine yönelik tutumunu gereken ilgiyi gösterme alt boyutu %26 oranında, negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır. Yani ailesinin gereken ilgiyi gösterme işlevini yerine getiren bireylerin diğer bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini desteklemediği görülmektedir.

2. modelde gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutları flört şiddeti puanını negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır ve flört şiddetine ilişkin

varyansın %28'ini açıklamıştır. (sırasıyla β : -0,40 β : -0,17 Düzeltilmiş R^2 : 0,28 $p < 0,05$). Gereken ilgiyi gösterme puanlarındaki bir birimlik standart sapma değişimi flört şiddeti puanlarında -0,40'lık standart sapma değişimine, iletişim puanlarındaki bir birimlik standart sapma değişimi flört şiddeti puanlarında -0,17'lik standart sapma değişimine etki edecektir. 2. Modelde adımsal regresyon sonucunda gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutu anlamlı bulunmuş ve ele alınmıştır. Diğer alt boyutlar olan roller, duygusal tepki verebilme, davranış kontrolü, genel işlevler ve problem çözme puanları anlamsız bulunduğundan modelden çıkarılmıştır. Sonuç olarak ikinci modele göre flört şiddetine yönelik tutumu gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutları %28 oranında, negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır. Yani ailesinin gereken ilgiyi gösterme ve iletişim işlevlerini yerine getiren bireylerin diğer bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini desteklediği görülmektedir.

4.5 Cinsiyet ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için t testi yapılmıştır. t testi yapılmadan önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(6,25), p=0.013]$ ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığı için iki grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında Welch t testi kullanılmıştır. Yapılan Welch testine ilişkin sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X} \pm Ss$	t	sd	p
Cinsiyet	Flört Şiddeti	Kadın 179	4,34±0,60	5,11	246,7	0,01
	Tutum Ölçeği	Erkek 126	3,96±0,68			

Tablo 10’da görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$t_{(246,7)}=5,11$ $p<0,05$]. Ortalamalara bakıldığında erkeklerin ($\bar{x}= 3,96$), kadınlara ($\bar{x}= 4,34$) göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici olduğu görülmektedir.

4.6 Yaş ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının yaşa göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için Anova testi yapılmıştır. Anova testinden önce yapılmadan önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(2,302)=8.14$, $p=0.01$] ($p<0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığından nonparametrik testlerden Welch ANOVA testi yapılmış, ikili karşılaştırmalarda Tamhane’s çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Yaş değişkenine ilişkin analiz sonuçları Tablo 11’de görülmektedir.

Tablo 11: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşa Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{x} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Yaş	Flört şiddeti tutum ölçeği	18-20 ¹	88	4,22±0,60	F _{Welch} : 8,40	0,01	1,3>2
		21-23 ²	78	3,90±0,77			
		24-26 ³	139	4,32±0,57			

Tablo 11’de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=8,40$ $p<0,05$]. Farkın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane’s çoklu karşılaştırma testi, 21-23 ($\bar{x}= 3,90$) yaş arası kişilerin, 18-

20 ($\bar{x}= 4,22$) ve 24-26 ($\bar{x}= 4,32$) yaş grubu kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici yönde olduğu görülmektedir.

4.7 Şu Anda Bir Romantik İlişkinin Olup Olmaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının şu anda romantik bir ilişkilerinin olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için t testi yapılmıştır. Parametrik testlerden olan t testi yapılmadan önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(0.251), p=0.617]$ ($p > 0.05$) varyansların homojen olduğu görülmüştür.

Şu anda romantik bir ilişkilerinin olup olmaması değişkenine ilişkin sonuçlar Tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anda Romantik Bir İlişkinin Olup Olmamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Şu Anda Durumu	İlişki	n	$\bar{X}\pm Ss$	t	Sd	p
Şu romantik ilişki durumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Evet	159	4,15±0,67	-0,87	303	0,39
		Hayır	146	4,22±0,64			

Tablo 12 incelendiğinde flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanı şu anda romantik ilişki içerisinde bulunma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Ortalamalara göre şu anda romantik bir ilişkisi olan kişiler ($\bar{x}= 4,15$) ile şu anda romantik bir ilişkisi olmayan kişilerin ($\bar{x}= 4,22$) flört şiddetine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark gözlenmemiştir.

4.8 Daha Önce Romantik Bir İlişkinin Olup Olmaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının daha önce romantik bir ilişkilerinin olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için t testi yapılmıştır. Parametrik testlerden olan t testi yapılmadan önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(0.089), p=0.766]$ ($p > 0.05$) varyansların homojen olduğu görülmüştür.

Daha önce romantik bir ilişkilerinin olup olmaması değişkenine ilişkin analiz sonuçları Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önce Romantik Bir İlişkinin Olup Olmamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Daha Önce Durumu	İlişki	N	$\bar{X} \pm Ss$	t	sd	p
Daha önce romantik ilişki durumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Evet	186	4,22±0,66	1,06	303	0,29
		Hayır	119	4,13±0,66			

Tablo 13’de görüldüğü üzere grupların flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları daha önce romantik ilişki içinde bulunma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Daha önce romantik bir ilişkisi olan kişiler ($\bar{x}= 4,22$) ile daha önce romantik bir ilişkisi olmayan kişilerin ($\bar{x}= 4,13$) flört şiddetine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır.

4.9 Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının şu anki ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için

önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(4.125), p=0.043]$ ($p<0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine grupların ortalamaları Welch t testi ile karşılaştırılmıştır ve sonuçlar Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Şu an Şid. Maruz Kalma	n	$\bar{X}\pm Ss$	t	.sd	p
Şu anki ilişkide şiddete maruz kalma durumu	Flört Şiddeti Ölçeği	Evet 31	3,43±0,76	-5,96	34,23	0,01
		Hayır 274	4,27±0,59			

Tablo 14’de görüldüğü üzere flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin şu an ki ilişkide şiddete maruz kalma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir $[t_{(34,23)} = -5,96 p<0,05]$. Ortalamalar incelendiğinde şu an ki ilişkide şiddete maruz kalanların ($\bar{x}= 3,43$), şu anki ilişkide şiddete maruz kalmayanlara ($\bar{x}= 4,27$) göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici nitelikte olduğu anlaşılmıştır.

4.10 Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının daha önceki ilişkilerinde şiddete maruz kalıp kalmamalarına göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(24.95), p=0.001]$ ($p<0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığı için grupların ortalamaları Welch t testi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Maruz Kalıp Kalmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Önce Şid. Kalma	Maruz	N	$\bar{X} \pm Ss$	t	sd	p
Geçmişteki ilişkinizde şiddete maruz kalma durumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Evet	59	3,99±0,87	-2,01	71,36	0,01
		Hayır	246	4,23±0,59			

Tablo 15’de görüldüğü üzere flört şiddeti yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin geçmişte şiddete maruz kalma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$t_{(71,36)}=-2,01$ $p<0,05$]. Ortalamalar incelendiğinde daha önceki ilişkide şiddete maruz kalanların ($\bar{x}= 3,99$), daha önceki ilişkide şiddete maruz kalmayanlara ($\bar{x}= 4,23$) göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici nitelikte olduğu görülmüştür.

4.11 Şu Anki İlişkide Şiddete Başvurup Başvurmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının şu anki ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(4,76)$, $p=0,03$] ($p<0,05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığı için grupların ortalamaları Welch t testi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Şu Anki İlişkilerinde Şiddete Başvurup Başvurmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Şu an Başvurma	Şid.	N	$\bar{X} \pm Ss$	t	sd	p
Şu anki ilişkinizde şiddete başvurma	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Evet	27	3,34±0,78	-5,98	28,9	0,01
		Hayır	278	4,26±0,59			

durumu

Tablo 16’da görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin şu anki ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmadıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$t_{(28,9)}=-5,98$ $p<0,05$]. Buna göre, şu anki ilişkilerinde şiddete başvuranların ($\bar{x}= 3,34$), şu anki ilişkilerinde şiddete başvurmayanlara ($\bar{x}= 4,26$) göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

4.12 Daha Önceki İlişkide Şiddete Başvurup Başvurmama ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının daha önceki ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmadıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(31,32)$, $p=0.001$] ($p<0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığı için grupların ortalamaları Welch t testi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Daha Önceki İlişkilerinde Şiddete Başvurup Başvurmamaya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişken	Önce Şid. Başvurma	n	$\bar{x}\pm Ss$	t	sd	p
Geçmişteki ilişkinizde şiddete başvurma durumu	Evet	34	3,63±0,92			
	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Hayır 271	4,25±0,58	-3,82	36,42	0,01

Tablo 17’de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin geçmişte ilişkilerinde şiddete başvurup başvurmadıklarına istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$t_{(36,42)} = -3,82$ $p < 0,05$]. Buna göre daha önceki ilişkilerinde şiddete başvuranların ($\bar{x} = 3,63$), daha önceki ilişkide şiddete başvurmayanlara ($\bar{x} = 4,25$) göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

4.13 Yaşanılan Bölge ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının yaşanılan bölgeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(6,298) = 9.68$, $p = 0.01$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Varyanslar homojen olmadığı için grupların ortalamaları Welch t testi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşanılan Bölgeye Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

Hangi bölgede yaşam	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark	
Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Akdeniz	187	4,38±0,45	$F_{Welch}: 7,76$	0,01	1 > 2,6,7
	Karadeniz	14	3,55±0,82			
	Ege	19	4,11±0,63			
	Marmara	33	4,09±0,74			
	İç Anadolu	25	3,94±0,96			
	Güneydoğu Anadolu	16	3,56±0,73			
	Doğu Anadolu	11	3,59±0,81			

Tablo 18’de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları bölgelere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=7,76,80$ $p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane’s çoklu karşılaştırma testi, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşıyan kişilerin Akdeniz’de yaşıyan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini destekleyici nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

4.14 Yaşamın Çok Büyük Bir Kısımının Geçirildiği Yerleşim Yeri ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının yaşamlarının çok büyük bir kısmını geçirdikleri yerleşim yerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(2,302)=17.48$, $p=0.01$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane’s testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Yaşamın Çok Büyük Bir Kısımının Geçirildiği Yerleşim Yeri Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{x} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Yerleşim Yeri	Flört şiddeti tutum ölçeği	İl ¹	190	4,35±0,52	$F_{Welch}:15,50$	0,01	1,2>3 1>2
		İlçe ²	76	4,00±0,71			
		Köy ³	39	3,73±0,85			

Tablo 19’da görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin yerleşim yerlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark

göstermektedir[$F_{Welch}=15,50$ $p<0,05$]. Farkın hangi yerleşim yerleri arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, köyde ($\bar{x}= 3,73$) yaşayan kişilerin il ($\bar{x}= 4,35$) ve ilçede ($\bar{x}= 4,00$) yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının destekleyici yönde olduğunu göstermiştir. İlçede yaşayan kişilerin ilde yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.15 Anne- Babanın Birliktelik Durumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının anne- babalarının birlikteliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(2,302)=2.76$, $p=0.065$] ($p > 0.05$) varyansların homojen olduğu görülmüştür. Bunun üzerine grupların ortalamaları ANOVA ile karşılaştırılmış, ikili karşılaştırmalarda Benferroni testi tercih edilmiş ve sonuçlar Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Anne- Babanın Birliktelik Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X}\pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Anne- baba birliktelik durumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Birlikte	253	4,26±0,61	F:11,75	0,01	1<2
		Ayrı	46	3,76±0,74			
		Diğer- vefat	6	4,20±0,61			

Tablo 20'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin anne-babaların ilişki durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir[$F=11,75$ $p<0,05$]. Farkın hangi ilişki durumları arasında

olduğunu anlamak için yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testine göre anne babaları ayrı ($\bar{x}= 3,76$) olan kişilerin, birlikte ($\bar{x}= 4,26$) olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.16 Anne-Baba Arasındaki İlişki ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının anne-babaları arasındaki ilişkiye göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(4,300)=4.64, p=0.001$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 21'de sunulmuştur.

Tablo 21: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Anne-Baba Arasındaki İlişkiye Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X}\pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Anne-baba ilişkisi	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Mükemmel	59	4,23±0,48	$F_{Welch}:3,45$	0,01	2>4
		Mükemmele yakın	58	4,37±0,59			
		İdare eder	138	4,20±0,65			
		Kötü	30	3,78±0,81			
		Çok kötü	20	3,99±0,82			

Tablo 21'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin anne-baba ilişki durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=3,45 p<0,05$]. Farkın hangi ilişki durumları arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, anne-baba ilişki durumu

kötü ($\bar{x}= 3,78$) olan kişilerin, ilişki durumu mükemmele yakın ($\bar{x}= 4,37$) olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.17 Aile Yapısı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının aile yapılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(2,302)=7.23, p=0.001$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Aile Yapısına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X}\pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Aile Tipi	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Çekirdek	194	4,34±0,54	$F_{Welch}:15,85$	0,01	1<2,3
		Geniş	83	4,00±0,75			
		Tek ebeveynli	28	3,66±0,73			

Tablo 22'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin aile tipine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=3,45 p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, çekirdek ($\bar{x}= 4,34$) aileye sahip olan kişilerin, geniş ($\bar{x}= 4,00$) ve tek ebeveynli ($\bar{x}= 3,66$) aile tipine sahip olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.18 Kardeş Sayısı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının kardeş sayılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(5,299)=3.88, p=0.002]$ ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 23'de sunulmuştur.

Tablo 23: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Kardeş Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Kardeş sayısı	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	1,00	20	3,98±0,72	$F_{Welch}:3,04$	0,01	
		2,00	66	4,32±0,62			
		3,00	84	4,25±0,57			
		4,00	69	4,30±0,52			
		5,00	30	4,00±0,72			
		6 ve üzeri	36	3,83±0,89			

Tablo 23'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kişilerin kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir[$F_{Welch}=3,04$ $p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, gruplar arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Kardeş sayısı 1 ($\bar{x}= 3,98$), 2 ($\bar{x}= 4,32$), 3 ($\bar{x}= 4,25$), 4 ($\bar{x}= 4,30$), 5 ($\bar{x}= 4,00$), 6 ve üzeri ($\bar{x}= 3,83$) olan katılımcıların flört şiddetine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır.

4.19 Doğum Sırası ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının doğum sırasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(4,300)=0.95, p=0.434]$ ($p > 0.05$) varyansların homojen olduğu görülmüştür. Bunun üzerine grupların ortalamaları ANOVA ile karşılaştırılmış, ikili karşılaştırmalarda Benferroni testi tercih edilmiş ve sonuçlar Tablo 24'de sunulmuştur.

Tablo 24: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Doğum Sırasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	n	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Kaçınıcı çocuk	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Tek çocuğum	21	4,10±0,73	F:1,67	0,16	
		En büyük çocuğum	101	4,22±0,64			
		İki kardeşten küçüğüyüm	28	3,94±0,72			
		Ortanca çocuğum	88	4,15±0,60			
		En küçük çocuğum	67	4,29±0,70			

Tablo 24'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları kaçınıcı çocuk olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Tek çocuk ($\bar{x}= 4,10$), en büyük çocuk ($\bar{x}= 4,22$), iki kardeşten küçüğü ($\bar{x}= 3,94$), ortanca çocuk ($\bar{x}= 4,15$), en küçük çocuk ($\bar{x}= 4,29$) olma durumlarına göre katılımcıların flört şiddetine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır.

4.20 Babanın Anneye Şiddet Uygulayıp Uygulamaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının babalarının annelerine şiddet uygulayıp uygulamadığına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(4,300)=15.80, p=0.001]$ ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 25'de sunulmuştur.

Tablo 25: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Babanın Anneye Şiddet Uygulayıp Uygulamamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Babanın anneye şiddeti	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Kesinlikle şiddet var	35	3,79±0,96	$F_{Welch}: 7,41$	0,01	1,2,3<5
		Bir miktar var	76	4,09±0,71			
		Fikrim yok	34	4,02±0,66			
		Şiddet yok	58	4,22±0,55			
		Kesinlikle şiddet yok	102	4,41±0,43			

Tablo 25 incelendiğinde flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları babanın anneye şiddet gösterme göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=7,41$ $p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, kesinlikle şiddet var ($\bar{x}= 3,79$), bir miktar var ($\bar{x}= 4,09$) ve fikrim yok ($\bar{x}= 4,02$) diyen kişilerin, kesinlikle şiddet yok ($\bar{x}= 4,41$)

diyen kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.21 Annenin Babaya Şiddet Uygulayıp Uygulamaması ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının annelerin babalarına şiddet uygulayıp uygulamadığına göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(4,300)=12,71, p=0.001]$ ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Annein Babaya Şiddet Uygulayıp Uygulamamasına Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Annenin babaya şiddeti	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Kesinlikle şiddet var	21	3,54±0,97	$F_{Welch}:6,80$	0,01	1,3<5
		Bir miktar var	58	4,16±0,74			
		Fikrim yok	36	3,96±0,73			
		Şiddet yok	78	4,19±0,57			
		Kesinlikle şiddet yok	112	4,38±0,46			

Tablo 26'da görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları annenin babaya şiddet gösterme göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir $[F_{Welch}=6,80 p<0,05]$. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, kesinlikle şiddet var ($\bar{x}=$

3,54) ve fikrim yok ($\bar{x}= 3,96$) diyen kişilerin, kesinlikle şiddet yok ($\bar{x}= 4,38$) diyen kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.22 Aile Huzuruna İlişkin Algı ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının ailelerindeki huzura ilişkin algılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(3,301)=10.72, p=0.001$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Aile Huzuruna İlişkin Algıya Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Aile Huzuru	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Çok huzurlu	41	4,17±0,54	$F_{Welch}: 10,72$	0,01	4<2
		Huzurlu	159	4,30±0,53			
		Biraz huzursuz	83	4,10±0,78			
		Çok huzursuz	22	3,67±0,93			

Tablo 27'de görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları aile huzur durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=10,72 p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, çok huzursuz ($\bar{x}= 3,67$) diyen kişilerin, huzurlu

($\bar{x}= 4,30$) diyen kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

4.23 Babanın Aile Üyelerine Karşı Tutumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının babanın aile üyelerine karşı tutumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre [$F(3,301)=11.36, p=0.001$] ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Babanın Aile Üyelerine Karşı Tutumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X}\pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Baba Tutumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Otoriter	101	4,22±0,60	$F_{Welch}:7,73$	0,01	1,2,4>3
		Aşırı koruyucu	80	4,21±0,56			
		İlgisiz-reddedici	41	3,65±0,92			
		Demokratik	83	4,38±0,52			

Tablo 28 incelendiğinde flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları baba tutum durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=7,73, p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, baba tutumu otoriter ($\bar{x}= 4,22$), aşırı koruyucu ($\bar{x}= 4,21$) ve demokratik ($\bar{x}= 4,38$) olan kişilerin, ilgisiz-reddedici ($\bar{x}= 3,65$) olan

kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olmadığı gözlenmiştir.

4.24 Annenin Aile Üyelerine Karşı Tutumu ve Flört Şiddetine Yönelik Tutuma İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun flört şiddetine yönelik tutumlarının annein aile üyelerine karşı tutumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için önce parametrik testlerin varsayımlarından varyansların homojenliği testi yapılmıştır. Yapılan Levene testi sonucuna göre $[F(3,301)=8.72, p=0.001]$ ($p < 0.05$) varyansların homojen olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine varyansları eşit olmayan grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan Welch ANOVA testi yapılmış, ardından ikili karşılaştırmalar Tamhane's testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 29'da sunulmuştur.

Tablo 29: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Annenin Aile Üyelerine Karşı Tutumuna Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Sonuçları

	Ölçek	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	İstatistik test	p	Fark
Anne Tutumu	Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	Otoriter	73	4,34±0,50	$F_{Welch}=8,57$	0,01	1,2,4>3
		Aşırı koruyucu	151	4,14±0,68			
		İlgisiz-reddedici	27	3,59±0,84			
		Demokratik	54	4,38±0,50			

Tablo 29'da görüldüğü gibi flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanları anne tutum durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark göstermektedir [$F_{Welch}=8,57$ $p<0,05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için yapılan Tamhane's çoklu karşılaştırma testi, ilgisiz-reddedici ($\bar{x}= 3,59$) olan kişilerin anne tutumu otoriter ($\bar{x}= 4,34$), aşırı koruyucu ($\bar{x}= 4,14$) ve demokratik ($\bar{x}= 4,38$) olan

kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

Bölüm 5

TARTIŞMA VE YORUM

Üniversite öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, Aile Değerlendirme Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formuna verdikleri yanıtların analizi yapılmış olup öncelikle flört şiddetine yönelik tutum ile aile işlevleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Aile Değerlendirme Ölçeğinin alt boyutları olan roller, duygusal tepki verebilme, iletişim, problem çözüme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü ve genel işlevler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde orta düzeyde ilişki bulunmuştur. Aile değerlendirme ölçeğinde düşük puan sağlıklı aile işlevlerini gösterirken, flört şiddetine yönelik tutum puanlarının düşük olması bireylerin şiddet eğilimine sahip oldukları anlamına gelmektedir. Aile işlevleri ve flört şiddetine yönelik tutum puanları arasında ters orantılı ilişki saptanmıştır. Bu ters ilişki bireylerin aile değerlendirme ölçeği puanları azalırken flört şiddetine yönelik tutum puanlarının arttığı bir başka ifadeyle flört şiddetine yönelik destekleyici tutumlarının artmakta olduğu anlamına gelmektedir. Sonuç olarak bireylerin üyesi olduğu aile işlevlerini sağlıklı bir biçimde yerine getirdiğinde, flört şiddetine yönelik olumlu- destekleyici tutumları azalmakta, aile işlevlerini yerine getirmediğinde ise aile üyelerinin flört şiddetine yönelik olumlu- destekleyici tutumları artmaktadır. Sağlıklı aile işlevleri bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarını önemli düzeyde etkilemektedir. Sağlıksız veya sağlıklı aile işlevleri bireylerin gelecekteki flört, arkadaş, eş seçimlerini etkileyerek davranış biçimlerine yön verdiği için; öğrencilere akran zorbalığı, empati, problem çözüme gibi becerileri geliştirecek rehberlik hizmetlerine,

ailelere ise aile içi iletişim, sorumluluk, roller, gereken ilgiyi gösterme gibi aile işlevini geliştirecek psiko-sosyal eğitime ihtiyaç vardır.

Aile işlevlerinin üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarını yordayıp yordamadığının incelendiğinde ise toplam puanlara göre aile değerlendirme ölçeği toplam puanlarının flört şiddeti puanı üzerinde anlamlı bir şekilde negatif yönde etkisinin olduğu, aile değerlendirme ölçeği toplam puanı, flört şiddeti puanına ilişkin varyansın % 25' ini açıkladığı saptanmıştır. Katılımcıların aile değerlendirme alt boyutlarını ifade eden roller, duygusal tepki verme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü, genel işlevler, problem çözme, iletişim özellikleri ve aile değerlendirme ölçeği toplam puanları arttıkça flört şiddetine yönelik destekleyici tutum azalmaktadır. Aile işlevleri sağlıklı oldukça bireylerin flört şiddetini desteklemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Fidan ve Yeşil (2018) flört şiddetini nedenleri ve sonuçlarıyla inceledikleri çalışmada, bireylerin ailelerinin çocuğa yönelik tutumlarının flört şiddetinin risk faktörü olarak değerlendirildiği görülmektedir. Koçak ve Öztürk (2019) flört şiddetinin tanımlanması sınıflandırılması ve değerlendirilmesine ilişkin yaptıkları çalışmada, bireylerin aileleri ile olan ilişkilerinin niteliğinin flört şiddetini etkileyen unsurlar arasında yer aldığını ifade etmişlerdir. Özdemir (2019) otoriter kimlik yapısının flört şiddeti üzerine etkisini incelediği çalışmada, literatürde yer alan şiddet tanımlamalarına yönelik çeşitli durumların, bireyler tarafından şiddet olarak algılanmadığını göstermiştir. Bu durum şiddete alışkanlık düzeyleri ile açıklanmaktadır.

Aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarına göre flört şiddetine yönelik tutumlarını yordayıp yordamadığına bakıldığında bağımsız değişkenler arttığından en anlamlı model bulunmaya çalışılmıştır. Bu sebeple anlamlı olan iki model bulunmuştur. Model 1'de aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarından olan

gereken ilgiyi gösterme puanları model içinde anlamlı bulunmuş, gereken ilgiyi gösterme puanları flört şiddetine yönelik tutum puanına ilişkin varyansın % 26'sını açıklamıştır. Model 2'de aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarından olan gereken ilgiyi gösterme, iletişim puanları anlamlı bulunurken, gereken ilgiyi gösterme ve iletişim puanları flört şiddetine yönelik tutum puanına ilişkin varyansın %27'sini açıklamaktadır. Katılımcıların ailelerinin aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutları olan gereken ilgiyi gösterme ve iletişim boyutları ile aile değerlendirme düzeylerinin artması flört şiddetini azaltmaktadır. Kısaca ailede gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutları sağlıklı oldukça bireylerin flört şiddetine yönelik eğilimi azalmaktadır. Bu sonuç ailede etkili iletişimin ve aile üyelerinin birbirine karşı gösterdiği ilginin bireylerin flört şiddetine yönelik tutumu üzerindeki önemini gözler önüne sermektedir. Baldan ve Akış (2017) flört şiddetine ilişkin yaptıkları araştırmada, flört şiddetinin nedenleri ve risk faktörlerine ilişkin yapılan değerlendirmede çocukluk döneminde şiddete maruz kalmanın ya da şiddete tanık olmanın şiddet eğilimini artırdığı ve bu durumun flört şiddetine neden olabildiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruz kalma durumunu inceledikleri araştırmada Tarı Selçuk vd. (2018), ebeveynlerin çocuklarına yaklaşımlarının şiddetin algılanmasında önemli olduğu, ailede baskıcı ve otoriter bir ebeveyn yaklaşımının çocuklarda şiddete alışkın olmayı ve bunun beraberinde şiddetin algılanmamasına neden olabileceği belirtilmiştir. Yıldırım ve Terzioğlu (2018) şiddetin farklı bir yüzü olarak flört şiddetini etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmada, baskıcı ve otoriter anne baba tutumlarının flört şiddetinin risk faktörleri arasında yer aldığı belirtilmiştir.

Sağlıklı aile işlevlerinin artması bireylerin gelecekteki flört şiddetine yönelik destekleyici bir tutuma sahip olmalarını engellemekte olduğu görülmektedir. Bu

yüzden bireylerin flört olarak seçtikleri insanlara karşı davranışlarını sağlıklı veya sağlıksız aile işlevlerinin belirlediğini söylemek mümkündür. Sağlıklı aileler kurulması için bireylerin sağlıklı ailelerde büyümesi gerekmektedir. Aileler kurulurken sağlıklı aileler kurulabilmesi için çiftlere problem çözme, iletişim, sorumluluk, empati, gereken ilgiyi gösterme, çocuk eğitimi gibi belli başlı konularda eğitim verilmesi ihtiyacı vardır. Sağlıklı aileler, sağlıklı çocuklar yetişmesini sağlarken; sağlıklı çocuklar da sağlıklı ilişkiler kurarak sağlıklı flört ilişkileri yürütecektir.

Flört şiddetine yönelik tutum düzeylerine göre cinsiyet faktörü incelendiğinde erkeklerin kadınlara göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğunu göstermektedir. Erkeklerin kadınlara göre flört şiddetine daha yatkın olmasının sebepleri arasında yine sağlıksız aile işlevleri yer almaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına toplumsal cinsiyet eşitliği, değerler ve kültürel faktörleri sağlıklı bir şekilde aktarması bireylerin cinsiyet fark etmeksizin flört şiddetine karşı destekleyici bir tutum sergilememelerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde Baldan ve Akış (2017) flört şiddetine ilişkin yaptıkları araştırmada kadınların flört şiddeti algılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Fidan ve Yeşil (2018) flört şiddetini nedenleri ve sonuçlarıyla inceledikleri araştırmada, kızlarda flört şiddeti algısı erkeklere göre daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Koçak ve Can (2019) flört şiddetinin tanımlanması sınıflandırılması ve değerlendirilmesine ilişkin yaptıkları araştırmada, kadınların erkeklere göre flört şiddetine maruz kalma düzeylerinin daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Özcebe ve diğerleri (2002) üniversite öğrencilerinin flört şiddeti konusundaki görüşlerini inceledikleri araştırmada flört şiddeti erkeklerde ve kadınlarda görülmekle birlikte erkekler tarafından uygulanan flört şiddetinin daha yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Kütük, Gümüştas ve Almış (2018)

üniversitede okuyan kız öğrencilerde flört şiddetinin belirleyicilerinin araştırılmasına yönelik gerçekleştirdikleri araştırmada, katılımcıların fiziksel şiddet görme oranlarının oldukça düşük gerçekleştiği tespit edilmiştir. Kaplan (2020) şiddetin toplumsal taşıyıcısı olarak flört şiddetini incelendiği araştırmada, farklı şekillerde de olsa flört ilişkisi içerisinde olan bireylerin şiddete maruz kaldıklarını bulmuştur. Hatta bireylerin flört ilişkilerinin ilk aşamalarında sevgi ve aşk kavramlarının yoğun bir şekilde yaşanarak flört şiddetine neden olduğu belirtilmiştir. Yıldırım ve Terzioğlu (2018) şiddetin farklı bir yüzü olarak flört şiddetini etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmalarında, kadınların flört şiddetine maruz kalma düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanı şu anda ve geçmişte romantik bir ilişkinin içinde bulunup bulunmamaya göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemiştir. Bu sonuca göre şu anda veya geçmişte romantik bir ilişkinin olup olmaması bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarını değiştirmemektedir.

Geçmişte ve şu anki ilişkilerinde şiddete maruz kalan ya da şiddete başvuran bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu saptanmıştır. Bireylerin şiddet davranışlarına maruz kalarak büyümesi, şiddet gösteren kişileri rol model olarak büyümelerine, şiddeti normalleştirmelerine ve şiddete başvurmalarına sebep olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma bireylerin şiddet yaşantılarının flört şiddetine yönelik destekleyici bir tutum sergilemelerine neden olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumunu inceledikleri Tarı Selçuk vd. (2018), geçmişte flört şiddetine maruz kalan bireylerin, psikolojik şiddet ve fiziksel şiddet yaşama olasılıklarının daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Benzer şekilde Baldan ve Akış (2017) flört şiddetine ilişkin yaptıkları araştırmada çocukluk döneminde şiddete maruz kalmanın

veya şiddete tanık olmanın şiddet eğilimini arttırdığı ve bu durumun flört şiddetine neden olabildiği belirtilmiştir. Ayrıca Kütük, Gümüştas ve Almış (2018) üniversitede okuyan kız öğrencilerde flört şiddetinin belirleyicilerinin araştırılmasına yönelik gerçekleştirdikleri çalışmada, flört ya da flört dışı şiddete maruz kalma düzeyleri arasında anlamlı farklılık meydana gelmemiştir. Özdemir (2019) otoriter kimlik yapısının flört şiddeti üzerine etkisini incelediği çalışmada, geçmiş ya da şimdiki yaşantısında şiddete maruz kalan bireylerin flört şiddeti yaşama durumlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Yaş değişkeni incelendiğinde 21-23 yaş arası kişilerin 18-20 ve 24-26 yaş grubu kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu saptanmıştır. 18-20 yaş üniversiteye yeni gelinerek kaynaşma kaygısı güden öğrencilerin olduğu, biraz daha romantik, ilişkilerde partneri test etmeye, sınamaya dayalı bir aşama olarak; 21-23 yaş arkadaş edinilen, kaynaşmanın sağlandığı, ilişkilerin daha yoğun yaşandığı, özgüvenin arttığı bir dönem olarak; 24-26 yaş ise daha çok öğrenmenin ve olgunlaşmanın yaşandığı, ilişkilerde uzun soluklu adımların atıldığı bir dönem olarak kabul edilebilir. Bu sebeple 21-23 yaş döneminin 18-20 ile 24-26 yaş dönemlerinden daha fazla şiddet eğilimi olması olasıdır. Benzer şekilde Baldan ve Akış (2017) flört şiddetine ilişkin yaptıkları çalışmada yaşı daha küçük olan bireylerin flört şiddeti algılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Benzer şekilde Tarı Selçuk vd. (2018) üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumuna yönelik yaptıkları çalışmada 20 yaşın altındaki bireylerin psikolojik şiddet algılarının daha düşük olduğu, 20 yaş üzerindeki bireylerin ise fiziksel şiddet algılarının yüksek olduğu belirtilmiştir. Koçak ve Can (2019) flört şiddetinin tanımlanması sınıflandırılması ve değerlendirilmesine ilişkin yaptıkları çalışmada, yaş bakımından genç olan kadınların/kızların yaş düzeyi daha fazla olanlara göre

flört şiddetine maruz kalma durumlarının daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Yıldırım ve Terzioğlu (2018) şiddetin bir çeşidi olarak flört şiddetini etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmada, yaş düzeyi daha düşük olan katılımcıların flört şiddeti tutumlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Yaşanılan yer değişkenine göre köyde yaşayan kişilerin il ve ilçede yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde Fidan ve Yeşil (2018) nedenleri ve sonuçları itibarıyla flört şiddetini inceledikleri araştırmada, şiddetin genellikle sosyal ortamlarda meydana geldiği belirtilmiştir. Benzer şekilde Tarı Selçuk vd. (2018) üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumuna yönelik yaptıkları araştırmada yaşam yerleşim yeri deneyimi bakımından anlamlı farklılık meydana gelmemiştir.

Anne- baba birliktelik durumu değişkenine göre anne babası ayrı olan bireylerin anne babası birlikte olan bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici olduğu bulunmuştur. Anne babası ayrı olan bireylerin şiddete maruz kalma ya da şiddete tanık olma durumlarının şiddet eğilimlerini arttırabileceği gibi sağlıklı aile işlevlerine sahip olan ailelerde ebeveynlerin ayrıldığı düşünüldüğünde bu ailelerde büyüyen bireylerin de şiddeti destekleyici tutumlar sergileyeceği düşünülebilir. Buna paralel olarak Konuralp (2014)'ün çalışmasına göre çocukluk çağı travmatik yaşantılar partner istismarı ile yakından ilişkilidir.

Anne- baba ilişki durumu değişkeni de bu düşünceleri destekler niteliktedir. Anne babası arasındaki ilişkinin kötü olduğunu söyleyen bireylerin, mükemmel yakın olduğunu söyleyen kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici olduğu görülmüştür. Anne -baba arasındaki ilişkinin mükemmel yakın olması durumunda bireyin sağlıklı işlevlere sahip bir ailede büyüdüğü düşünülebilir bu sebeple birey flört şiddetine yönelik tutumu daha destekleyici olmayacağı

söylenbilir. Bu bulguya paralel olarak literatürde (Auslander ve ark., 2018), (Temple ve ark., 2018) olumsuz çocukluk çağı yaşantıları deneyimleyen genç bireylerde flört şiddetinin görülme olasılığının fazla olduğunu söylemektedir.

Tüm bu sonuçları destekleyici nitelikte olan annenin babaya şiddet uygulayıp uygulamaması ve babanın anneye şiddet uygulayıp uygulamaması değişkenlerine göre annesinin babasına ve babasının annesine kesinlikle şiddet uyguladığını söyleyen bireylerin annesinin babasına ve babasının annesine şiddet uygulamadığını söyleyen bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar da aile işlevlerinin flört şiddetine yönelik tutumunu etkilediği bulgusunu destekler niteliktedir. Aynı zamanda Callaghan ve ark., (2018) doğrudan şiddete maruz kalmanın yanında ailede şiddete tanık olmanın da flört şiddetine maruz kalma ya da flört şiddeti uygulama ihtimalini arttırdığını söylemektedir. Choi ve Temple (2016) bireylerin ailede şiddete tanık olması durumunda hem flört şiddetini yaşama ihtimalinin olduğu hem de bu kişilerin şiddeti daha fazla desteklediğini belirtmiştir.

Araştırma bulgularına paralel olarak aile huzuruna ilişkin algı değişkeninde ailenin çok huzursuz olduğunu belirten bireylerin, ailenin huzurlu olduğunu belirten bireylere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici olduğu saptanmıştır.

Aile tipine göre çekirdek aileye sahip olan kişilerin, geniş ve tek ebeveynli aile tipine sahip olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu saptanmıştır. Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruz kalma durumunu inceledikleri araştırmada Tarı Selçuk vd. (2018) çekirdek aile tipinde olan bireylerin psikolojik şiddet yaşama durumlarının daha yüksek olduğu, geniş ya da parçalanmış ailelerde kalan bireylerin fiziksel şiddet yaşama

durumlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Özdemir (2019) otoriter kimlik yapısının flört şiddeti üzerine etkisini incelediği araştırmada, ile türlerinin flört şiddeti üzerinde etkili olduğu ifade edilmiştir. Yıldırım ve Terzioğlu (2018) şiddetin farklı bir yüzü olarak flört şiddetini etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmada, olasılıklarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Yaşanılan bölgeye göre Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşan kişiler Akdeniz’de yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre Akdeniz bölgesindeki insanların insan ilişkileri, flört ilişkisi gibi konularda daha esnek; Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki insanların daha keskin bir yapısı olduğundan bu özelliklerin kültürel olarak bir fark yaratacağı düşünülebilir. Benzer şekilde Özcebe ve diğerleri (2002) üniversite öğrencilerinin flört şiddeti konusundaki görüşlerini inceledikleri araştırmada Akdeniz, Marmara ve Ege bölgelerindeki bireylerin, Karadeniz Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki bireylere göre flört şiddeti algılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireyin kendine ya da bir başkasına, bir topluluğa veya bir topluma yönelik gerçekleşen şiddet olgusu geçmişte ve günümüzde en büyük toplumsal problem olarak görülmektedir. Tek bir boyut ve tek bir türden ibaret bir kavram olmayan şiddet kavramı hayatın her alanında bireylerin karşısına çıkmaktadır. Şiddet davranışı geniş bir araştırma konusu olarak araştırmacıların da toplumsal problemin kaynağını incelemelerine olanak sağlamaktadır. Literatürde şiddete yönelik birçok çalışma yapıldığı görülmektedir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları aile işlevleri ve demografik özelliklerine göre incelenmiştir.

Araştırma, literatürde rastlanan çalışmadan farklı olarak üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile aile işlevleri arasında ters yönde bir ilişki bulunmuş, bireylerin sağlıklı aile işlevlerinin flört şiddetini destekleyen tutumlara neden olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç bireylerin aile işlevi sağlıklı bireylerin flört şiddetinden uzaklaştığı, aile işlevi sağlıklı bireylerin flört şiddetine yönelik davranışlar sergilediğini göstermektedir.

Literatürde flört şiddeti konusu yaygın olarak görülse de genel olarak yetişkin ya da ergen gruplarla çalışılmış olup genç yetişkinler ile yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Araştırmada literatürden farklı olarak genç yetişkinlerle çalışılmıştır.

Araştırmanın üç ana bölümden oluşan kavramsal çerçevesinde genel hatlarıyla insan hayatının bütün noktalarında bulunan ve topluma ciddi zararlar veren şiddet, genç yetişkinler üzerindeki flört şiddeti ve sağlıklı veya sağlıklı aile işlevinin şiddete olan etkileri üzerinde durulmuştur.

Kavramsal çerçevenin ilk ana bölümünde karmaşık bir yapı olan şiddetin birçok tanımıyla karşılaşılmaktadır. Neredeyse yaşamın bütün evrelerinde uygulanan şiddetin öğrenilmiş bir davranış olduğu vurgulanmaktadır. Şiddet kavramı ayrıntılı bir şekilde ele alındıktan sonra şiddete neden olan faktörler ve bu faktörlerin bireysel, çevresel, toplumsal ve ailesel boyutları ele alınmıştır. Sonrasında ise kendine yönelik, kişilerarası ve kolektif şiddet türleri incelenerek şiddetin hangi davranışlarla karşımıza çıkacağı ele alınmıştır.

Kavramsal çerçevenin ikinci ana bölümünde bireyin gelişiminde önemli bir yere sahip olan flört ilişkisi ele alınmıştır. Çalışma üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumları üzerine yapıldığından ilgili kısım çalışma için oldukça öneme sahiptir. İlgili bölümde flört ve flört şiddetinin kavramsal olarak açıklaması, ilişki dinamiğini etkileyen risk ve koruyucu faktörler incelenmiştir. Flört şiddetinin farklı şekillerde uygulanması nedeniyle fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik şiddet de ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Partnerler arasında istemsiz ve fark edilmeden başlayan flört şiddeti tutumu, rastlanılan araştırmalara göre şiddet uygulama ve şiddete maruz kalma oranlarının en yüksek olduğu üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumuna da değinilmiştir.

Flört şiddeti konusunda birçok kaynağa rastlanılsa da literatürde araştırma sayısının fazla olmadığı söylenebilir. Flört şiddeti Türkiye’de yapılan araştırmalarda yeni bir konu olarak nitelendirilebilir. Romantik ilişkileri ele alan çalışmalar genel olarak evli çiftleri ele almıştır. Baskı ve kontrol odaklı tutumları flörtler arasında

saldırgan bir tutuma neden olabilen ve kişilik gelişiminin tam anlamıyla oluştuğu genç yetişkinlik dönemine odaklanmak oldukça önemlidir.

Kavramsal çerçevenin üçüncü ana bölümünde bireylerin ilk sosyal deneyimlerini yaşadıkları aile kavramı ve her ailenin kendine has işlevi ele alınmıştır. Aile üyelerinin ihtiyaçlarının karşılanması, topluma hazırlanması ve refahı için gereken fiziksel ve psikolojik çevreyi sağlanması aile işlevinin sağlıklı olması için ele alınan etkenler olduğu öne sürülmüştür. Araştırmada üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumlarının aile işlevine göre incelenmesinden dolayı bu bölümde ailenin şiddeti kabul edilebilir görmesi bireyin şiddete yönelik olumlu tutuma sahip olmasındaki etkililiği üzerindeki önemi ele alınmıştır. Aile içi şiddet davranışlarına maruz kalmak yetişkin dönemdeki şiddet davranışlarının belirleyicisi olduğu için ciddi bir toplumsal sorun olarak görülmelidir. Aynı zamanda flört şiddetinin ilerleyen zamanlarda aile içi şiddete dönüşme olasılığının yüksek olduğu düşünülmektedir. Flört şiddeti tutumunun, aile içi şiddet haline gelmesi işlevsel bir sosyal ortamın oluşmasında ve devam etmesindeki en önemli engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile işlevini sağlıklı hale getirecek olan problem çözme, aile içindeki iletişim, aile içindeki roller, aile üyelerinin birbirine karşı gereken ilgiyi göstermesi, aile içinde duygusal tepki gösterebilme, ve aile içinde davranışsal kontrol faktörleri ele alınmıştır. Ardından üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumu ve aile işlevi ile ilgili araştırmalarla birlikte kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir:

1. Erkeklerin kadınlara göre flört şiddetine yönelik tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarının daha olumlu, flört şiddetini destekleyici yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Katılımcıların Şu an ve daha önce romantik ilişki içersinde bulunma durumuna göre flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.
3. Katılımcıların Şu anki ilişkilerinde Şiddete maruz kalmalarına göre flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Şu anki ilişkisinde Şiddete maruz kalan bireylerin flört Şiddetine yönelik tutumlarının, flört Şiddetini destekleyici yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
4. Katılımcıların Şu anki ilişkilerinde Şiddete başvurma durumlarına göre flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Şu anki ilişkisinde Şiddete başvuran bireylerin Şiddete başvurmayanlara göre flört Şiddetine yönelik tutumlarının, flört Şiddetini destekleyici yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
5. Katılımcıların geçmişteki ilişkilerinde Şiddete maruz kalma durumlarına flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Geçmişteki ilişkisinde Şiddete maruz kalan bireylerin Şiddete maruz kalmayanlara göre flört Şiddetine yönelik tutumlarının, flört Şiddetini daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.
6. Katılımcıların geçmişteki ilişkilerinde Şiddete başvurma durumlarına göre flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Geçmişteki ilişkisinde Şiddete başvuran bireylerin Şiddete başvurmayanlara göre flört Şiddetine yönelik tutumlarının, flört Şiddetini daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.
7. Katılımcıların yaş gruplarına göre flört Şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. 21-23 yaş arası kişilerin 18-20 ve

24-26 yaş grubu kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

8. Katılımcıların yerleşim yerlerine göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Köyde yaşayan kişilerin il ve ilçede yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini daha destekleyici yönde olduğu gözlenmiştir.

9. Katılımcıların anne-baba ilişki durumlarına göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne-babaları arasındaki ilişkisi mükemmele yakın olarak tanımlayan kişilerin, ilişkiyi kötü olarak tanımlayanlara göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini daha destekleyici yönde olduğu bulunmuştur.

10. Katılımcıların kardeş sayısına göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

11. Katılımcıların aile tipine göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Çekirdek aileye sahip olan kişiler, geniş ve tek ebeveynli aile tipine sahip olan kişilere göre flört şiddetini daha fazla desteklemektedirler.

12. Katılımcıların kaçınıcı çocuk olduklarına göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

13. Katılımcıların babanın anneye şiddet gösterme durumuna flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Babalarının annelerine kesinlikle şiddet uyguladığını düşünenlerin, flört şiddetine yönelik tutumları, şiddet uygulamadığını düşünenlere göre daha destekleyici yöndedir.

14. Katılımcıların annenin babaya şiddet gösterme durumuna flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Annelerinin babalarına

kesinlikle şiddet uyguladığını düşünenlerin, flört şiddetine yönelik tutumları, şiddet uygulamadığını düşünenlere göre daha destekleyici yöndedir.

15. Katılımcıların aile huzur durumuna göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailelerini çok huzursuz olarak algılayan kişilerin huzurlu olarak algılayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumları daha destekleyici yöndedir.

16. Katılımcıların baba tutum durumuna göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Baba tutumu otoriter, aşırı koruyucu ve demokratik olan kişilerin, ilgisiz-reddedici olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının daha destekleyici yönde olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Katılımcıların anne tutum durumuna göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne tutumu otoriter, aşırı koruyucu ve demokratik olan kişilerin, ilgisiz-reddedici olan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının, flört şiddetini daha destekleyici yönde olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Katılımcıların yaşadıkları bölgeye göre flört şiddeti tutum ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan kişilerin Akdeniz’de yaşayan kişilere göre flört şiddetine yönelik tutumlarının flört şiddetini daha destekleyici olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Flört şiddeti tutum puanları ile aile değerlendirme ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanlarından roller, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü, genel işlevler, problem çözme, iletişim puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde orta düzeyde ilişki

bulunmuştur. Bunun sonucunda aile ilişkisi sağlıklı olurken flört şiddetinden uzaklaşmaktadır.

20. Aile değerlendirme ölçeği toplam puanı, flört şiddeti puanına ilişkin varyansın % 25' ini açıkladığı görülmektedir.

21. Aile Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Flört Şiddeti Puanına etkisini incelemek için yapılan adımsal regresyon analizi sonunda iki model oluşmuştur. 1. modelde gereken ilgiyi gösterme alt boyutu flört şiddeti puanını negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır ve flört şiddetine ilişkin varyansın %26'sını açıklamıştır. 2. modelde gereken ilgiyi gösterme ve iletişim alt boyutları flört şiddeti puanını negatif yönde anlamlı biçimde yordamaktadır ve flört şiddetine ilişkin varyansın %27'sini açıklamıştır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Araştırmacılar flört şiddetine yönelik tutum sergileyen ya da flört şiddetine maruz kalan öğrencilerle özgüven, kişilerarası iletişim, empati, problem çözme gibi konularda deneysel çalışmalar yapabilir, eğer ulaşma şansları varsa bu öğrencilerin aileleri de çalışmalara dahil edilebilir.

Araştırmacılar bir kişinin yaşı ile ilişki durumu birlikte düşünüldüğünde flört şiddetine yönelik tutumunun bu durumda nasıl etkilendiğini belirlemek için moderatör (düzenleyici) ya da aracılık değişkenlerine bakabilirler.

Aynı zamanda araştırmacılar flört şiddetine yönelik tutumu etkileyecek olan aile işlevleri yanında kişilik özellikleri, bağlanma stilleri, erken dönem uyumsuz şemalar gibi farklı değişkenler ile konu zenginleştirilebilir.

Flört şiddetine yönelik tutumu belirlemek amacıyla farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerin de tutumları belirlenebilir.

Flört şiddetine yönelik tutumlara odaklanarak farklı kademelerdeki öğrencilerin velilerine yönelik hangi davranışların şiddet olduğu şeklinde farkındalık çalışmaları yapılabilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Çalışmada demografik bilgilerden şu anki ilişkide şiddete maruz kalma ve şu anki ilişkide şiddete başvurma geçmiş ilişkilerde şiddete maruz kalma ve geçmiş ilişkilerde şiddete başvurma durumlarına göre flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanına göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu nedenle bireylere akademik eğitimin yanında okullarda empati, kişilerarası iletişim becerileri geliştirme, değerler, flört iletişimi, şiddet, akran zorbalığı, hayır diyebilme, özgüven, cinsellik, yaşam doyumu, problem çözme becerisi gibi konularda rehberlik hizmeti sunabilecek Okul Psikolojik Danışmanlarına aktif çalışabilecekleri olanaklar sağlamak öğrencilerin genç yetişkinlik dönemlerini daha sağlıklı yaşayabilmelerine yardımcı olacaktır. Bu tutum ve davranışları kapsayan bir yönerge oluşturularak önleyici ve koruyucu rehberlik hizmetleri öğrencilerin gönüllü katılımıyla sıklaştırılabilir.

Bazı ailelerde problemlerin şiddetle çözülebileceği düşüncesi vardır. Oysaki bireyin ailesinde şiddet eğilimi ya da doğrudan şiddet davranışlarının olması, bireyin şiddete daha yatkın hale gelmesine neden olmaktadır. Bu durum da ailenin birey üzerindeki şekillendirici gücünü ve etkisini gözler önüne sermektedir. Araştırma sonuçlarına bakılarak aile tipi, anne- baba ilişkisi, anne-baba tutumu, annenin babaya- babanın anneye şiddet göstermesi, aile huzuruna göre aile değerlendirme ölçeği ve flört şiddetine yönelik tutum ölçeği puanlarının her ikisinde de anlamlı bir fark bulunmuştur. Aynı zamanda il ve ilçenin yanında köyde yaşayan bireylerin de her iki ölçekte de anlamlı farkların bulunması nedeniyle yaşanan yer ayırt edilmeksizin bireylerin flört şiddeti konusunda bilinçlendirilmesi, sağlıklı ailelerin

oluşumu ve devamlılığı aile içi iletişim, evlilik öncesi eğitim, flört şiddeti, ailede rol paylaşımı, aileye gereken ilgiyi gösterme, problem çözme, değerler, cinsel eğitim evlilik öncesi eğitim olarak tüm aile kurmak isteyen çiftlere zorunlu olarak verilebilir. Toplumumuzdaki cinsiyet rollerinin şiddete olan etkisi göz önünde bulundurularak uzmanlar tarafından psikoeğitim programları düzenlenebilir.

Kitle iletişim araçları da bireylerin hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Şiddeti özendiren, aile hayatını ve değerlerini hiçe sayan, çarpık ilişkileri kapsayan yayınların yerine sağlıklı aile işlevine özendiren, şiddete yönlendirmeyen yayınlar desteklenmeli ve özendirilmelidir.

Sosyal medyanın aktif gücü kullanılarak farkındalık sağlayacak çalışmalar yapılmalı, hangi tutum ve davranışların flört şiddeti olduğu, bireylerin flört şiddetinden kendilerini nasıl koruyabilecekleri, sağlıklı aile işlevlerinin önemi konularında duyarlılık oluşturulabilir.

Üniversitelerde psikolojik danışman olarak çalışan uzmanlar flört şiddetine yönelik yapılan tez sonuçlarından yararlanarak ya da kapsamlı bir araştırma yaparak üniversitede şiddete karşı bir kulüp oluşturabilir, şiddete maruz kalan öğrencilerin bilinçlendirilmesi için düzenli etkinlikler, psikoeğitim programları ve sosyal aktiviteler düzenleyebilir.

Flört şiddetine yönelik tutumu belirlemek amacıyla farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerin tutumları belirlenerek erken tanı ile şiddete maruz kalmış ya da şiddete başvurmuş öğrencilere psikolojik destek verilebilir. Bu şekilde öğrencilerin flört şiddetine karşı ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerinde çok daha dikkatli olmaları sağlanabilir.

Toplumumuzda aile içerisinde kadına ve erkeğe yüklenen roller aile işlevi için önemli bir rol oynadığından aile eğitimlerinde, erkeğe yüklenen cesaret, güç

özellikleri, kadına yüklenen boyun eğici, kabul edici özellikler ve toplumsal cinsiyetçilik hakkında uzmanlar tarafından farkındalık sağlayacak psikoeğitim programları sıklaştırılarak desteklenmeli ve özendirilmelidir.

Uygulayıcılar aynı zamanda şiddetin kötü bir davranış olduğunu bilirken davranışları söz konusu olduğunda şiddete eğilimli bir tutum sergileyen bireylerle farkındalıklarını artırıcı, tutum ve davranışlarını etkileyecek drama şeklinde psikoeğitim programları düzenleyebilirler.

KAYNAKLAR

- Adem S. (2019). *Aile Eğitim Programının Aile İşlevleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Akçınar, B. (2017). Aile Sistemlerinde Şiddetin Döngüsü. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Cilt / Vol: 6, 40-64.
- Akın, E. (2017). *Borderline Şiddet Değerlendirme Ölçeği Türkçe Versiyonunun (Türkçe Best) Geçerlik, Güvenirliği Ve Faktör Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Aküzüm, C. ve Oral, B. (2015). Yönetici Ve Öğretmen Görüşleri Açısından Okullarda Görülen En Yaygın Şiddet Olayları, Nedenleri Ve Çözüm Önerileri, *Ekev Akademi Dergisi*, 19 (61).
- Alpar, R. (2014). *Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenilirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging Adult Hood: The Windin Groad From The Late Teen Sthrough The Twenties*, Oxford University Press, New York.
- Aslan, D. Vefikuluçay, D. Zeyneloğlu, S.Erdost, T. Temel, F. (2008). *Ankara'daki İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci Ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet*

Uygulama Durumlarının Ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması, Kadın Sorunları Araştırma Merkezi, Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

Atak, H. ve Taştan, N. (2012). *Romantik İlişkiler Ve Aşk. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Current Approaches In Psychiatry, 4 (4).

Atakay, C. (2014). *Romantik Yakın İlişkilerde Şiddetin Öncülleri*. Nesne Dergisi, 2(3), 1-9.

Auslander, W., Tlapek, S.M., Threlfall, J., Edmond, T., Dunn, J. (2018). Mental Health Pathways Linkin Childhood Maltreatment to Interpersonal Revictimization During Adolescence for Girls in the Child Welfare System. *Journal of Interpersonal Violence*, 33.7, s. 1169-91

Ayan, S. (2007). *Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet (Sivas İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme)*, Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi.

Ayan, S. (2007). *Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri*, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 9 (2).

Ayyıldız, A. B. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları: Sakarya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.

- Bağcı C. (2013). *Anne-Babaların Akılcı Olmayan İnançlarının Aile İşlevi Ve Çocuklardaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi.
- Bal, N. (2014). *Sosyolojide Şiddet Kavramı*, Yurt ve Dünya Dergisi, 6-22.
- Baldan, G. A., & Akış, N. (2017). *Flört Şiddeti*. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 43(1), 41-44.
- Birlik, T. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Bilişsel Duygu Düzenleme, Öz Şefkat Ve Flört Şiddeti Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology Of Human Development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bulut, I. (1990). *Aile Değerlendirme Ölçeği El Kitabı*, Ankara: Özgüzel Matbaası
- Bulut, I. (1993). *Ruh Hastalığının Aile İşlevlerine Etkisi*, Başbakanlık Kadın Ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Yayınları, Ankara.
- Burger, J.M. (2006). *Kişilik*, (Çev.: Sarioğlu, İ.D.), Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Callaghan, J.E., Alexander, J.H., Sixsmith, J. ve Fellin, L.C. (2018). Beyond Witnessing: Children's Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 33.10, s.1551- 81.

- Can F. (2020) *Madde Kullanan Ve Kullanmayan Ergenlerde Özdenetim Becerileri Ve Aile İşlevlerinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Can, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği, *Journal Of World Of Turks*, 5 (1).
- Canatan, K., Yıldırım, E. (2013). *Aile Sosyolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Choi, H.J. ve Temple, J.R. (2016). Do Gender and Exposure to Interparental Violence Moderate the Stability of Teen Dating Violence? Latent Transition Analysis. *Prevention Science*, 17.3, s. 367-76.
- Ciao, A. C., Accurso, E. C., Fitzsimmons-Craft, E. E., Lock, J. Ve Grange, D. L. (2014). Family Functioning İn Two Treatments For Adoles Centano Rexianer Vosa, *International Journal Of Eating Disorders*. 48, 81–90.
- Cinal B. (2018) *Flört Şiddeti Ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumun Anksiyete Ve Depresyon Düzeyleriyle İlişkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi.
- Çayboylu, İ. (2002). *2001 Yılı Aile Raporu*. Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

- Dayıoğlu Ö. (2019). *Obez Ve Obez Olmayan Bireylerde Yeme Tutumları, Aile İşlevleri Ve Benlik Saygısı İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi.
- Demirkan, S.D. (2014). *Kitle İletişim Araçlarının Çocukların Suç Niteliğindeki Davranışlara Yönelmesinde Etkili Bir Risk Faktörü Olması Hususunda Ebeveynlerin Farkındalık Durumlarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Dinçer, B. (2008). *Alt Ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeyde Lise İkinci Sınıfa Devam Eden Ergenlerin Anne Baba Tutumlarını Algılamaları İle Arkadaşlık İlişkilerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Dudular, K. (2021). *Flört Şiddet Tutumu Ve Depresyon Düzeyinin Talep Etme Geri Çekilme İletişim Örüntüsü Üzerindeki Etkisi*.Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- Epstein NB, Bolwin LM, Bishop DS (1983) The McMaster Family Assessment Device. *J Marital Fam Ther*, 9:171-180.
- Erdem, A. ve Şahin, R. (2017). Under Graduates' Attitude Stoward Dating Violence: Its Relationship With Sex İs Mandnarcissism. *International Journal Of Highereducation*, 6(6), 91-105.

- Erdem, G., Safi, O. A. (2018). The Cultural Lens Approach To Bowen Family Systems Theory: Contributions Of Family Change Theory. *Journal Of Family Theory & Review*, 10(2), 469-483.
- Erözkan, A. (2009) *Lise Öğrencilerinde Kişilerarası İlişki Tarzlarının Yordayıcıları*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi. 21 (4), 18-25.
- Eymen, U. E. (2007). *Spss 15.0 Veri Analiz Yöntemleri*, İstatistik Merkezi. (Www.İstatistikmerkezi.Com)
- Fidan, F., & Yeşil, Y. (2018). *Nedenleri Ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti*, Balkan Ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 16-24.
- Fields, D. L., Blum, T. C. (1997). Employee Satisfaction In Work Groups With Different Gender Composition, *Journal Of Organizational Behavior*, 182.
- Finley, L.L. (2011). Dating Violence, Encyclopedia Of School Crime And Violence, *Abc-Clio*, Santa Barbara
- Furman, W. Ve Buhrmester, D. (1992). *Age And Sex Differences In Perceptions Of Networks Of Personel Relationships*. Child Development, 63.
- Garcia-Moreno, C., Jansen, H. Afm, Ellsberg, M., Heise, L., Watts, C. H., & Who Multi-Country Study On Women's Health And Domestic Violence Against Women Study Team (2006). *Prevalence Of Intimate Partner Violence:*

Findings From The Who Multi-Country Study On Women's Health And Domestic Violence. Lancet, 368, 1260-1269.

Geçtan, E. (2003). *Psikodinamik Psikiyatri Ve Normaldışı Davranışlar*, İstanbul, Metis Yayınları.

Genç, Y., Taylan, H. H., Adıgüzel, Y., & Kutlu, İ. (2017). Aile İçi Şiddetin Ergenlerin Şiddet Eğilimlerine Etkisi: Antalya Liseleri Örneği. *Sakarya University Journal Of Education, 7(2)*, 409-422.

George, D., & Mallery, M. (2010). *Spss For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference, 17.0 Update (10a Ed.)* Boston: Pearson

Gladding, S. (2015). *Aile Terapisi*. İbrahim Keklik Ve İbrahim Yıldırım (Çev.). Ankara: Türk Psikolojik Rehberlik Derneği Yayınları.

Göktaş, E. (2010). *Özel Ve Devlet Liselerinde Şiddete Eğilim Nedenleri Ve Şiddet Etkenlerinin Karşılaştırılması: Üsküdar Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Güler, Ç. Ve Akın, L. (2012). *Şiddet Nedenleri Ve Sonuçları. Halk Sağlığı Temel Bilgiler*, Cilt:3, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara

Gülerce, A. (1996). *Türkiye'de Ailelerin Psikolojik Örintüleri*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.

- Gündüz, Ö. (2019). *İlişkisel Kültürel Kurama Dayalı Programın Üniversite Öğrencisi Kadınların Flört Şiddeti Tutumlarına, Çatışma Çözmelerine, İlişkilerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürkan, Ö. C., Coşar, F. (2009). *Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri*. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim Ve Sanatı Dergisi, 2(3), 124-129.
- Hallaç, S., Öz, F., (2014). *Aile Kavramına Bakış: Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 142-153.
- Halliday, J. A., Palma, C. L., Mellor, D., Green, J., &Renzaho, A. M. N. (2014). The Relationship Between Family Function İn Gandchil Dandadolescent Over Weight And Obesity: A Systematicreview. *International Journal Of Obesity*, 38(4), 480
- Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). *Kadına Yönelik Şiddet Ve Türkiye 'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu*, Toplum Ve Demokrasi, 2(4), 51- 70.
- Haskan, Ö. (2009). *Ergenlerde Şiddet Eğilimi, Yalnızlık Ve Sosyal Destek*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hassija, C.M.,Robinson, D., Silva, Y., &Lewin, M.R. (2018). Dysfunctional Parenting And Intimate Partner Violenceperpetration And Victimization

Among College Women: The mediating Role Of Schemas. *Journal Of Family Violence*, 33, 65-73.

Hatipoğlu, S. (2010). *Başkent Üniversitesi Öğrencilerinde Flört Şiddeti Prevalansı Anketi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi.

Heise, L. Lori, (2011). *What Works To Prevent Partner Violence: An Evidence Overview*, Strive Research Consortium, Tackling The Structural Drivers Of Hiv. [Erişim: [Http://Strive.Lshtm.Ac.Uk/](http://Strive.Lshtm.Ac.Uk/)]. Son Erişim Tarihi 15.04.2021.

Hortaçsu, N. (2003). *Çocuklukta İlişkiler*, İmge Yayınları, Ankara

Işıkhan, V., & Yıldırım, Ş. Ş. (2006). *Ergenlerin Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumları Ve Aile İlişkilerinin Değerlendirilmesi*. *Toplum Ve Sosyal Hizmet*, 17(2), 73-90.

İftar, M. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ve Davranışları*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla

İnandı, Y. Ve Yıldız, S. (2014). *Lise Okul Yöneticilerinin Okullarda Şiddeti Önleme Yeterlikleri: Mersin İli Örneği*. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2)

İnce, M.,Page, A., (2008). *Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme*. Türk Psikoloji Yazıları,11(22), 81-94.

İncecik, Y, Kurdak, H, Özcan, S, Akpınar, E, Saatçi, E. ve Bozdemir, N. (2009). Eş Şiddeti Ve Aile Hekimliği, *Turkish Journal Of Medicine And Primary Care*, 3(1)

Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Evrim Yayınları.

Konuralp, C.E. (2014). *Çocukluk Dönemi İhmal ve İstismar Mağdurları Arasında Reviktimizasyon*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Kapçı, E., Hamamcı, Z. (2010). *Aile İşlevleri İle Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü*, Klinik Psikiyatri Dergisi. 13, 127-136.

Kapıcıoğlu, İ. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Kaplan, B. (2020). *Şiddetin Toplumsal Taşıyıcısı Olarak Flört Şiddeti: Ankara Örneği*. Kent Akademisi, 13(3), 526-538.

Karakurt, G., & Silver, K. E. (2013). *Emotional Abuse In Intimate Relationships: The Role Of Gender And Age*. *Violence Vict*, 28(5), 804-821.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. S. 77-81

Karasu, M.A. (2008). *Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Çok Yönlü Olarak Değerlendirilmesi (İstanbul Avrupa Yakası Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi.

Karatay, M., Karatay, G., Baş, N.G. ve Baş, K. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum Ve Davranışları*, Sted/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 27 (1)

Kayı, Z., Yavuz, M.F. ve Arıcan, N. (2000). *Kadın Üniversite Gençliği Ve Mezunlarına Yönelik Cinsel Saldırı Mağdur Araştırması*, Adli Tıp Bülteni, 5

Koç, B. (2011). *Okullarda Şiddet*, E-Yazı Yayınları, İstanbul

Koçak, Y. Ç., ve Can, H. Ö. (2019). *Flört Şiddeti: Tanımı, Sınıflaması Ve Değerlendirmesi*, *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health And Diseases Nursing-Special Topics*, 5(3), 43-53.

Kütük, E. K., Gümüştas, F., ve Almış, B. H. (2018). *Üniversite Öğrencisi Kızlarda Flört Şiddetinin Belirleyicileri Ve Psikiyatrik Sonuçlar Açısından Flört Dışı Şiddetten Farklılıkları*, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(2), 217-222.

Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2001). *Dating Violence: A Critical Review Of The Literature*, *Clinical Psychology Review*, 21(1), 105-127.

Mckinney, C. M., Caetano, R., Ramisetty-Mikler, S., Nelson, S. (2009). *Childhood Family Violence And Perpetration And Victimization Of Intimate Partner Violence: Findings from A National Population-Based Study Of Couples*. *Annals Of Epidemiology*, 19(1), 25-32.

National Youth Violence Prevention Resource Center. (2001). *Intimate Partner And Family Violence*. 11 20, 2006 Tarihinde [Http://Www.Safeyouth.Org/Scripts/Facts/Docs/Intimate.Pdf](http://www.safeyouth.org/scripts/facts/docs/intimate.pdf) Adresinden Alındı.

Nazlı, S. (1997). *Aile Fonksiyonlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.

Norşenli, F. (2009). *Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenciler Arasında Yaşanan Şiddetin Türü, Yaşanma Sıklığı ve Nedenleri (Ankara İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

Ögel, K., Tarı, I. Ve Eke, C.Y. (2006). *Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme, Yeniden Yayınları*, İstanbul

- Özcan, Ö. (2009). *Partneri Tarafından Duygusal Ve Fiziksel Şiddete Uğramış Ve Uğramamış Kadınların Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.
- Özcebe, H., Aslan, D., Karabiber, A. H., Küçüköztaş, M. F., Oransay, K. Ve Ölmez, İ. (2002). *Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Flört Şiddeti Konusundaki Görüşleri*, Toplum Ve Sosyal Hizmet, 13(1), 20-28.
- Özdemir, J. (2019). *Otoriter Kimlik Yapısının Flört Şiddeti Üzerine Etkisi: Çukurova Üniversitesi Adana Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi.
- Özdere, M. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutumları*, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7 (95), 314-331.
- Özdere, M. ve Kürtül, N. (2018). *Flört Şiddeti Eğitiminin, Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutumlarına Etkisi*, Social Science Development Journal, 3 (9).
- Özensel , E. (2004). *Türk Toplumunda Çocuğun Yetiştirilmesinde Annenin Rolü: Konya İli Örneği*, Değerler Eğitimi Dergisi. 77 – 96.
- Özgentürk, İ., Karğın, V. Ve Baltacı, H. (2012). *Aile İçi Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi*, Polis Bilimleri Dergisi, 14 (4)

Özgür, G., Yörükoğlu, G., & Baysan Arabacı, L. (2011). *Lise Öğrencilerinin Şiddet Alguları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler*, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 53-60.

Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*, Pdrem Yayınları , Ankara

Özkan, Y. (2008). *Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet: Muğla/Milas Uğurlu Özbilim Dershanesi Oks Öğrencileri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi.

Polat O. (2017). *Şiddet Klinik Adli Tıp* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Polat, G., Köse, O.Ö., Demir, F., Save, D., Özen, G., Yanık, İ. ve Güneş, H. (2006). *Üniversite Öğrencilerinde Sevgili Şiddeti*, Van 10. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van

Polat, S. (2010). *Şizofreni Hastaları Ve Kardeşlerinde Düşünce Bozukluğu Ve Aile İşlevleri İle İlişkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Pradubmook-Sherer, P., & Sherer, M. (2011). *Attitude Stoward Dating Violence Among Israeli And Thai Youth*, *Journal Of Social And Personal Relationships*, 28(6), 809-828.

Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. ve Caetano, R. (2006). *Dating Violence Victimization: Associated Drinking And Sexual Risk Behaviors Od*

Asian, Native Hawaiian And Caucasian High School Students In Hawaii.

Journal Of School Health, 76 (8)

Sakarya, A.K (2013). *Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet*,
Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Saraç, A., Hamamcı, Z. ve Gürçay, S. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik
İlişki Doyumunu Yordaması*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,
5 (43)

Sarıhan, B. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetinin Yordayıcıları Olarak
Çocukluk Çağı Travma Yaşantıları ve Toplumsal Cinsiyetçilik Özellikleri*,
Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi.

Satir, V. (2016). *Temel Aile Terapisi*. İstanbul: Beyaz Yayınları.

Saygılı, S. (2011). *Ergenlik Sorunları*, Elit Kültür, İstanbul

Selçuk, K. T., Avcı, D., & Mercan, Y. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Flört
Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Ve Toplumsal
Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet İle İlişkisi*, Acı Sağlık Bil Derg, 9(3),
302-8.

- Sezer, Ö. (2008). Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 1-15.
- Silva, Y., Lewin, M.R. (2018). Dysfunctional Parenting And Intimate Partner Violence perpetration And Victimization among college women: The mediating Role Of Schemas. *Journal Of Family Violence*, 33, 65-73.
- Söylemez, İ. (2011). *Evlilik Uyumu Ve Aile İşlevleri Ölçek Geliştirme*, Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Stith, S. M., Farley, S. C. (1993). *A Predictive Model Of Male Spousal Violence*. *Journal Of Family Violence*, 8, 183-201.
- Straus, M. A. (1979). *Measuring Intra Family Conflict And Violence: The Conflict Tactics Scale*, *Journal Of Marriage And The Family*, 41, 75-88.
- Subaşı, N., Akın, A. (2005). *Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Sonuçları*. [Http://Www.Huksam.Hacettepe.Edu.Tr/Turkce/Sayfadosya/Kadina_Yon_Siiddet. Pdf](http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/turkce/sayfadosya/kadina_yon_siiddet.pdf). Erişim Tarihi: 24.02.2021.
- Şen, B. (2015). *Evlilik Öncesi Çift Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tarı Selçuk, K., Avcı, D., Mercan, Y. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Ve Toplumsal*

Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet İle İlişkisi, *Acu Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3):302-308.

Taylan, H.H. (2011). *Televizyon Programlarındaki Şiddetin Yetiştirme Etkisi:Konya Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Teker, K. Y., & Başkan, S. T. D. (2010). *Suçlu Çocuklarda Sosyo-Demografik Özellikler İle Ebeveyn Tutum Algısının Çocuk Suçluluğuna Katkısı*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

Temple, J. R., Choi, H. J., Reuter, T., Wolfe, D., Taylor, C. A., Madigan, S. ve Scott, L. E. (2018). Childhood Corporal Punishment and Future Perpetration of Physical Dating Violence. *The Journal of Pediatrics*, 194, s. 233-237.

Terzioğlu, F., Gönenç, I. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Yılmaz-Sezer, N. ve Demirtaş Hiçyılmaz, B. (2016). Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması, *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232.

Tezcan, G. (2015). *Çocukluk Döneminde Sosyal Kaygının Gelişiminde Ebeveyn Kabul-Red Algısı: Otomatik Düşüncelerin Aracı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Tjaden, P., Thoennes, N. (1999). *Extent, Nature, And Consequences Of Intimate Partner Violence: Findings From The National Violence Against Women*

- Toplu Demirtaş, E., Hatipoğlu Sümer, Z., Fincham, F. (2017). *Intimate Partner Violence İn Turkey: The Turkish Intimate Partner Violence Attitudes Calere Vised*, Journal Of Family Violence, 32, 349-356.
- Totan, T., Yöndem, Z. D. (2007). *Ergenlerde Zorbalığın Anne, Baba Ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi*, Ege Eğitim Dergisi 2007 (8) 2: 53–68
- Tutal, N. (2015). *Aile İşlevi İle Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Aracı Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Türnüklü, A.(2001). Eğitim Bilimleri Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması, Dokuz Eylül Üniversitesi, *Eğitim ve Bilim*, Cilt/Vol. 26, Sayı/No. 120, Nisan/April 2001: 8-13.
- Tüzün, O., Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*. 19(1):24-39
- Uçar, H.T. (2016). *Ortaöğretim Öğrencilerinde Şiddet Eğilimi: Samsun Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi.
- Uluocak, Ş.,Gökulu, G., Bilir, O. (2014). *Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti*, International Journal Of Human Science. 11(2)

- Ünal I. (2017). *Liseyi Yatılı Okuyan ve Yatılı Okumayan Ergenlerin Bağlanma Stilleri Ve Aile İşlevi Algısı Arasındaki İlişkinin Karşılaştırması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Vahip, I. (2002). *Evdeki Şiddet ve Gelişimsel Boyutu: Farklı Bir Açıdan Bakış*, Türk Psikiyatri Dergisi, 13 (4).
- Who, (2002). *World Report On Violence And Health*, [Http://Whqlibdoc.who.int/Hq/2002/9241545615.Pdf](http://whqlibdoc.who.int/Hq/2002/9241545615.Pdf).
- World Health Organization (2002). *Violence By Intimate Partners*. In E. G. Krug, L. L. Dahlberg, C. A. Mercy, A. B. Zwi, & R. Lozano (Eds.), *World Report On Violence And Health*(Pp. 89-121).
- World Health Organization. (2012). *Understanding And Addressing Violence Against Women*.
- Yakut, S. (2012). *Lise Öğrencilerinde Dindarlık ve Şiddet Eğilimi İlişkisi* Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk ve Suç*, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Yıldırım, E. (2005). *Bir Modernite Rüyası: Ailenin Sonu Mu?* Aile Ve Toplum, 2(9),

Yıldırım, S., ve Terzioğlu, F. (2018). *Şiddetin Farklı Bir Yüzü: Flört Şiddeti, Etkileri Ve Etkileyen Faktörler*, Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 21(4), 285-292.

Yolcu, D. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddeti: Benlik Saygısı, Algılanan İlişki Özyeterliği Ve Bağlanma Biçimlerinin Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi.

Yumuşak, A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsisistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

EKLER

Ek 1: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Feyzanur Köşker tarafından Prof. Dr. Alim KAYA danışmanlığında yürütülmektedir. Araştırmanın başlığı, **Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Aile İşlevleri Ve Bazı Demografik- Özlük Değişkenlere Göre İncelenmesi**'dir. Veriler ölçek kullanılarak toplanacaktır. Ölçekleri cevaplamak yaklaşık 10-15 dakika sürecektir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmadan istediğiniz anda çekilme hakkına sahipsiniz, çekilme durumunda cevaplarınız yok edilerek, çalışmada kullanılmayacaktır. Kişisel bilgiler ve anket cevapları sadece bu çalışmada ve bu çalışmacı tarafından kullanılmak üzere toplanacaktır. Sizden beklenen her soruyu dikkatli şekilde okuyarak boş bırakmadan cevaplamanızdır. Verilen bilgiler bireysel olarak değerlendirilmeyeceği için kimlik bilgisine ihtiyaç duyulmamaktadır. Araştırmanın güvenilirlik ve geçerlilik düzeyini verilen cevapların samimi, içten ve titizlikle verilmesi etkileyecektir. İlginiz ve gönüllülüğünüz için teşekkür ederim.

Araştırma hakkında daha detaylı bilgi alabilmek adına benimle ve tez danışmanım Prof. Dr. Alim KAYA ile iletişime geçebilirsiniz.

Gönüllü katılımınızı onayladığınızı belirtmek için aşağıda bulunan bilgilendirilmiş onam formunu onaylamanız gerekmektedir.

ONAM FORMU

Her ifadeye katıldığınızı belirtmek için lütfen yanında bulunan kutucukları 'X' ile işaretleyiniz.

1. Bilgileri okuyup anladığımı onaylıyorum.
2. Detaylı bilgilendirilmek istersem soru sorma fırsatımın olduğunu biliyorum.
3. Katılımımın gönüllü olduğunu onaylıyorum.
4. Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

Araştırmacı:
Feyzanur KÖŞKER
Yüksek Lisans Öğrencisi
PDR Yüksek Lisans Programı
Eğitim Bilimleri
Eğitim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
feyzanur.kosker@gmail.com

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Alim KAYA
Öğretim Üyesi
Eğitim Bilimleri
Eğitim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
alim.kaya@emu.edu.tr

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışmanın amacı, romantik ilişkilerde yaşanan şiddet tutumlarının dinamiklerini belirlemektir.

Çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Verilen bilgiler bireysel olarak değerlendirilmeyeceği için herhangi bir kimlik bilgisine ihtiyaç duyulmamaktadır ve verilen bilgiler sadece araştırmamızda kullanılacaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda sizden, yöneltilmiş olan soruları samimi, içten ve doğru olarak, maddeleri boş bırakmadan cevaplandırmanız beklenmektedir.

Katılımınız ve katkınız için teşekkür ederiz.

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi- Feyzanur Köşker

Tez Danışmanı: ALİM KAYA

1. Yaşınız:

18-20 ( ) 21-23 ( ) 24- 26 ( )

2. Cinsiyetiniz:

Kız ( ) Erkek ( )

3. Şu anda mevcut bir romantik ilişkiniz var mı?

Evet ( ) Hayır ( )

4. Daha önce hiç romantik ilişkiniz oldu mu?

Evet ( ) Hayır ( )

5. Eğer var ise şu anki ilişkinizde şiddete maruz kalıyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

6. Eğer var ise şu anki ilişkinizde şiddete başvuruyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

7. Geçmişteki ilişkinizde şiddete maruz kaldınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

8. Geçmişteki ilişkinizde şiddete başvurduğunuz mu?

Evet ( ) Hayır ( )

9. Hangi bölgede yaşıyorsunuz?

Akdeniz ( ) Karadeniz ( ) Ege ( ) Marmara ( ) İç Anadolu ( ) Güneydoğu Anadolu ( )
Doğu Anadolu ( )

10. Yaşamınızın çok büyük bir kısmını geçirdiğiniz yerleşim yeri?

İl ( ) İlçe ( ) Köy ( )

11. Anne- Babanız:

Birlikte ( ) Ayrı ( ) Diğer (.....)

12. Anne- Babanız arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

Mükemmel ( ) Mükemmele yakın ( ) İdare eder ( ) Kötü ( ) Çok kötü ( )

13. Aile Tipiniz:

Çekirdek ( ) Geniş ( ) Tek Ebeveynli ( )

14. Kaç kardeşiniz?

1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ( ) 6 ve 6+ ( )

15. Kaçınıcı çocuksunuz?

Tek çocuğum ( ) En Büyük çocuğum ( ) İki Kardeşten Küçüğüyüm ( ) Ortanca
Çocuğum ( ) En Küçük Çocuğum ( )

16. Babanızın annenize (fiziksel- duygusal- psikolojik- ekonomik- cinsel) şiddet uyguladığını düşünüyor musunuz?

Kesinlikle şiddet var ( ) Bir miktar var ( ) Fikrim yok ( ) Şiddet yok ( ) Kesinlikle
şiddet yok ( )

17. Annenizin babanıza (fiziksel- duygusal- psikolojik- ekonomik- cinsel) şiddet uyguladığını düşünüyor musunuz?

Kesinlikle şiddet var ( ) Bir miktar var ( ) Fikrim yok ( ) Şiddet yok ( ) Kesinlikle
şiddet yok ( )

18. Şu an yaşamakta olduğunuz ailenizin huzurunu nasıl tanımlarsınız?

Çok huzurlu ( ) Huzurlu ( ) Biraz huzursuz ( ) Çok huzursuz ( )

19. Babanızın aile üyelerine karşı tutumu hangisine uyar?

Otoriter ( ) Aşırı Koruyucu ( ) İlgisiz- Reddedici ( ) Demokratik ( )

20. Annenizin aile üyelerine karşı tutumu hangisine uyar?

Otoriter ( ) Aşırı Koruyucu ( ) İlgisiz- Reddedici ( ) Demokratik ( )

Ek 3: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ)

AÇIKLAMA: Aşağıda, flört şiddetine yönelik tutumlar ile ilgili maddeler bulunmaktadır. **Her maddeyi dikkatle okuyarak o maddede yer alan ifadenin size ne derecede uygun olduğuna karar veriniz.** Verdiğiniz karara göre ilgili maddenin karşısındaki seçeneklerden sadece birini işaretleyiniz. **Lütfen tüm maddeleri atlamadan işaretlemeyi unutmayınız.** Seçenekler: 1. Kesin katılmıyor 2. Katılmıyor 3. Kararsız 4. Katılıyor 5. Kesin Katılıyor

	Kesin Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Kesin Katılıyor
1. Kız/erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülmesi için, tehdit bir araç olarak kullanılabilir.					
2. Kız/erkek arkadaşlığında şiddet karşılıklı saygının olmadığını bir göstergesidir.					
3. Kız/erkek arkadaşlığında şiddet bazen uygulanabilir.					
4. Kız/erkek arkadaşlığında şiddetin olması ilişkiyi düzene sokar.					
5. Kız/erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.					
6. Gerekğinde erkekler, kız arkadaşına vurabilir.					
7. Gerekğinde kızlar, erkek arkadaşına vurabilir.					
8. Fiziksel şiddet (tokat, tekme, vurma vb.) uygulayan erkek daha çekicidir.					
9. Kız/erkek arkadaşlığında namus ve ahlak kurallarına uyulmaması fiziksel şiddet nedeni olabilir.					
10. Kız/erkek arkadaşların birbirlerine küçük çaplı vurmaları kabul edilebilir.					
11. Erkekler, kız arkadaşının hoşuna gitmesi için davranışlarını değiştirmelidir.					
12. Kızlar, erkek arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
13. Erkekler, kız arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
14. Topluluk içerisinde kızlar yerine erkek konuşmalıdır.					
15. Gerçek sevgi kız/erkek					

arkadaşının her istediğini yerine getirmeyi gerektirir.					
16. Kızlar ağlayarak erkek arkadaşına her istediğini yaptırabilir.					
17. Kız/erkek arkadaş birbirlerinin para harcamasına karışamaz.					
18. Erkekler, kız arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
19. Kızlar, erkek arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
20. Kız/erkek arkadaşlar birbirlerinin banka kartlarının şifrelerini bilmelidirler.					
21. Kızlar, erkek arkadaşının uygun gördüğü şekilde para harcamalıdır.					
22. Kızların daha önceden cinsel deneyimi varsa, erkek onu cinsel ilişkiye zorlayabilir.					
23. Erkekler, kız arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
24. Kızlar, erkek arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
25. Erkeğin, kız arkadaşını okşama öpme gibi cinsel davranışlarda bulunurken onun onayını almasına gerek yoktur.					
26. Erkekler kız arkadaşlarını cinsel yakınlaşmaya zorlayabilir.					
27. Kız/erkek arkadaşlığında cinsel zorlama olmamalıdır.					
28. Flört döneminde cinsel eylem yalnızca erkeklerin hakkı olabilir.					

Ek 4: Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ)

AÇIKLAMA: İlişikte aileler hakkında 60 cümle bulunmaktadır. Lütfen her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra, sizin ailenize ne derece uyduğuna karar veriniz. Önemli olan, sizin ailenizi nasıl gördüğünüzdür. Her cümle için 4 seçenek söz konusudur.(Aynen Katılıyorum/ Büyük Ölçüde Katılıyorum/ Biraz Katılıyorum/ Hiç Katılmıyorum)Her cümlelerin yanında 4 seçenek için de ayrı yerler ayrılmıştır.Size uygun seçeneğe (X) işareti koyunuz. Her cümle için uzun uzun düşünmeyiniz. Mümkün olduğu kadar çabuk ve samimi cevaplar veriniz. Kararsızlığa düşerseniz, ilk aklınıza gelen doğrultusunda hareket ediniz. Lütfen her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz.

CÜMLELER:	Aynen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Biraz Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Ailece ev dışında program yapmada güçlük çekeriz, çünkü aramızda fikir birliği sağlayamayız.				
2. Günlük hayatımızdaki sorunların (problemlerin) hemen hepsini aile içinde hallederiz.				
3. Evde biri üzgün ise, diğer aile üyeleri bunun nedenlerini bilir.				
4. Bizim evde, kişiler verilen görevi düzenli bir şekilde yerine getirmezler.				
5. Evde birinin başı derde girdiğinde, diğerleri de bunu kendilerine fazlasıyla dert ederler.				
6. Bir sıkıntı ve üzüntü ile karşılaştığımızda, birbirimize destek oluruz.				
7. Ailemizde acil bir durum olsa, şaşırıp kalırız.				
8. Bazen evde ihtiyacımız olan şeylerin bittiğinin farkına varmayız.				
9. Birbirimize karşı olan sevgi, şefkat gibi duygularımızı açığa vurmaktan kaçınırız.				
10. Gerektiğinde aile üyelerine görevlerini hatırlatır, kendilerine düşen işi yapmalarını sağlarız.				
11. Evde dertlerimizi üzüntülerimizi birbirimize söylemeyiz.				
12. Sorunlarımızın çözümünde genellikle ailece aldığımız kararları uygularız.				
13. Bizim evdekiler, ancak onların hoşlarına giden şeyler söylediğimizde bizi dinlerler.				
14. Bizim evde bir kişinin söylediklerinden ne				

hissettiğini anlamak pek kolay değildir.				
15. Ailemizde eşit bir görev dağılımı yoktur.				
16. Ailemizin üyeleri, birbirlerine hoşgörülü davranırlar.				
17. Evde herkes başına buyruktur.				
18. Bizim evde herkes, söylemek istediklerini üstü kapalı değil de doğrudan birbirlerinin yüzüne söyler.				
19. Ailede bazılarımız duygularımızı belli etmeyiz.				
20. Acil bir durumda ne yapacağımızı biliriz.				
21. Ailecek, korkularımızı ve endişelerimizi birbirimizle tartışmaktan kaçınıyoruz.				
22. Sevgi, şefkat gibi olumlu duygularımızı birbirimize belli etmekte güçlük çekeriz.				
23. Gelirimiz (ücret, maaş) ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetmiyor.				
24. Ailemiz, bir problemi çözdükten sonra, bu çözümün işe yarayıp yaramadığını tartışır.				
25. Bizim ailede herkes kendini düşünür.				
26. Duygularımızı birbirimize açıkça söyleyebiliriz.				
27. Evimizde banyo ve tuvalet bir türlü temiz durmaz.				
28. Aile içinde birbirimize sevgimizi göstermeyiz.				
29. Evde herkes her istediğini birbirinin yüzüne söyleyebilir.				
30. Ailemizde, her birimizin belirli görev ve sorumlulukları vardır.				
31. Aile içinde genellikle birbirimizle pek iyi geçinemeyiz.				
32. Ailemizde sert- kötü davranışlar ancak belli durumlarda gösterilir.				
33. Ancak hepimizi ilgilendiren bir durum olduğu zaman birbirimizin işine karışıyoruz.				
34. Aile içinde birbirimizle ilgilenmeye pek zaman bulamıyoruz.				
35. Evde genellikle söylediklerimizle, söylemek istediklerimiz birbirinden farklıdır.				
36. Aile içinde birbirimize hoşgörülü davranıyoruz.				
37. Evde birbirimize, ancak sonunda kişisel bir yarar sağlayacaksa ilgi gösteririz.				
38. Ailemizde bir dert varsa, kendi içimizde hallederiz.				
39. Ailemizde sevgi ve şefkat gibi güzel duygular ikinci plandadır.				
40. Ev işlerinin kimler tarafından yapılacağını hep birlikte konuşarak kararlaştırırız.				
41. Ailemizde herhangi bir şeye karar vermek her				

zaman sorun olur.				
42. Bizim evdekiler sadece bir çıkarları olduğu zaman birbirlerine ilgi gösterir.				
43. Evde birbirimize karşı açık sözlüyüzdür.				
44. Ailemizde hiçbir kural yoktur.				
45. Evde birinden bir şey yapması istendiğinde mutlaka takip edilmesi ve kendisine hatırlatılması gerekir.				
46. Aile içinde, herhangi bir sorunun (problemin) nasıl çözüleceği hakkında kolayca karar verebiliriz.				
47. Evde kurallara uyulmadığı zaman ne olacağını bilmeyiz.				
48. Bizim evde aklınıza gelen her şey olabilir.				
49. Sevgi, şefkat gibi olumlu duygularımızı birbirimize ifade edebiliriz.				
50. Ailede her türlü problemin üstesinden gelebiliriz.				
51. Evde birbirimizle pek iyi geçinemeyiz.				
52. Sinirlenince birbirimize küseriz.				
53. Ailede bize verilen görevler pek hoşumuza gitmez çünkü genellikle umduğumuz görevler verilmez.				
54. Kötü bir niyetle olmasa da evde birbirimizin hayatına çok karışıyoruz.				
55. Ailemizde kişiler herhangi bir tehlike karşısında (yangın, kaza gibi) ne yapacaklarını bilirler, çünkü böyle durumlarda ne yapılacağı aramızda konuşulmuş ve belirlenmiştir.				
56. Aile içinde birbirimize güveniriz.				
57. Ağlamak istediğimizde, birbirimizden çekinmeden rahatlıkla ağlayabiliriz.				
58. İşimize (okulumuza) yetişmekte güçlük çekiyoruz.				
59. Aile içinde birisi, hoşlanmadığımız bir şey yaptığında ona bunu açıkça söyleriz.				
60. Problemimizi çözmek için ailecek çeşitli yollar bulmaya çalışırız.				